

V rámci sbírky jsou propojeny synonymní výrazy, srov. **webinář** a **webinářový**, **soft skills** a **měkké dovednosti**. LJ, které ve sbírce nejsou uvedeny jako heslářové položky, mohou sloužit jako prvek výkladu významu, srov. **plnotučný**^o expr. ‚plnohodnotný, kvalitní; intenzivní, silný‘. Doplnující informace o řidších synonymech je výjimečně připojena jako poznámka k heslu, srov. poznámka u hesla **kettlebell**: Synonyma *bulina* a *girja* jsou méně častá.

V exemplifikaci mohou být použity dosud slovníkově nepodchycené LJ, které se ve sbírce nepodávají jako samostatná hesla. Exemplifikace může být u některých hesel poněkud delší vzhledem ke snaze doložit LJ v různých tvarech, demonstrovat spojitelnost nebo uvést relevantní (někdy nadvětný) kontext. Stejně jako v ASSČ nejsou příklady vymyšlené (mohou být zkrácené, pravopisně upravené ap.), avšak vzhledem k povaze materiálu si dovoluujeme větší míru explikativnosti a zařazujeme nezanedbatelné množství citátových dokladů. Pro větší názornost se na rozdíl od ASSČ exemplifikují i sousloví. Odlišně přistupujeme také k exemplifikování slovotvorných komponentů. Místo prostého výčtu výrazů, které jsou následně zpracovány jako samostatná hesla (ASSČ), uvádíme nové výrazy v kontextu, který přibližuje jejich význam, a jako samostatné výrazy je nezpracováváme.²⁸⁶

Poznámky k heslům se týkají rozmanitých aspektů, kromě již výše uvedených např. strukturního zařazení (**anti-**), typického spojení s vlastním jménem (**-gate**), pravopisu (**-manie/-mánie**), užívání (**syndrom nemocných budov**) ap.

Z výše uvedeného je patrné, že ve sbírce se aplikuje přístup deskriptivní, nikoli preskriptivní.

5. 2. Vybraná neologická hesla

A

açai, açai, acai, acai [asají] neskl. s. <port.<tupí-guaraní>
malý kulatý tmavě fialový jedlý plod jihoamerické palmy (kapustově brazilské): *kosmetické přípravky s bobulkami açai chrání kůži před předčasným stárnutím; ze šťavnatého açai se připravují lahodné nápoje povzbuzující mozkovou činnost*

advertorial -lu (6. j. -lu) m. než. <angl.> market.
reklamní text prezentovaný jako novinový nebo časopisecký článek: *advertorial nekriticky vychvalující scientologickou církev; mezi přednosti advertorialu patří, že sděluje více informací než klasická inzerce*
Anglický výraz *advertorial* vznikl jako blend slov *advert* a *editorial*.

²⁸⁶ Nebylo v našich silách vyhodnocovat jednotlivé výrazy takto tvořené, usilovali jsme o ilustraci dynamických tendencí v současné češtině.

alkorektik [-tyk] -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ici, -ikové) m. živ.

kdo trpí alkorexií; syn. drunkorektik: *mladí alkorektici dlouhé dny nevezmou nic do úst, jen aby si o víkendu mohli dovolit pít od večera do rána; Alkorektikům a alkorektičkám bývá zpočátku docela fajn, jimi naordinovaná odtučňovací kúra nese svoje ovoce.* [Internet 2012]

► **alkorektička** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *stát se alkorektičkou; jsem opilá, odvázaná a hubená – jsem alkorektička*

alkorexie -ie ž. <angl.<(arab.+řec.)>

porucha příjmu potravy projevující se odmítáním stravy ze strachu z nadváhy, kterou by mohl způsobit konzumovaný alkohol; syn. drunkorexie: *propadnout alkorexii; osmnáctiletá dívka trpí alkorexii; alkorexie postihuje především ženy; Celý týden hladoví jen proto, aby se o víkendu mohli utopit v chlastu a nepřibrali ani gram. Alkorexie je krutá nemoc.* [Instinkt 2012]
Anglický výraz *alcorexia* vznikl jako blend slov *alcohol* a *anorexia*.

alternativní příd.

□ **alternativní fakta** zjem. informace, které manipulativně podporují něčí interpretaci událostí a neodpovídají ověřitelným údajům: *mluvčí nelhal, poskytl alternativní fakta*

appka [apka] appky (2. mn. appek), **apka** apky (2. mn. apek) ž. kolokv. expr.

software se specializovanou funkcí, aplikace: *šikovná appka; mobilní apky pro vaše chytrá zařízení; nová česká appka pro milovníky cestování a fotografie*

arabský příd.

□ **arabské jaro** období protivládních povstání s cílem zahájit demokratickou reformu v některých severoafrických zemích a na Středním východě (např. v Tunisku, Jemenu, Libyi), které začalo v prosinci 2010: *V řadě severoafrických zemí vypuklo arabské jaro a nepokoje přiměly desítky tisíc lidí, aby opustily domovy a vydaly se hledat štěstí na starý kontinent.* [MFD 2012]

asistentka ž.

□ **sexuální asistentka** pracovnice pomáhající postiženým lidem vést uspokojivý sexuální život: *školení pro odborné sexuální asistentky; pracovat jako sexuální asistentka*

autentický příd.

□ **autentické víno, naturální víno** víno tradičních odrůd vyráběné ekologicky, bez použití oxidu siřičitého a dalších přídatných látek: *nabídka autentických vín; festival naturálních vín; návštěvníci mohou ochutnat naturální neboli autentická vína z Francie i z Moravy, která jsou vyráběna tradičními postupy*

autopilot m. než.

◇ **na autopilota** bez vědomého rozhodování, automaticky: *chvíli jsem fungoval na autopilota, vůbec si nepamatuju, jak jsem se dostal dovnitř; Děti jednájí intuitivně. Přesně vnímají, kdy se rodiče přepnou na autopilota a nevěnují jim tolik pozornosti, kolik by bylo záhodno.* [Maminka 2014]

ayahuasca [aja-ska], **ayahuaska** [aja-] -sky (2. mn. -sek) ž. <šp.<keč.>

1. tropická rostlina z Amazonie obsahující halucinogenní alkaloid, bot. *Banisteriopsis caapi*: *liána ayahuasca; vypít odvar z ayahuasky*

2. halucinogenní droga připravovaná z ayahuasky 1: *ayahuasca zvyšuje koncentraci*

a redukuje úzkost; psychotropní ayahuasca se užívá napříč celou Jižní Amerikou; lidé pod vlivem ayahuasky nebývají příliš pohybliví, běžně se dostavuje zvracení, pocení, průjem

ayahuascový [aja-sk-], **ayahuaskový** [aja-] příd.

vztahující se k ayahuisce 2 (droze): *ayahuascový trip; ayahuaskové rituály; absolvovat ayahuaskové sezení*

B

bambilion, bambilión -nu (6. j. -nu) m. než. kolokv. expr.

velké množství: *má bambilion peněz; dokument má bambilion stránek; v pokoji má asi bambilion knížek; byl jsem sám a možná jsem umíral bambilion kilometrů od domova*

banánový příd.

□ **banánové dítě**, často mn. **banánové děti** mladí Vietnamci trvale žijící v České republice, kteří mají asijský vzhled, ale cítí se převážně jako Češi: *studentka napsala příspěvek o dvojitě životě banánových dětí; Banánové dítě je hned po narození bombardováno dvěma jazykovými proudy a samozřejmě dvěma kulturami.* [Internet 2016]

Metaforické pojmenování odkazuje na žlutou slupku a světlou dužinu banánu.

banka ž.

□ **potravinová banka** zařízení, které shromažďuje potraviny a zdarma je poskytuje potřebným: *litomyšlská potravinová banka rozdala během prvního roku své činnosti pomoc za více než milion korun*

barefoot I [bérfút, bérfút] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

chůze, běh naboso nebo ve speciální obuvi, která je navržena tak, aby pocit bosých chodidel simulovala; syn. barefooting, bosování: *žít barefootem; Přestože si barefoot získává stále více příznivců, člověk se nemůže zbavit dojmu, že opět přichází do módy něco, co tu bylo již dříve.* [Týden 2011]

barefoot II [bérfút, bérfút] neskl. příd. <angl.>

vztahující se k barefootu I (chůzi, běhu naboso nebo ve speciální obuvi); syn. barefootový: *běhat v barefoot botách; Nepřehlédnutelným fenoménem posledních let je také barefoot běh a chůze, tedy styl, který vyžaduje buď holé chodidlo, nebo speciální minimalistické obutí – takzvané prstáky.* [Reflex 2015]

barefooting [bérfút-, bérfút-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

chůze, běh naboso nebo ve speciální obuvi, která je navržena tak, aby simulovala pocit bosých chodidel; syn. barefoot I, bosování: *propagátor, stoupenec barefootingu; Celkově si obuvi často ničíme nohy. Proto se objevil barefooting, hnutí za osvobození chodidel od bot.* [Respekt 2013]

barefootový [bérfút-, bérfút-] příd.

vztahující se k barefootu I (chůzi, běhu naboso nebo ve speciální obuvi); syn. barefoot II: *barefootový festival; barefootové boty; podobně jako bosá chůze zažívá boom také speciální barefootová obuv s ultratenkou podrážkou*

basic [bejzik] neskl. příd. <angl.>

(o oblečení) základní, hodící se ke všemu, nezávislý na aktuálních módních trendech; syn. basicový: *basic tričko s krátkým rukávem; basic oblečení si nejčastěji kupuju v H&M*

basicový [bejzik-] příd.

(o oblečení) základní, hodící se ke všemu, nezávislý na aktuálních módních trendech; syn. basic: *basicový bavlněný rolák; basicové oblečení v různých barvách*

BB krém [bíbí, bebé] -mu (6. j. -mu) m. než. <angl.>

kosmetický přípravek spojující vlastnosti krému a make-upu, užívaný k hydrataci, ochraně před UV zářením, sjednocení tónu pleti ap.: *recenze BB krémů; používat BB krém; hledám kvalitní BB krém na citlivou pleť*

Anglický výraz *BB cream* vznikl zkrácením sousloví *beauty balm cream* nebo *blemish balm cream*.

bigorektický [-ty-] příd.

vztahující se k bigorexii, bigorektikům: *bigorektická porucha; bigorektičtí muži věří, že jejich svaly nejsou dostatečně vyvinuté*

bigorektik [-tyk] -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ici, -ikové) m. živ.

kdo trpí bigorexií: *bigorektik chce mít svaly jako z akčního filmu; před společenskými kontakty dávají bigorektici přednost posilování ve fitcentru*

bigorexie -ie ž. <angl.<angl.+řec.>

psychická porucha projevující se nerealistickým vnímáním vlastního těla jako nedostatečně osvaleného a nutkavým získáváním větší muskulatury: *trpět bigorexii; bigorexie jako každá závislost leze do peněz – fitcentra i potravinové doplňky jsou drahé; bigorexii mnohdy okolí vnímá jako zdraví prospěšnou činnost, kterou někteří jen trochu přehánějí*

Anglický výraz *bigorexia* vznikl ze slov *big* a řeckého *orexis* ‚chuť k jídlu‘ podle modelu *anorexia*.

biologický příd.

□ **biologický pas** sport. soubor zdravotních záznamů sportovce (např. o počtu červených krvinek, hladině steroidních hormonů), jejichž neobvyklá hodnota může být známkou dopingu: *vyšetřování nesrovnalostí v biologickém pasu; v biologickém pasu hráčů budou vedle testů krve uchovávány i výsledky testů moči*

birkin -nky (2. mn. -nek) ž. <VJ> kolokv. Δ

velmi drahá, ručně vyráběná kožená kabelka značky Birkin bag od firmy Hermès: *mít birkinu z krokodýla; birkin není „jen“ kabelka, ale také symbol společenského statusu; birkin se vyrábějí v pestrých barvách od růžové přes modrou až po zlatou*

Podle herečky a zpěvačky Jane Birkin, pro niž byla první kabelka tohoto typu vyrobena.

bitcoin [bitkojn] -nu (6. j. -nu) m. než. <angl.>

kryptoměna (decentralizovaná digitální měna existující nezávisle na centrálních bankách); platidlo této měny: *kurz bitcoinu; platit bitcoiny; vydějte si bitcoiny*

bitcoinový [bitkojn-] příd.

vztahující se k bitcoinu: *bitcoinový účet; bitcoinový bankomat umožňuje obousměrnou výměnu peněz – koruny za bitcoiny i bitcoiny za koruny* □ **bitcoinová peněženka** software umožňující přijímat a odesílat bitcoiny: *veškeré transakce, které s bitcoiny provádíte, jsou realizovány přes bitcoinovou peněženku*

bizár, bizar -ru (6. j. -ru) m. než. kolokv. expr.

bizarní, podivná, značně neobvyklá věc,jev: *milovník bizáru; film je zábavným béčkovým bizárem; coververze skladby aspiruje na cenu bizár roku; Připadala vám truchlící hysterie po úmrtí Kim Čong-ila jako čistý „bizar“?* [LN 2012]

Bollywood [balivú-, bolivú-] -du (6. j. -du) m. než.

centrum indického filmového průmyslu sídlícího v Mumbaji (dříve Bombaji) • filmy zde vzniklé, charakteristické bohatými tanečními a pěveckými prvky a zprav. nekomplikovaným dějem: *filmová hudba z Bollywoodu; Bollywood má velký vliv na indickou společnost; Bollywood je u nás oblíbený především u ženského publika*

bollywoodsky [balivú-] (2. st. -dštěji) přísl.

charakteristicky pro Bollywood: *snímek je bollywoodsky roztančený; v letadle civíme na bollywoodsky připitomělý film*

bollywoodský [balivú-] (2. st. -dštější) příd.

vztahující se k Bollywoodu • charakteristický pro Bollywood: *bollywoodský tanec; bollywoodští filmaři; festival bollywoodského filmu; bollywoodské hvězdy natáčejí v Praze; preferují bollywoodštější typy písni*

bomba ž.

◇ **jet bomby** kolokv. expr. **1.** užívat si, bavit se: *skvělý vánoční večírek, jedeme bomby; Akce se povedla, komentáře účastníků „Bylo to prostě parádní.“ nebo „Ústí jede bomby!“ mluví samy za sebe.* [Internet 2016] **2.** zdolávat překážky, vyvíjet velké úsilí a být úspěšný: *jeli jsme bomby a podařilo se nám vylepšit celkový výsledek; Cristovao jede bomby i v jiu jitsu, na mistrovství Asie vybojoval bronz* **3.** pronášet překvapivá sdělení: *Nešpor z Bohnic na Twitteru jede bomby: Ovčáčka ve škole jistě šikanovali, ale málo.* [Internet 2015]; *Ženolog Patrik jede bomby: A teď vám řeknu, proč (ne)randit s pornoherečkou!* [Internet 2017]

bonanza^o -zy ž.

situace přinášející náhlý růst štěstí, bohatství, úspěchů: *ligový finiš je tou pravou bonanzou pro fanoušky; posoutěžní čas je hotovou bonanzou pro jídelnu McDonald's; na Moniku narazil náhodou, ovšem z náhody se vyklubala bonanza*

boombox [búm-] -xu (6. j. -xu) m. než. <angl.>

velký přenosný rozhlasový přijímač s přehrávačem kazet, CD, konektorem pro USB, mobilní telefon ap., schopný hlasitě reprodukovat: *výkonný boombox; reproduktory boomboxu; boomboxy si pevně hoví na ramenou adolescentů*

bosování^o -í s.

chůze, běh naboso nebo ve speciální obuvi, která je navržena tak, aby simulovala pocit bosých chodidel; syn. barefoot I, barefooting: *propagátor bosování; pozitivní dopady bosování; v Rakousku a Německu se bosování těší velké oblibě*

bosu neskl. s. <angl.>

gumová balanční podložka ze spodní strany rovná, z horní strany vypouklá, využívaná k posilování: *cvičení na bosu se zabydlelo v mnoha wellness centrech; s bosu mám skvělou zkušenost při rehabilitaci po operaci kolene*

Anglický výraz BOSU vznikl zkrácením sousloví *Both Sides Up*; podložku je možné umístit na plochou i na vypouklou stranu.

botox -xu (6. j. -xu) m. než. <VJ.>

přípravek z botulinu užívaný k dočasnému vyhlazování vrásek, způsobující přechodnou paralýzu obličejových svalů: *chodit na botox; nechat si aplikovat botox; vylepšovat si obličej botoxem; před turné si nechala novou dávkou botoxu vyhladit vrásky*

Z obchodního názvu Botox.

botoxový příd.

vztahující se k botoxu • obsahující botox: *botoxová injekce; za botoxové procedury se utratí miliardy dolarů*

breatharián [breta-] -na (3., 6. j. -novi, -nu, 1. mn. -ni) m. živ. <angl.>

stoupenec breathariánství: *osobně jsem nikdy žádného breathariána nepotkal; breathariáni jsou přesvědčeni, že energii může člověk čerpat i jinak než z jídla*

► **breathariánka** -nky (2. mn. -nek) ž. přechýl.: *stala se breathariánkou – tvrdí, že jí k životu stačí pouze vzduch*

brethariánský [breta-] příd.

vztahující se k breathariánovi, breathariánství: *brethariánské celebrity; V Kalifornii vznikla první breathariánská restaurace. A není to vtip. Zákazník si objedná jídlo, zaplatí a potom ho očichává, což mu osvěží jeho pránický jídelníček.* [Instinkt 2015]

brethariánství [breta-] -í s.

přesvědčení, že lidé nepotřebují k životu potraviny, neboť energii lze čerpat ze vzduchu, příp. ze slunečního světla: *propagátor breathariánství; skloubit rodinný život s breathariánstvím se mu nepovedlo*

brexit [-ksit, -gzit] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

(hypotetické) vystoupení Spojeného království Velké Británie a Severního Irska z Evropské unie: *referendum o brexitu; jednoznační zastánci brexitu; Evropa se smiřuje s brexitem*

Anglický výraz *Brexit* vznikl roku 2012 jako blend slov *British* (nebo *Britain*) a *exit* pravděpodobně podle slova *Grexit*, které vzniklo dříve ve stejném roce. O opuštění Evropské unie se rozhodlo v referendu dne 23. 6. 2016.

brexitový [-ksit-, -gzit-] příd.

vztahující se k brexitu • způsobený brexitem: *brexitová vláda; brexitový šok; brexitové hádky ovlivní evropský finanční sektor*

bruselština -ny ž. expr.

byrokratický jazyk Evropské unie, newspeak: *předseda vyčinił vládám podstatně ostřeji, než je v diplomatické bruselštině zvykem; ... Vladimír Špidla je spokojen: „Předmětná signatura není pro mě enervující ani devalvující, jedná se o reguli Bruselu a všechny regule Bruselu jsou validní,“ řekl plynnou bruselštinou.* [MFD 2008]

bruschetta [-sketa] -ty ž. <it.>

opečené italské pečivo pokapané olivovým olejem, servírované obvykle s česnekem nebo pokrájenými rajčaty: *objednat bruschetty; polévku podáváme s bruschettou; jako předkrm máme bruschettu*

brutálně^o (2. st. -něji) přísl. expr.

s výrazným překročením obvyklé míry • skvěle: *absolvovala jsem brutálně náročný seminář; jeho texty jsou brutálně upřímné; kvůli roli ve filmu brutálně zhubla; nejbrutálněji „vytuněnou“ verzi Nissanu byla pětisetkoňová úprava Z-Tune*

brutální^o (2. st. -nější) příd. expr.

výrazně překračující obvyklou míru • skvělý: *peleton udržoval po celou dobu závodu brutální tempo; nechystám se na žádné brutální změny; na kurtech bylo brutální vedro; nejbrutálnější hlášky pronášel s kamennou tváří*

břicho s.

◇ **motýli v břiše, motýlci v břiše** rozechvění, nervozita projevující se šimráním v břiše: *při stresu můžete mít pocit motýlů v břiše, trápit vás může i nevolnost; přestala cítit motýlky v břiše a do svazku se vkradla nuda a šed'*

bubble tea [babl tý] neskl. m. než. i s. <angl.>

studený ochucený čaj s tapiokovými kuličkami podávaný zprav. v plastovém kelímku s brčkem, původně tchajwanský nápoj: *pít bubble tea; bubble tea můžete ochutnat v ovocné i mléčné verzi; podnik se specializuje na přípravu bubble tea*
Příležitostně psáno též *bubbletea*. Méně časté je synonymum *bublinkový čaj*.

bublina ž.

□ **sociální bublina** prostředí, v němž se lidé setkávají pouze s názory, které souznějí s těmi jejich, a proto nejsou brány v úvahu alternativní pohledy: *snažím se vyhnout uzavření se v sociální bublině; na vojně byste alespoň vypadli ze své sociální bubliny a potkali lidi, kteří mají dvouciferné IQ*

bucket list [bakit, baket] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

seznam událostí, které by chtěl člověk zažít, míst, která by chtěl navštívit ap., než zemře: *nápady do bucket listu; odškrtnout si položku z bucket listu; podělte se o svůj bucket list*
V angličtině vznikl výraz *bucket list* z frazému *kick the bucket* 'umřít' a rozšířil se zásluhou amerického filmu z roku 2007 s názvem *The Bucket List* (do češtiny přeložený jako *Než si pro nás přijde*).

budova ž.

□ **syndrom nemocných budov** různé zdravotní potíže chronického rázu způsobené nepříznivými vlivy interiéru zprav. moderních staveb: *syndrom nemocných budov se projevuje bolestmi hlavy, podrážděním očí, únavou a příznaky, které jsou shodné s nachlazením*

Méně častým synonymem je *syndrom nezdravých budov*.

V knize *Problematika neologismů v současné spisovné češtině* (Martincová, 1983, s. 103) je pro toto onemocnění uveden název *budovová* nebo *panelová nemoc*. Ani sousloví *choroba nemocných interiérů*, uváděné v SN2 jako ekvivalent anglického *sick building syndrome*, se dnes již neužívá.

burkiny -n ž. pomn. <angl.<arab.+VJ>

oděv na koupání zakrývající celé tělo a hlavu kromě obličeje, rukou od zápěstí a nohou od kotníků, nošený některými muslimskými ženami: *prodej burkin; některá francouzská města burkiny z hygienických důvodů zakázala*

Anglický výraz *burkini* vznikl jako blend slov *burka* a *bikini*. Formální podoba *burkini* není v českých textech náležitá.

busker [bas-] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.<fr.>

kdo hraje na hudební nástroj nebo předvádí jiné dovednosti na veřejných místech za účelem zisku, pouliční umělec: *kodeks buskera; Jakub je básník, busker a příležitostný režisér; buskeři smí vystupovat jen v době od 10 do 22 hodin; Pokud strážník buskera nychytá na místě, kde být nesmí, může mu udělit pokutu až 30 tisíc korun.* [LN 2013]

► **buskerka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *Veronika je studentka medicíny a buskerka; známá olomoucká buskerka vydává své první album*

buskerský [bas-] příd.

vztahující se k buskerovi, buskerství: *buskerská komunita; buskerská etiketa; podpora buskerského umění; bylo by dobré, aby v Praze vznikla sebevědomá buskerská scéna*

buskerství [bas-] -í s.

hraní na hudební nástroj nebo předvádění jiných dovedností na veřejných místech za účelem zisku, pouliční umění; syn. busking: *fenomén buskerství je starý tisíce let; buskerstvím si sice něco vyděláme, ale v Dublinu to není žádná sláva*

busking [bas-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.<fr.>

hraní na hudební nástroj nebo předvádění jiných dovedností na veřejných místech za účelem zisku, pouliční umění; syn. buskerství: *dokument o evropském buskingu; provozovat busking; vydělávat si buskingem; vyhláška zakazuje busking na místech, kde se již koná nějaká akce; v centru Prahy nemá busking na různých ustláno*

buskingový [bas-] příd.

vztahující se k buskingu: *buskingová kapela; buskingová legenda z Brna; buskingové zóny; buskingová vyhláška; malá buskingová pódia*

buskovat [bas-] (1. j. -kuji, -kuju, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, podst. jm. -kování) ned.

(kdo || ~) hrát na hudební nástroj nebo předvádět jinou dovednost na veřejných místech za účelem zisku: *zde nebuskovat!; video o buskování v Barceloně; Muzikant, artista, divadelník, žonglér, živá socha nebo kouzelník může „buskovat“ od 10 do 21 hodin a každé dvě hodiny by měl měnit místo.* [MFD 2015]

být ned.

◇ **být přes čáru** překračovat nějakou hranici: *kýče jako skleněné kvítečky jsou přes čáru; lidi strašně naštvál, bylo to přes čáru*

◇ **to je nejvíc** je to skvělé, mimořádné: *domácí karbanátky, to je nejvíc; slyšet hymnu, to je nejvíc, rozplýval se kanoista po triumfu*

C

cachaca, cachaça [kašása, kašasa] -ci ž. <port.>

brazilský alkoholický nápoj podobný rumu: *sklenka cachaci; cachaca je v Brazílii k dostání všude; kvalitní cachaca má od 38 do 54 procent alkoholu*

cache° [keš] cache, **keš** keše, **keška** kešky (2. mn. kešek) ž. <angl.> kolokv.

schránka užívaná při geocachingu: *hledat cache; v keši jsem našla chechtací pytlík; kešku jsem lovil v rybníce*

caipirinha [kajpiriňa, kajpiriňa] -hy ž. <port.>

brazilský alkoholický koktejl složený z cachaci, třtinového cukru a limety: *pít caipirinha; zajít si na skleničku caipirinha*

camel toe [kejml tou] neskl. m. než. i s. i ž. <angl.> expr.

zvýraznění obrysů ženských genitálií vinou příliš těsného oblečení (kalhot, šortek ap.); syn.

velbloud: *pěkný camel toe; krásné camel toe; herečka ukázala mohutnou camel toe; v této galerii najdete camel toe neboli zářez těch nejvíc sexy holek; legíny se jí zařízly a ona ukázala prvotřídní camel toe*

Příležitostně psáno též *cameltoe*.

cameo I [ka-] -ea (6. j. -eu) s. <angl.<fr.>

malá role, kterou hraje známá osobnost nebo člověk nějak spjatý s daným filmem, inscenací, seriálem ap.: *čestné cameo „odcházejícího“ Arnolda Schwarzeneggera; ve filmu zaujme výstřední zmrzlinář (půvabné cameo Jima Jarmusche); cameo Bruce Willise končí stylovým výstřelem*

cameo II [ka-] neskl. příd. <angl.<fr.>

vztahující se ke cameo I (malé roli): *pikantní cameo rolička režiséra Neila Jordana; Madonna k filmu nazpívala titulní skladbu a zahrála si v něm i malou cameo roli; veškeré cameo výstupy, jimiž se film pyšní, jsou samoúčelná nuda*

cannelloni [kanelony] neskl. ž. zprav. mn. <it.>

větší těstoviny v podobě dutého válce: *těsto na cannelloni; cannelloni plněné špenátem a ricottou; cannelloni posypeme nastrouhaným parmazánem a krátce zapečeme*

cappuccinově → **kapučínově**

cappuccinový → **kapučínový**

CC krém [cécé] -mu (6. j. -mu) m. než. <angl.>

kosmetický přípravek spojující vlastnosti krému a make-upu, užívaný k hydrataci, ochraně před UV zářením, sjednocení tónu pleti ap., který obsahuje více krycích pigmentů než BB krém: *test CC krému; po CC krému sáhněte, pokud potřebujete redukovat černé tečky, pigmentové skvrny a začervenání pleti*

Anglický výraz *CC cream* vznikl zkrácením sousloví *colour control cream* nebo *colour correcting cream*.

cestovko -ka (6. j. -ku) s. kolokv. Δ

cestovní pojištění: *vyhraje cestovko na rok zdarma; máte zkušenosti s cestovkem od AXA Assistance?*

claim^o [klejm] -mu (6. j. -mu) m. než. <angl.> market.

reklamní, propagační heslo, slogan: *úderný claim; Reklamní kampaň doprovázely claimy „Nepodepsala“ a „Jde to i jinak“*. [Strategie 2010]

cliffhanger [klifhengr] -ru (6. j. -ru) m. než. <angl.>

napínavý konec seriálového dílu, knižní kapitoly ap., který diváka, čtenáře motivuje k dalšímu sledování, čtení: *seriál by měl končit pořádným cliffhangerem; na konci se dočkáme cliffhangeru, který snad každého donutí okamžitě sáhnout po posledním dílu trilogie*

coleslaw [ko-] -wu (6. j. -wu) m. než. <nizoz.>

salát ze syrového strouhaného bílého zelí, mrkve, majonézy a příp. dalších přísad: *sendvič se šunkou a coleslawem; připravit coleslaw; burger podáváme s porcí coleslawu*

cosplay I [kosplej] neskl. m. než. <angl.>

převlékání se za hrdinu z filmu, knihy, počítačové hry ap.: *vynavači cosplay; soutěže cosplay začaly jako japonská subkultura; cosplay se stal pro desítky tisíc lidí z celého světa způsobem,*

jak se přiblížit svým fiktivním hrdinům

Anglický výraz *cosplay* vznikl jako blend slov *costume* a *play* podle japonského *kosupure*, a to z anglického *costume play*.

cosplay II [kosplej] neskl. příd. <angl.>

vztahující se ke *cosplay I* (převlékání se za hrdinu) • určený pro *cosplay*: *cosplay celebrita; cosplay komunita; výrobci cosplay kostýmů; specializované cosplay obchody*

cosplayer [kosplejer] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

kdo se věnuje *cosplay I* (převlékání se za hrdinu): *na festival přijedou úspěšní cosplayeri z Polska, Belgie i Finska; cosplayer se při výrobě kostýmů i při make-upu snaží o maximální autentičnost postavy*

► **cosplayerka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *přední evropská cosplayerka; fotil cosplayerku jako královnu Amidalu*

couchsurfing [kaučserf-, kaučsurf-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

(při cestování) spání zdarma u místních hostitelů: *výhody couchsurfingu; máme s couchsurfingem převážně kladné zkušenosti; Nadšenci do couchsurfingu rádi zdůrazňují, že zdaleka nejde jen o levné cestování, ale především o poznávání jiných kultur.* [Instinkt 2014]

couchsurfingový [kaučserf-, kaučsurf-] příd.

vztahující se ke *couchsurfingu*: *couchsurfingový hostitel; couchsurfingový web*

crocsa [krok-] -sy, zprav. mn. **crocsy** [krok-] -s, **crocska** [krok-] -sky, zprav. mn. **crocsky**

[krok-] -sek, **kroksa** -sy, zprav. mn. **kroksy** -s, **krokska** -sky, zprav. mn. **kroksky** -sek ž. <VJ> gumová obuv zn. Crocs: *prodám modré crocsy vel. 24; dceři jsem pořídila blikací crocsky; kroksy jsou dnes nezbytnou součástí nabídky vietnamských tržišť; kde máš tu druhou kroksu?; přehrabovala se v krabici s různobarevnými krokskami*

Příležitostně psáno též *croksy, croksky, krocsy*.

crossfit [krosfít] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.> sport.

obvykle skupinové intenzivní cvičení kombinující různé typy pohybů: *sportovci vyznávající crossfít; věnovat se crossfítu; budovat svaly díky crossfítu*

Anglický výraz *CrossFit* vznikl ze slov *cross training* a *fit*. Méně časté podoby jsou *cross-fit* a *cross fit*.

crowdfunding [kraudfan-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

získávání peněžních prostředků po malých částkách od velkého množství dobrovolných přispěvatelů zejména prostřednictvím internetu: *získat peníze prostřednictvím crowdfundingu; crowdfunding je zajímavý zejména pro malé projekty*

crowdfundingový [kraudfan-] příd.

vztahující se ke *crowdfingingu* • vzniklý s pomocí *crowdfingingu*: *crowdfundingová společnost; crowdfundingový projekt; crowdfundingový portál, server*

crowdsourcing [kraudsórs-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

získávání peněžních prostředků, informací ap. od velkého množství dobrovolných přispěvatelů zejména prostřednictvím internetu: *agentura se specializuje na crowdsourcing; při přípravě spotu jsme využili crowdsourcing*

crowdsourcingový [kraudsórs-] příd.

vztahující se ke crowdsourcingu • vzniklý s pomocí crowdsourcingu: *crowdsourcingový projekt; crowdsourcingový portál Hithit.cz*

cupcake [kapkej] -aku (6. j. -aku, 1. mn. -aky, 6. mn. -acíh) m. než. <angl.>

pečivo podobné muffinu s krémem navrchu: *banánový, kakaový cupcake; cupcaky se naučila péct v Americe; dejte krém do cukrářského sáčku s tenkou trubičkou a ozdobte cupcaky*
Příležitostně psáno též *cup cake*.

cupcakový [kapkej-] příd.

vztahující se ke cupcaku: *cupcaková soutěž; cupcakový občůdek; cupcakové šílenství zachvacuje celý svět*

Č

čaj m. než.

□ **pečený čaj** 1. směs z pečeného ovoce a koření pro přípravu teplého nápoje: *domácí pečený čaj je oblíbeným jedlým dárkem* 2. nápoj připravovaný z horké vody a pečeného čaje 1: *dám si pečený čaj se zázvorem*

čára ž.

→ **být přes čáru**

čauky mňauky citosl. expr.

pozdrav používaný při setkání nebo loučení mezi lidmi, kteří si tykají, rozšířený zejména mezi mládeží: *mějte se, čauky mňauky!; dcera a neteř mě nejčastěji zdraví čauky mňauky*

čmoud° -da (3., 6. j. -dovi, -du, 1. mn. -dové, -di) m. živ. hanl.

člověk tmavší barvy pleti (i jako nadávka): *na letišti v Hurghadě přemýšlím, kolik dám čmoudům bakšiš*

► **čmoudka** -dky (2. mn. -dek) ž. přechýl.: *naše šéfová je čmoudka, ale je dost v pohodě a každému říká honey*

čokolaterie, čokolatérie -ie ž. <fr.>

výrobna a prodejna kvalitní čokolády: *majitelka čokolaterie; exkurze do čokolatérie; degustace v čokolaterii*

čokolatiér -éra (3., 6. j. -érovi, -éru, 1. mn. -éři) m. živ. <fr.>

výrobce kvalitní čokolády: *práce čokolatiéra; Český čokolatiér Dan Syrový se specializuje na přípravu čokolád chuťově vyladěných k vínům a ušlechtilým destilátům.* [Internet 2007]

► **čokolatiérka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *čokolatiérka nám předvedla výrobu pralinek*

čokolatiérský příd.

vztahující se k čokolatiérovi: *čokolatiérský mistr; pařížské čokolatiérské podniky čokolaterie*

D

daň ž.

□ **daň z tuku** publ. daň z nezdravého jídla způsobujícího tloustnutí: *Dánsko zavedlo daň*

z tuku; Důvodem pro zavádění daně z tuku nebývá pouze starost vlád o zdraví svého lidu, ale především obrovská nákladnost systému zdravotnictví. [DB 2006]

dárek m. než.

□ **dárek zdarma** mark. reklamní předmět, poukaz ap.: *účastníci akce obdrží dárek zdarma; vánoční balení obsahuje kvalitní nůž s dvojitým ostřím jako dárek zdarma; Byt má přeplněný dárky zdarma od vzorků kosmetiky až po přívěsky na klíče.* [DM 2011]
Spojení *dárek zdarma* je kritizováno jako pleonastické.

dát° (3. j. dá, rozk. dej, čin. dal, trp. dán, podst. jm. dání, záporný infinitiv nedat) dok. kolokv. expr. (kdo || co) zvládnout: *zkoušky jsem dal napoprvé; trenér jí opakoval: to dáš, máš na to; V 38 letech babičkou? To nedám!*

ned. → **dávat**

datovka -vky (6. j. -vek) ž. kolokv. Δ

elektronické úložiště dokumentů určené k úřední komunikaci; syn. datová schránka: *datovky ušetří čas; formuláře stačí vyplnit a odeslat z vaší datovky do datové schránky úřadu*

datový příd.

□ **datová schránka** elektronické úložiště dokumentů určené k úřední komunikaci: *zřídit si datovou schránku; chození na úřady nahradí datová schránka*

dávat° (3. j. dává, rozk. dávej, čin. dával, trp. dáván, podst. jm. dávání) ned. kolokv. expr.

(kdo || co) zvládat: *trochu hekal, ale dával to s přehledem; Petr to v nemocnici nedává; těžký sjezd jsem v tréninku dával bez problémů*

dok. → **dát**

DD krém [dédé] -mu (6. j. -mu) m. než.

kosmetický přípravek spojující vlastnosti krému a make-upu, užívaný k hydrataci, ochraně před UV zářením, sjednocení tónu pleti, redukci vrásek, snížení tvorby mazu ap.

Anglický výraz *DD cream* vznikl zkrácením sousloví *daily defense* nebo *dynamic do-all*.

dělat ned.

◇ **dělat vofuky** kolokv. expr. zbytečně něco komplikovat, odkládat rozhodnutí • urážet se, tvářit se dotčeně: *přichází do věku, kdy zcela logicky dělá vofuky; dělal vofuky s podpisem dokumentů; nedělej vofuky a přijed!; některé hráčky dělají „vofuky“, mě ale nebaví předstírat, že mě hra netěší*

◇ **dělat Zagorku/zagorku** kolokv. expr. být nerozhodný, rozpakovat se • zdráhat se něco udělat: *nedělej zagorku a pojd!; nechci dělat Zagorku a nechat se přemlouvát, ale musím být soudný*
Podle populární zpěvačky Hany Zagorové. Přesnou motivaci vzniku tohoto frazému nezná podle mediálních vyjádření ani H. Zagorová.

demence ž.

□ **digitální demence** zhoršení kognitivních schopností způsobené častým užíváním elektronických zařízení: *digitální demence může přerůst v pandemii; pro digitální demenci je charakteristické zhoršení poznávacích schopností*

Sousloví zpopularizovala kniha Manfreda Spitzera *Digitální demence* (česky 2014).

den m. než.

□ **pyžamový den** odpočinkový den strávený doma, kdy se lidé nepřevléknou z pyžama nebo jiného nočního úboru, čtou si, sledují filmy ap.: *navštěvují vás v pyžamových dnech kamarádky?*; *Velká rodina je úžasná a pyžamový den je opravdu dárek k nezaplacení. Všichni se namačkáme na pohovku, pustíme si pohádku a zakousneme se do voňavých sušenek.* [MFD 2014]

designovka [dyzajn-] -vky (2. mn. -vek) ž. kolokv.

výrobek s atraktivním designem: *tahle pohovka není žádná designovka; velká dámská taška je super designovkou, která nesmí chybět ve vašem šatníku*

deskovka -vky (2. mn. -vek) ž. kolokv. Δ

desková hra: *hrát deskovky; v knihovně jsou k dispozici i deskovky; deskovky jsou velmi dobrým prostředkem k rozvoji dětí; Osadníci z Katanu jsou úspěšnou deskovkou*

deskovkář -ře (3., 6. j. -ři, -řovi, 1. mn. ři) m. živ. kolokv. Δ

hráč deskových her: *zapálený deskovkář; klub deskovkářů; čajovna je nakloněná deskovkářům*

► **deskovkářka** -řky (2. mn. -řek) ž. přechýl.: *zuřivá deskovkářka*

dětský příd.

□ **dětská univerzita** populárněvědné kurzy pro děti zajišťované univerzitou, obvykle pro děti ve věku 8–16 let: *slavnostní zakončení dětské univerzity; letní dětská univerzita proběhne v termínu 27. 7. až 9. 8.; díky dotacím z Evropské unie je dětská univerzita zdarma*

dieta ž.

□ **krabičková dieta** pravidelná konzumace malých porcí jídla, které jsou zprav. připraveny předem na celý den v plastových krabičkách: *krabičková dieta mě naučila optimalizovat porce*

□ **digitální dieta, digitální půst** období, v němž někdo nepoužívá elektronické přístroje (mobilní telefon, počítač, tablet ap.): *půl hodiny před odchodem do postele si dejte digitální půst; Zatímco dospělý si může digitální dietu více či méně zodpovědně naordinovat, děti to samy nezvládnou.* [Internet 2015]

digitální příd.

□ **digitální domorodec** mladý člověk, který dobře ovládá elektronická zařízení a suverénně se pohybuje na sociálních sítích: *digitálním domorodcům přináší uspokojení mnohvrstevná aktivita; digitální domorodci se přirozeně pohybují mezi reálným a virtuálním světem*
→ **digitální demence**

dildo -da (6. j. -du) s. <angl.>

umělý penis používaný především při masturbaci: *silikonové, skleněné dildo; vyberte si z naší nabídky dild; ... ve škole učím sexuální výchovu a mám neustále dildo v ruce, abych žákům ukázala, jak se navléká kondom.* [JOY 2012]

dítě s.

□ **slané dítě**, často mn. **slané děti** dítě, děti trpící cystickou fibrózou: *pomáháme slaným dětem; Nemocné cystickou fibrózou na první pohled nepoznáte. Jedním z příznaků této nemoci je až*

pětkrát slanější pot, proto se nemocným říká slané děti. [DB 2012]

→ **banánové dítě, banánové děti**

dobovka -vky (2. mn. -vek) ž. kolokv. Δ

filmové nebo televizní dílo zasazené do minulosti: *točit dobovku; dobovky mám mnohem raději než současné inscenace; Mašínův film je řemeslně mistrovsky provedená dobovka; Váš film je dobovka, bylo těžké sehnat všechny rekvizity, kostýmy a kulisy?* [DM 2009]

dobroser -era (3., 6. j. -erovi, 1. mn. -erové, -eři) m. živ. vulg.

kdo přehnaně koná činnost, o níž se domnívá, že je prospěšná; syn. dobrotrus: *z ministra se stal dobroser; dobroseri jsou lidé, kteří nabyli dojmu, že byli nějakou vyšší silou nadáni k tomu, aby nás všechny ostatní poučovali, jak máme žít*

► **dobroserka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *Paní novinářka by jako správná dobroserka ráda radila ostatním, jak mají naložit se svými penězi.* [Internet 2015]

dobrotrus -sa (3., 6. j. -sovi, 1. mn. -sové) m. živ. hanl.

kdo přehnaně koná činnost, o níž se domnívá, že je prospěšná; syn. dobroser: *boj s dobrotrusy; dnes to musí být jasné už i tomu nejzabedněnějšímu dobrotrusovi*

► **dobrotruska** -sky (2. mn. -sek) ž. přechýl.: *senátor označil ministryni za dobrotrusku*

docudrama [doku-], **dokudrama** -atu (6. j. -atu) s. <angl.>

dramatizovaný televizní pořad, film ap. založený na skutečných událostech: *první české dokudrama ve stylu BBC; Česká televize představila nové televizní formáty, jimž v poslední době věnuje zvýšenou pozornost: docusoap, docudrama či docureality*

Méně časté podoby jsou *doku-drama, docu-drama* a *doku drama, docu drama*.

docureality I [doku-], **dokureality I** neskl. ž. <angl.>

televizní pořad, film ap. vzniklý propojením dramatizačního a dokumentárního přístupu: *cestovatelská docureality; příprava osmidílné dokureality; nové díly docureality Výměna manželek*

Méně časté podoby jsou *docu-reality, doku-reality* a *docu reality* (*doku reality* není doloženo).

docureality II [doku-], **dokureality II** příd. <angl.>

vztahující se k docureality I (televiznímu pořadu ap. vzniklému propojením dramatizačního a dokumentárního přístupu): *docureality, dokureality show; Třída 8. A je velice zajímavý docureality pořad*

Méně časté podoby jsou *docu-reality, doku-reality* a *docu reality* (*doku reality* není doloženo).

docusoap [dokusoup], **dokusoap** [-soup] -pu (6. j. -pu) m. než. <angl.>

dokument sledující lidi v určitém zaměstnání nebo na určitém místě po jistou dobu: *v docusoapech vidíme skutečné lidi v reálném prostředí, ale nejde o časoběr; Česká televize představila nové televizní formáty, jimž v poslední době věnuje zvýšenou pozornost: docusoap, docudrama či docureality*

Méně časté podoby jsou *docu-soap, doku-soap* a *docu soap, doku soap*.

dokudramatický [-ty-] příd.

vztahující se k dokudramatu: *dokudramatická metoda; dokudramatická série*

dokureality → **docureality**

dokusoap → **docusoap**

domorodec m. živ.

→ **digitální domorodec**

domorodička, domarodička -čky (2. mn. -ček) ž.

žena, která plánovaně rodí doma, nikoli v porodnici; syn. domorodka, domarodka: *nezodpovědná domarodička; občas se při porodu něco pokazí, tohle by si měla každá domorodička uvědomit; hon na matky domorodičky mi silně připomíná hon na homeschoolery*

domorodka°, domarodka -dky (2. mn. -dek) ž.

žena, která plánovaně rodí doma, nikoli v porodnici; syn. domorodička, domarodička: *porodní bába mě představila: tak to je domorodka; porod doma neuděláme bezpečný tím, že budeme ženy domarodky odsuzovat*

dotace ž.

□ **kotlíková dotace** státní příspěvek na nový ekologický kotel nebo tepelné čerpadlo do domácnosti: *lidé mohou opět žádat o kotlíkové dotace; frontu na kotlíkovou dotaci stáli zbytečně; probíhá druhá vlna kotlíkové dotace na výměnu ručně plněných kotlů za nízkoemisní automatické kotle nebo kotle na biomasu*

dotykáč -če m. než. kolokv.

elektronický přístroj, zprav. mobilní telefon, s dotykovou obrazovkou: *éra dotykáčů; ty ještě nemáš dotykáč?; potřebuju poradit s výběrem vhodného dotykáče pro staršího člověka*

dovednost ž.

□ zprav. mn. **měkké dovednosti** soubor sociálních dovedností (např. komunikativnost, kooperativnost, pohotovost, odolnost vůči zátěži), které umožňují přátelsky a efektivně vycházet s dalšími lidmi; syn. soft skills: *rozvíjíme měkké dovednosti studentů; personalisté hodnotí i měkké dovednosti uchazečů*

druhý čísl.

◇ **něco je něčí druhé jméno** nějaká vlastnost, rys ap. jsou pro někoho typické: *provokace je její druhé jméno; strach je jeho druhé jméno; listuju všemi módními časopisy, elegance je moje druhé jméno*

drunkorektik [dran-tyk] -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ci, -ikové) m. živ.

kdo trpí drunkorexií; syn. alkorektik: *drunkorektik silně omezuje příjem potravy, ale zároveň pije velká množství alkoholu*

► **drunkorektička** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *Jana je ukázkovým příkladem drunkorektičky – dívky, která drží drastické diety v kombinaci s alkoholem*

drunkorexie [dran-] -ie ž. <angl.<angl.+řec.>

porucha příjmu potravy projevující se odmítáním stravy ze strachu z nadváhy, kterou by mohl způsobit konzumovaný alkohol; syn. alkorexie: *onemocnět drunkorexií; Jedinci, kteří jsou postiženi drunkorexií, holdují alkoholu, ale zároveň si úzkostně hlídají tělesné proporce.*

[Internet 2013]

Anglický výraz *drunkorexia* vznikl ze slov *drunk* a řeckého *orexis* ‚chuť k jídlu‘ podle modelu *anorexia*.

dvoukolka°, **dvojkolka°** -lky (2. mn. -lek) ž.

dvoukolový motorový osobní dopravní prostředek s držadlem, řízený náklonem jezdce; syn. segway: *výrobce dvoukolek; strážníci osedlali rychlé dvojkolky s majáčky*

dysmorfofobie -ie ž. <angl.<řec.>

psychická porucha projevující se strachem z vlastní ošklivosti: *trpět dysmorfofobií; psychiatr se zabývá dysmorfofobií*

džegíny -ín ž. pomn. <angl.>

zprav. dámské legíny, které vzhledem připomínají džíny: *dámské černé džegíny; džegíny s nakládanými zadními kapsami; džegíny jsou velmi upnuté přes nohy a zadek*
Anglický výraz *jeggings* vznikl jako blend slov *jeans* a *leggings*.

džihád° -du (6. j. -du) m. než. publ.

tažení, kampaň proti něčemu: *daňový džihád; džihád proti „palmáči“; vést antihazardní džihád*

E

EET [éété] zkr. ekon.

elektronická evidence tržeb: *odpůrci, zastánci EET; zkušební provoz EET; kvůli EET očekáváme růst cen*

eetěčko, **éétéčko** -ka (6. j. -ku) s. kolokv.

elektronická evidence tržeb, zkr. EET: *hospodští nadávají na eetěčko; spuštění éétéčka se u nás v obchodě obešlo bez komplikací*

→ **EET**

efekt m. než.

□ **lotosový efekt** samočisticí schopnost lotosových listů, která je napodobována a využívána při povrchové úpravě různých materiálů: *lotosového efektu s úspěchem využívá nanotechnologie; povlaky s lotosovým efektem chrání sanitární keramiku i topné spirály varných konvic před usazováním nečistot a rzi*

ekonomika ž.

□ **sdílená ekonomika** ekonomický systém, v němž jsou služby a majetek sdíleny (zdarma nebo za poplatek) mezi soukromými osobami: *sdílená ekonomika je produktem internetové doby; Sdílená ekonomika najednou přestala být nostalgickou vzpomínkou na éru hippies; stala se mainstreamem. [Euro 2014]*

elcédéčko -ka (6. j. -ku, 2. mn. -ček, 6. mn. -čkách) s. kolokv. Δ

obrazovka z tekutých krystalů, zkr. LCD • výrobek s touto obrazovkou: *dotyková elcédéčka; koupit si elcédéčko; elcédéčko podává barvy ostřeji, plazma jemněji*

elcédéčkový příd. kolokv. Δ

vztahující se k elcédéčku: *elcédéčková televize; elcédéčkové obrazovky; je lepší elcédéčková, nebo plazmová technologie?*

elektronika ž.

□ **nositelná elektronika** oblečení a doplňky obsahující elektronická zařízení; syn. wearables:

nositelná elektronika se stává jedním z největších hitů; do nositelné elektroniky spadají fitness náramky, brýle od Googlu či chytré hodinky

emoji [emodži, emoudži, imoudží], **emodži** neskl. s. <angl.<jap.>

malý obrázek, který se užívá k vyjádření emocí v elektronické komunikaci, např. v e-mailech nebo na sociálních sítích: *milovníci emoji; ideogramy emodži; firma zavede hnědé a černé emoji, aby je každý mohl používat podle své barvy pleti; První emoji se objevily v roce 1998, šlo o sadu 172 znaků vytvořených japonským výtvarníkem Šigetakou Kuritou.* [Týdeník Květy 2015]

epicky^o (2. st. epičtější) přísl. expr.

mimořádně povedeně, obdivuhodně • ve velké míře, velmi: *epicky brutální frajer; pankáč s epicky vystříhaným čírem; fotka je epicky dokonalá; epicky zostudili svůj národ; chci to udělat co nejepičtější*

epický^o (2. st. epičtější) příd. expr.

mimořádně povedený, obdivuhodný • mající velkou míru, veliký: *epická hláška; epický výkon motokrosaře; hustá mlha, sychravo a všechen ten podzimní epický hnus; ve hře mi chyběly epické honičky; bylo to epické, díky všem!; byla to ta nejepičtější party*

ereska -sky (2. mn. -sek) ž. med. slang.

roztroušená skleróza, zkr. RS: *ereska mi změnila život; včasné odhalení eresky výrazně zvětšuje šanci zastavit její rozvoj*

ereskář -ře (3., 6. j. -ři, -řovi, 1. mn. -ři) m. živ. med. slang.

kdo trpí ereskou, roztroušenou sklerózou: *přijďte si zacvičit s ereskáři*

► **ereskářka** -řky (2. mn. -řek) ž. přechýl.: *zkušenosti ereskářky s konopím; ve 4 měsících jsem musela ukončit kojení (jsem ereskářka)*

eurozatykač -če m. než.

soudní příkaz k zatčení platný ve všech státech Evropské unie: *na podnikatele byl vydán eurozatykač; čeští policisté zadrželi na základě eurozatykače tři cizince hledané kvůli několika trestným činům*

F

fake news [fejk nús] neskl. ž. mn. <angl.>

lživé, klamavé zprávy: *německá vláda hrozí Facebooku vysokými pokutami za šíření fake news; fake news jsou problém, ale i příležitost; Fenomén tzv. fake news se v nejrůznějších obměnách objevuje už od osmdesátých let.* [Reflex 2012]

Příležitostně psáno též *fakenews*.

faktum s.

→ **alternativní fakta**

fandom -mu (6. j. -mu) m. než. <angl.>

komunita fanoušků sci-fi, fantasy, hororů a podobných žánrů: *na Festivalu fantazie potkáš mnoho osobností fandomu; přibývají mladí fanoušci, kteří zaplňují místa po těch, kteří fandom opustili*

fanfiction, fan fiction [fanfikšn, fenfikšn] neskl. ž. <angl.>

beletrie ztvárňující pokračování nebo alternativní verze příběhů populárních fikčních postav psaná fanoušky, zveřejňovaná často na internetu: *psát fanfiction; seriál inspiroval tisíce autorů fan-fiction; Pro fan fiction je vděčný i svět Bradavic, vlastní tvorbou si mohou čtenáři zkrátit čekání na další díl.* [HN 2005]

Příležitostně psáno též *fan-fiction*.

faq, FAQ [ef ej kjú, fak] neskl. m. než. <angl.>

seznam často kladených otázek a odpovědí sestavený s cílem pomoci uživatelům určité služby: *dlouhý faq; našel jsem skvělý FAQ; než položíte dotaz, projděte si FAQ*
Z anglického *frequently asked questions*.

fatboy [fetboj] -ye m. než. <VJ> kolokv. Δ

pytel na sezení a odpočinek zn. Fatboy, obsahující měkkou výplň přizpůsobující se tvaru těla: výrobce *fatboyů*; *sednu si do svítivě zeleného fatboye; každý člen rodiny se zaborí do svého fatboye; studenti mají k dispozici několik fatboyů, v nichž se mohou pohodlně uvelebit*

fidget spinner → **spinner**

finger food, fingerfood [fingrfú-] neskl. m. i s. než. <angl.>

pokrm servírovaný tak, aby bylo vhodné ho jíst jen pomocí rukou, např. jednohubky, kanapky: *kurzy zaměřené na fingerfood; poslední dobou nejraději připravuji finger food*
Příležitostně psáno též *finger-food*.

flash mob, flashmob [fleš-] -bu (6. j. -bu) m. než. <angl.>

velká skupina lidí, kteří se plánovaně sejdou na veřejném místě, něco udělají (např. zatančí, projedou se metrem bez kalhot, hází po sobě polštáři) a zase se rozejdou • taková akce: *žádost o ruku s flash mobem; pořádat flash moby; zapojit se do tanečního flashmobu; zúčastnil jsem se flashmobu v Brně*

Příležitostně psáno též *flash-mob*.

flat white [flet vajt] neskl. s. i m. než. <angl.>

káva připravená ze dvou dávek espressa a horkého našlehaného mléka: *objednat si flat white; dáme si flat white?; domovinou flat white je Austrálie*

Příležitostně psáno též *flatwhite*.

flexitarián -na (3., 6. j. -noví, -nu, 1. mn. -ni) m. živ. <angl.>

stoupenec flexitariánství: *maso nebo rybu si naservíruje jen velmi zřídka, je flexitarián*

► **flexitariánka** -nky (2. mn. -nek) ž. přechýl.: *do studie byly zahrnuty ženy flexitariánky, které měly omezený příjem masa*

Anglický výraz *flexitarian* vznikl jako blend slov *flexible* a *vegetarian*.

flexitariánství -í s.

stravovací styl, při němž se do obvykle bezmasé stravy občas zařadí (především bílé) maso

fluid [fluj-] -du (6. j. -du) m. než. <angl.<fr.<lat.>

jemný, snadno rozdíratelný polotuhý kosmetický přípravek: *zkrášlující fluid; hluboce hydratující fluid; fluid pro šetrné očištění pokožky; voděodolný tónovací ochranný fluid SPF 50 chrání pleť před sluníčkem a zároveň zakrývá nedokonalosti pleti*

fluidní^o [fluj-] příd.

vztahující se k fluidu: *fluidní korektor, make-up; omlazující fluidní krém pro normální až smíšenou pleť*

flyboard [flajbór-, flajbor-] -du (6. j. -du) m. než. <angl.>

zařízení připevňované na nohy, které je hadicí připojeno k vodnímu skútru a které pomocí vodních trysek nadnáší člověka nad vodu: *užívat si dovolenou s flyboardem; přijedou borci ovládající flyboard; Flyboard funguje na mechanismu cirkulace vody, na trysky je hadicí napojený vodní skútr, skrz něj se nasává voda, která projde hadicí do trysek a následně zpátky do vody.* [DB 2013]

Příležitostně psáno též *fly board*.

flyboarding [flajbór-, flajbor-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

létání nad vodou pomocí flyboardu: *závody ve flyboardingu; vyzkoušet si flyboarding; vydat se za flyboardingem na Orlickou přehradu; Flyboarding skvěle prověří vaši rovnováhu, zažijete stav beztlíže i pořádnou euforii.* [Instinkt 2015]

flyboardista [flajbórdy-, flajbordy-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

kdo se věnuje flyboardingu: *zdatnost flyboardisty; své umění předvedl flyboardista v efektním obleku z LED světel; flyboardisté obutí do speciálních bot s tryskami dokázali nad hladinou jezera divy*

focaccia [fokáča, fokača] -ii ž. <it.>

italský plochý chléb připravovaný z mouky, kvasnic, olivového oleje, bylinek a dalších přísad: *focaccia s kozím sýrem; hamburger s rozmarýnovou focacciou; focacciu pečte přibližně dvacet minut; zavzpomínejte si na léto při požívání pravé italské focaccii*

follower [folouer] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři, -erové) m. živ. <angl.>

kdo sleduje osobu, skupinu, organizaci ap. na sociální síti: *followerři jako měřítko úspěchu; získat více followerů na Instagramu; bez followerů není Twitter zábavný*

► **followerka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *máš krásný blog, jsem nová followerka*

food kritik, foodkritik [fút -tyk] -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ici, -ikové) m. živ. <angl.>

hodnotitel pokrmů, nápojů a restaurací: *živit se jako food kritik; přední foodkritici vybírali nejlepší restaurace do ročenky; někteří food kritici ve svých recenzích prskají, že jim nechutná zdejší káva*

► **food kritička, foodkritička** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *vlivná food kritička označila restauraci za nejfantastičtější americký podnik; káva je tu výborná, nabídka k odnesení domů také, říká foodkritička*

Příležitostně psáno též *food-kritik, food-kritička*.

food stylist, foodstylista [fúststyl-, fúststajl-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ. <angl.>

pracovník věnující se estetické přípravě nebo aranžování jídla, zejména pro fotografování: *foodstylista naaranžoval jídlo tak, že vypadá neodolatelně; jídlo fotí tak, jak skutečně vypadá, nevyužívá žádné finty food stylistů*

► **food stylistka, foodstylistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *foodstylistka Petra upravuje a fotí pokrmy především pro kuchařské knihy*

Příležitostně psáno též *food-stylista, food-stylistka*.

foodie I [fúdý] neskl. m. živ. <angl.>

příznivec dobrého stravování, který má gastronomické znalosti a rád o jídle mluví: *stal se nadšeným foodie; blogerka a foodie se zamýšlí nad tím, proč se více nestaráme o to, co máme na talíři; Každý slušný foodie totiž jí jenom čerstvé, sezonní a lokální suroviny.* [LN 2009]

foodie II [fúdý] neskl. příd. <angl.>

vztahující se k foodie I (příznivci dobrého stravování) • určený pro foodie: *foodie web; hit podzimní pražské foodie sezony; patří k foodie komunitě, o které se všude mluví*

foodkritik → **food kritik**

foodstylista → **food stylistka**

freegan [frí-] -na (3., 6. j. -novi, -nu, 1. mn. -né, -ni) m. živ. <angl.>

stoupenec freeganství: *subkultura freeganů; freegani jedí jídlo z popelnic; freegani upozorňují na environmentální problémy*

► **freeganka** -nky (2. mn. -nek) ž. přechýl.: *rodina nechápe, že jsem se stala freegankou*
Anglický výraz *freegan* vznikl jako blend slov *free* a *vegan*.

freeganský [frí-] příd.

vztahující se k freeganovi, freeganství: *freeganský úlovek; zkušenosti se freeganským životem; v Berlíně rozjel freeganskou školku*

freeganství [frí-] -í s.

snaha šetřit životní prostředí, zejména konzumováním (zdravotně nezávadné) stravy, kterou ostatní vyhodí: *v Česku si freeganství získává pomalu, ale jistě nemalou oblibu; plýtvání inspirovalo vznik alternativního životního stylu freeganství*

fresh [freš] -she m. než. <angl.>

čerstvě vymačkaný džus z ovoce nebo zeleniny a příp. dalších přísad: *melounový fresh; pít fresh; koupili jsme si dva freshe*

Příležitostně psáno též *freš*.

frittata [fritá-] -ty ž. <it.>

italský smažený, příp. i zapečený pokrm připravený z vajec, brambor a dalších přísad: *frittata se slaninou a hráškem*

funkční^o příd.

(o oblečení) zajišťující tělesný komfort v různých klimatických podmínkách nebo při fyzické zátěži (rychle schnoucí, hřející nebo ochlazující, vysoce odolné ap.): *funkční ponožky; funkční trika perte šetrně*

□ **funkční potravina 1.** potravina obohacená o vitamíny, minerální látky, vlákninu ap. s předpokládanými příznivými účinky na zdraví: *výroba funkčních potravin je náročnější než těch tradičních; Funkční potraviny nedělají s tělem nic jiného než ty běžné, mají jen lepší reklamu.* [HN 2010] **2.** jakákoli potravina obsahující zdraví prospěšné látky: *mezi funkční potraviny se řadí cibule a česnek (mají antikancerogenní účinky); brokolice nebo borůvky jsou funkční potraviny, které prokazatelně snižují riziko vzniku mnoha nemocí*

futon -nu (6. j. -nu) m. než. <jap.>

(původně japonská) matrace z přírodních materiálů pokládaná na zem nebo na nízký rošt, užívaná jako lůžko nebo pohovka • toto lůžko nebo pohovka: *údržba futonů; natáhnout se na*

futon; nabízíme futony pro zdravý spánek; rozkládací futon je určený jak pro sezení, tak na přespání

futonový příd.

vztahující se k futonu • určený pro futon: *futonové lůžko; futonový rošt; futonová matrace je z ručně zpracované bavlny; velmi módní jsou futonové postele*

G

gabion° -nu (6. j. -nu) m. než

hrnatý drátěný koš naplněný kameny využívaný ve stavebnictví, např. pro stavbu plotů nebo zábran proti sesuvu terénu: *místo betonu použili stavbaři gabiony; gabiony se využívají i jako mobilní protipovodňové hráze*

gabionový příd.

vztahující se ke gabionu° • vytvořený z gabionů°: *gabionové koše; pokračující erozi svahu mají zabránit gabionové zdi; u skateareálu bude vybudována gabionová stěna*

garam masala -ly ž. <urd.>

směs koření obsahující římský kmín, černý pepř, hřebíček, koriandr, kardamom ad., užívaná v indické kuchyni: *restovaná zelenina s garam masalou; přidat do pokrmu garam masalu; směs garam masaly se liší podle regionu; garam masalou se dá kořenit i hotové jídlo na talíři*

gastronomie ž.

□ **molekulární kuchyně, molekulární gastronomie** gastronomie využívající fyzikální a chemické procesy k přípravě netradičních pokrmů z běžných surovin: *prezentace molekulární kuchyně v tuzemských podnicích je zatím nárazová, málokdy jde o pravidelnou součást jídelníčku; zažijte nečekané okamžiky při konzumaci specialit molekulární gastronomie*

gaučing -gu (6. j. -gu), **gaučink** -ku (6. j. -ku) m. než. expr.

polehávání na gauči, odpočinek, lenošení: *vynavačka gaučingu; zájmy: cestování, muzika, občas gaučink; ti, kteří dali večerní procházce přednost před gaučinkem, nelitovali; jako městský člověk ovládal bravurně gaučink u televize a počítače*

gay friendly [gej frendli] v platnosti přívlastku <angl.>

přátelský, vstřícný k homosexuálům, poskytující pro ně bezpečné prostředí: *zájezdy zaměřené na gay friendly destinace a hotely; Hned na dveřích vás uvítá duhová vlajka, podnik je gay friendly. [Instinkt 2014]; Nejvíce gay friendly je samozřejmě Praha, která se za to poslední dva roky vůbec nestydí. Naopak. Gay byznys v ní kvete přímo neuvěřitelně. [Strategie 2012]*
Příležitostně psáno též *gayfriendly*.

gaydar [gejdar] -ru (6. j. -ru) m. než. <angl.>

schopnost založená na intuici napomáhající rozpoznat, že je někdo homosexuál: *spolehlivý gaydar; gaydarem se zabývají i odborné studie; máme gaydar a ten nám prozradí, jestli je někdo homosexuál*

Anglický výraz *gaydar* vznikl jako blend slov *gay* a *radar*.

geek I [gík] geeka (3., 6. j. geekovi, 1. mn. geeci, geekové) m. živ. <angl.<něm.>
(někdy podivínská) osoba, která vyniká v nějakém oboru, zejména v informačních
technologiích: *geek chce mít svůj Android stále aktuální; jako ekologický geek musíte mít
kompostovač*

geek II [gík] neskl. příd.
vztahující se ke geekovi, geekům • charakteristický pro geeky • určený pro geeky; syn.
geekovský: *youtuberský a geek festival; vstup žen do geek komunity; zavítat do geek doupěte*

geekovsky [gí-] přísl.
charakteristicky pro geeky: *klučík je geekovsky mimózní a ajťácky zamyšlený; na první pohled
vypadá stránka dost geekovsky*

geekovský [gí-] příd.
vztahující se ke geekovi, geekům • charakteristický pro geeky • určený pro geeky; syn. geek II:
*geekovské projekty; geekovské digitálky; geekovský seriál Teorie velkého třesku; ukažte svou
geekovskou stránku*

generace já generace já ž. často hanl.
generace lidí narozených kolem roku 2000: *mentalita generace já; Pro mnoho lidí jsou
současní studenti, kteří jsou také označováni jako generace já, sebestřední, narcističtí,
soupeřiví a individualističtí...* [Psychologie Dnes 2010]

generace Y generace Y ž.
generace lidí narozených v 80. a 90. letech 20. století: *značná část generace Y se cítí
stresovaná a má obavy z budoucnosti; příslušníci generace Y žijí život plný změn, který je
reakcí na nestálý svět kolem*
Písmeno Y následuje v abecedě po písmeni X, které specifikovalo předchozí generaci (generace X).

generace Z generace Z ž.
generace lidí narozených po roce 2000, pro niž je běžný život online: *vstup generace Z do
pracovního života; než se většina českých firem stihne přizpůsobit potřebám generace Y,
přijde čas generace Z; po generaci X (dnešní třicátníci až čtyřicátníci) a generaci Y (lidé
narození v 80. a 90. letech) přichází na scénu generace Z*
Písmeno Z následuje v abecedě po písmenech X, Y, která specifikovala dvě předchozí generace (generace X, Y).

geocacher [-kešr, -kešer], **geokešer** -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>
kdo se věnuje geocachingu: *správný geocacher nejen hledá, ale také zakládá cache; pro
geokešery jsou souřadnice základem pro plánování dovolené*
► **geocacherka** [-kešer-], **geokešerka** -rky (2. j. -rek) ž. přechýl.: *úspěšná geocacherka;
geokešerka odlovila kešku u muzea*

geocacherský [-kešer-], **geokešerský** příd.
vztahující se ke geocacherovi • určený pro geocachery: *geocacherský server; zajímavý
geokešerský zážitek*

geocaching [-kešin-], **geokešing** -gu (6. j. -gu), **geokešink** -ku (6. j. -ku) m. než. <angl.>
zájmová aktivita, při níž se podle zeměpisných souřadnic hledají schránky s malými
předměty: *milovník geocachingu; skryše pro geokešing; geokešink je pro mě hlavní důvod,
proč se zvednout od počítače*

geocachingový [-kešin-], **geokešingový**, **geokešinkový** příd.

vztahující se ke geocachingu: *geocachingová soutěž; geokešinková aplikace; pro děti je připravena geokešingová výprava na koloběžkách*

gerilový^o, **guerillový**^o [gerilo-] příd.

prováděný bez schválení autorit, neoficiální: *gerilový výlep nálepek; představitelem guerillového umění je skupina Ztohoven; v Praze se z guerillového zahradničení stala v poslední době velká móda; mezi způsoby guerillové komunikace patří graffiti, různé formy street artu nebo performance*

□ **guerillový marketing**, **gerilový marketing**, **guerillový marketink**, **gerilový marketink** nízkonákladové, inovativní, nekonvenční, někdy kontroverzní marketingové metody cílené na maximální zviditelnění produktu: *guerillový marketing přitáhne pozornost, ale nedodá instituci na důstojnosti; gerilový marketink balancuje na hraně etických a zákonných norem*

gomasio -ia s. <jap.>

ochucovadlo z mletého sezamu, soli a příp. dalších přísad: *posypat rýži gomasiem; gomasio je vhodné i pro děti jako zdravá varianta průmyslových dochucovadel*

grafický příd.

□ **grafický román** román vyprávěný pomocí obrázků propojených s textem: *grafický román umožňuje odstínit nálady způsobem, k němuž psaná literatura nemá klíč; ke slavnému grafickému románu Marjane Satrapi Persepolis bývá přirovnáván komiks Marzi*

grexit -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

(hypotetické) vystoupení Řecka z eurozóny: *na grexit jsme připravení; eventuální grexit by měl proběhnout za podpory Evropské centrální banky*

Anglický výraz *Grexit* vznikl roku 2012 jako blend slov *Greek* (nebo *Greece*) a *exit*. Výslovnost [gregzit] není obvyklá (na rozdíl od běžného [bregzit]).

guacamole [gvaka-] neskl. s. <šp.<ind.>

mexický studený pokrm z rozmačkaného avokáda, nakrájených rajčat, cibule a koření, podávaný zprav. jako dip nebo pomazánka: *recept na guacamole; základem dobrého guacamole je správně uzrálé avokádo*

guacamolový [gvaka-] příd.

vztahující se ke guacamole • připravený z guacamole: *guacamolové jednohubky; kuřecí tacos s guacamolovou salsou*

guerillový → **gerilový**

guilty pleasure [gilty pležr] neskl. ž. i s. <angl.>

záliba, radost, které si někdo užívá i přesto, že mají nepříznivé následky nebo že nejsou všeobecně vnímány jako hodnotné, hříšné potěšení: *křehký koláč s malinami je Evino guilty pleasure; cigaretu považuje za své největší guilty pleasure; Upíři. Tak tuhle guilty pleasure jsem přiznala jen svým nejbližším kamarádkám.* [Internet 2017]

gourmet^o -ta (3., 6. j. -tovi, -tu, 1. mn. -ti) m. živ.

labužnický znalec kulinářského umění, milovník dobrého jídla a pití, gurmán: *čeští gurmeti propadli kvalitním hamburgerům; jaký on může být gourmet, když nejí zvěřinu; lanýže jsou jednou z největších pochoutek gurmetů*

Ústav pro jazyk český v odpovědi na otázku po významu slov *gurmán* a *gourmet* uvádí (<http://www.ujc.cas.cz/jazykova-poradna/dotazy/0198.html>), že oproti slovníkovému podání se význam slov nezměnil, *gurmán* je tedy chápán jako ‚labužnický znalec vína‘. Aktuální jazykový materiál však s tímto názorem není v souladu.

H

háelpěčko -ka (6. j. -ku, 2. mn. -ček, 6. mn. -čkách) s. žurn., film. slang., někdy iron. pohnutý individuální osud • novinářský příspěvek, film ap. na něm postavený, zkr. HLP; syn. hluboký lidský příběh: *zcyničtělé redaktorky pasoucí po háelpěčkách; možná nezpívala nejlíp, ale v televizních soutěžích vyhrávají spíš háelpěčka než pěvecké schopnosti; před Vánoci jdu do jídelny Červeného kříže, mám za úkol vyrobit nějaké „háelpěčko“*

halal neskl. příd. <arab.>

(o jídle) připravený v souladu s muslimskými zásadami: *halal maso; halal jídlo; na Žižkově blízko sebe prosperují „magaziny“ s ruskými delikatesami, obchůdek s korejskými potravinami nebo halal řeznictví*

hashtag [hešte-] -agu (6. j. -agu, 6. mn. -azích) m. než. <angl.>

slovo nebo fráze označené znakem #, který se užívá na sociálních sítích pro tematické zařazení zpráv: *hashtagy usnadňují vyhledávání; označ místo, kam dnes večer půjdeš, hashtagem #autopilot; ke každé fotce jde přidat až 30 hashtagů, ale takové množství rozhodně nedoporučujeme*

hashtagovat [hešte-] (1. j. -guji, -guju, 3. j. -guje, 3. mn. -gují, -gужou, rozk. -guj!, čin. -goval, trp. -gován, podst. jm. -gování) ned. i dok.

(kdo || co; ~) označovat, označit hashtagem, psát, napsat jako hashtag: *máma se učí hashtagovat; Hashtagovat můžete i několik slov najednou (#nejlepsirestaurace) či vymyslet svůj vlastní hashtag (#prepalenehranolky)*. [Internet 2015]

hashtagový [hešte-] příd.

vztahující se k hashtagu: *hashtagová zkratka; kampaň byla podpořena hashtagovou soutěží o nejlepší fotografii při tanci*

hate → **hejt**

hater → **hejtr**

hatovat → **hejtovat**

havarijko -ka (6. j. -ku) s. kolokv. Δ

havarijní pojištění: *sleva na havarijko; zavolejte do pojišťovny, ať vám vypočítají nové havarijko*

hejt -tu (6. j. -tu), **hate** [hejt] hatu (6. j. hatu) m. než. <angl.> kolokv. expr.

projev nenávisi, kritická poznámka ap. zejména na internetu: *pražácký hejt vůči Brnu; hejty na blogu čtou denně tisíce lidí; tím, že do nich budete hustit haty, jim akorát uděláte radost*

hejtovat, hatovat [hej-] (1. j. -tuji, -tужu, 3. j. -tужe, 3. mn. -tужí, -tужou, rozk. -tуж, čin. -toval, trp. -tován, podst. jm. -tování) ned. kolokv. expr.

(kdo || koho4, co; ~) projevovat nenávisť, kritizovat ap. zejména na internetu: *hejtujeme hejtry;*

napřed se vtírá, potom hejtuje; hejtoval jsem je na Twitteru; chci být u toho, jak se bude hatovat a pranýřovat Google

Příležitostněpsáno též *hateovat*. Nejfrekventovanější je podoba *hejtovat*.

hejtr -tra (3., 6. j. -trovi, 1. mn. -tři, -trové), **hater** [hejtr] -era (3., 6. j. -erovi, 1. mn. -eři, -erové) m. živ. <angl.> kolokv. expr.

kdo projevuje nenávisť, kritizuje ap. zejména na internetu: *ignorovat sprosté hejtry; s hatery jsou potíže; z hejtrů si nic moc nedělá; hejtři šíří v diskusích nenávislné příspěvky; internetoví haterové jsou běžný jev a ani bych se nenamáhal na ně reagovat*

► **hejterka, haterka** [hejter-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *napišu svůj příběh, jak se z haterky stala pozitivní osoba; tyto dvě hejterky jsou pořád s něčím nespokojené, takže v diskusích dokáží udělat pořádnou neplechu*

high five [haj fajv] neskl. s. <angl.>

gesto dvou lidí spočívající ve vzájemném plácnutí dlaní se zdviženými rukama vyjadřující uznání nebo pozdrav: *zpěvák si dal high five s předními řadami; Máta dělá s tátou high five; už jsme si to vyříkali, dali jsme si high five a šli jsme hrát; přen. jedno velké high five pro tuhle párty!*

Někdy se užívá také výraz *placák* nebo frazém *dát někomu/si pět*.

highlight^o [hajlajt] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

1. vynikající, mimořádná událost, vrcholný zážitek, zlatý hřeb: *highlight kariéry; olympiáda je highlight mého sportování; koncert byl dokonalý, byl to největší highlight za poslední roky*

2. **highlighty** televizní sestřih nejlepších okamžiků sportovní nebo jiné události: *jejich výkony by se do highlightů určitě nedostaly; Takovou hloupost může napsat jen někdo, kdo viděl maximálně highlighty.* [Sport 2013]

hikikomori neskl. m. živ. <jap.>

(v Japonsku) osoba, obvykle adolescent mužského pohlaví, abnormálně se vyhýbající sociálnímu kontaktu: *někteří hikikomori parazitují na svých pracujících rodičích; Vyhledávání samoty není v Japonsku nový trend. V zemi žije 3,6 milionu takzvaných hikikomori, tedy samotářů zcela se izolujících od světa.* [MFD 2015]

hipster I [-tr, -ter] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

osoba následující módní trendy, zejména ty, co stojí mimo hlavní proud: *hipster s cool účesem; kavárna nejen pro hipstery; hipster má rád všechno, co je originální; Londýn je rájem hipsterů; Hipsteři totiž vrátili do módy vousy, kterých se metrosexuálové tak rádi zbavovali.* [Instinkt 2014]

► **hipsterka** [-ter-] -rek (2. mn. -rky) ž. přechýl.: *necítí se jako hipsterka; Na otázku, jestli je hipsterka, odpovídá: „V původním významu toho slova ano. Hipster je bohém, jeho předchůdci byli beatnici. Byla bych ráda, kdyby se to označení znovu pojilo s lidmi, kteří něco vytvářejí a přinášejí nové podněty...“* [Marie Claire 2014]

hipster II [-tr, -ter] neskl. příd. <angl.>

vztahující se k hipsterovi • charakteristický pro hipstera, hipstery; syn. hipsterský: *hipster styl oblékání; čím víc vintage, tím víc hipster!*

hipstersky (2. st. -rštěji) přísl.

způsobem vlastním hipsterovi • charakteristicky pro hipstera: *hipstersky vyladěný outfit; vypadáš hipsterštěji než naši sousedi*

hipsterský (2. st. -rštější) příd.

vztahující se k hipsterovi • charakteristický pro hipstera, hipstery; syn. hipster II: *hipsterská móda; hipsterská subkultura; hipsterský plnovous je odznakem mužnosti; nejhipsterštější kavárnu ve městě najdete ve dvoře Novoměstské radnice*

hipsteřina -ny ž.

věc, jednání charakteristické pro hipstery: *pročistit si hlavu skákáním mi připadá jako dost dobrá hipsteřina; U mladých pánů vítězí takzvaná hipsteřina, což jsou většinou účesy s vyholenými boky a divočejší kreací nahoře, často doprovázenou třeba patkou.* [Regionální týdeník 2014]

historie^o -ie ž.

záznam o zobrazených stránkách v internetovém vyhledávači: *nezapomeň smazat historii; při běžném surfování za sebou zanecháváte množství stop v podobě IP adresy a historie vyhledávání; při testování ovšem novinka moc nefungovala, pornostránky se do historie normálně ukládaly*

hluboký příd.

□ **hluboký lidský příběh** žurn., film. profes., někdy iron. pohnutý individuální osud • novinářský příspěvek, film ap. na něm postavený, zkr. HLP: *média jsou plná hlubokých lidských příběhů o zdravotně postižených a samoživitelkách v existenční nouzi; dobře natočené hororové scény střídají pokusy o dojmání hlubokými lidskými příběhy*

hmyzí příd.

□ **hmyzí hotel** dřevěná konstrukce s úkryty pro hmyz umístěvaná v zahradách: *nejčastějšími obyvateli hmyzího hotelu bývají slunéčka sedmitečná, škvoři, zlatoočky, vosíci a čmeláci*

homosexualismus^o [-izm-], **homosexualizmus**^o -mu (6. j. -mu) m. než. často hanl.

názorový směr podporující homosexualitu: *starý řád je nahrazován multikulturalismem, feminismem a homosexualismem; Václav Klaus prohlásil, že by společnost měla respektovat homosexualitu, ale ne homosexualismus*

hormon m. než.

□ **hormon lásky** oxytocin: *hormon lásky pomáhá párům ke zlepšení komunikace; Oxytocin, hormon lásky, utužuje vztah s miminkem a mateřská láska dodává ženě energii v nelehkém období šestinedělí.* [Maminka 2014]

hotel m. než.

→ **hmyzí hotel**

hotspot^o -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

záchytné centrum pro uprchlíky: *uprchlické hotpoty; běženci by měli být registrováni v hotpotech; Řecko otevírá první hotspot na ostrově Lesbos*

hoverboard [hovrbór-, hoverbor-, havrbór-, haverbor-] -du (6. j. -du) m. než. <angl.>

dvoukolé elektrické balanční vozítko bez držadla: *hoverboardy jsou něco jako segwaye, ale*

bez řídítek

Příležitostně psáno též *hover board*. Synonymně se užívá dosud nepříliš frekventovaných výrazů *gyroboard* a *kolonožka*.

hra ž.

□ **úniková hra** zábava, jejímž cílem je dostat se v omezeném čase z uzamčeného prostoru pomocí vyřešení logických úloh ap.

hromadič -če (3., 6. j. -či, -čovi, 1. mn. -či) m. živ.

kdo chorobně hromadí věci: *hromadiči sami od sebe nevyhledávají pomoc; hromadič zanáší své obydlí nepotřebnými věcmi pod heslem, že by se to někdy mohlo hodit; vědci zkoumali na magnetické rezonanci mozek nemocných „hromadičů“*

► **hromadička** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *neštěstí, sousedka je hromadička*

hummus -su (6. j. -su) m. než. <arab.>

studený pokrm z mleté vařené cizrny, olivového oleje, citronové šťávy a dalších přísad, původem ze Středního východu: *recept na hummus; hummus je zdravá lahůdka; udělala jsem skvělý hummus se sušenými rajčaty*

hummusový příd.

vztahující se k hummusu • vyrobený z hummusu: *hummusový dip; hummusové hody; hummusový chlebiček; hummusové jednohubky*

hustodémonsky přísl. kolokv. expr.

mimořádně povedeně, obdivuhodně: *hustodémonsky krutopřísné odpoledne pro děti i dospělé*

hustodémonský příd. kolokv. expr.

mimořádně povedený, obdivuhodný: *píše hustodémonske kritiky*

hygge [hige] neskl. ž. <dán.>

životní styl praktikovaný v Dánsku, v němž se oceňují drobné radosti, pohodlí, pohoda a jehož významnou složkou je nerušené trávení času s rodinou a přáteli: *turisté sem jezdí načerpat hygge; Hygge je synonymum Dánska. Je to koncept myšlení a bytí, je to umění udělat si život příjemným, mít se hezky...* [MFD 2012]

hype [hajp] hypu (6. j. hypu) m. než. <angl.>

přehnaná, intenzivní publicita nebo marketing: *obrovský hype pomalu utichl; jen málokterému debutu předcházela takový internetový hype; pronikání sportu do módy podpořil hype kolem sneakers*

Ch

chatbot [čet-] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

počítačový program schopný simulovat rozhovor s člověkem: *využít chatboty v marketingu; Chatbot může být snadno vnímán jako naplnění temných vizí odosobněné společnosti, v níž už není čas na mezilidské vztahy a zoufalí osamělci si musejí povídat s roboty.* [Respekt 2015]

cheesecake [čískej] -aku (6. j. -aku, 1. mn. -aky, 6. mn. -acích) m. než. <angl.>

zákusek zhotovený zprav. ze sušenkového podkladu, náplně ze smetanového sýra a dalších

přísad: *tvarohový, čokoládový, jahodový cheesecake; velký výběr cheesecaků; večeri jsme završili vanilkovým cheesecakem; Tradiční české zákusky jsou vůči cheesecakům a tiramisu v čím dál větší defenzivě.* [HN 2012]

Příležitostně psáno též *cheese cake*.

cheesecakový [čískej-k-] příd.

vztahující se k cheesecaku: *cheesecaková náplň; cheesecaková příchut' zmrzliny*

chemtrail [chemtrejl] -lu (6. j. -lu, 1. mn. -ly, -ls) m. než. <angl.>

stopa za letadlem, která podle spikleneckých teorií obsahuje látky, s jejichž pomocí je ovlivňováno obyvatelstvo: *na fotce jsou zachycené typické chemtraily; Chemtrails patří k základním mechanismům, kterými prý NWO ovlivňuje myšlení lidí na Zemi.* [Reflex 2016]

chemtrailový, chemtrailsový [chemtrejl-] příd.

vztahující se k chemtrailu: *jak přežít chemtrailové deště; máme doma chemtrailsovou chřipku*

chia [čia] ž.

□ **chia semínko, semínko chia** drobné, hnědošedé až černé semeno šalvěje hispánské, konzumované pro své výborné nutriční vlastnosti: *chia semínka mají jemnou oříškovou chuť; semínka chia mohou být užitečná těm, kteří potřebují zredukovat váhu*

chůze ž.

□ **severská chůze** sportovní aktivita, při níž se chodí v přírodě s pomocí hůlek připomínajících lyžařské hůlky; syn. nordic walking: *severská chůze je vhodná pro starší i pro lidi s nadváhou*

chyba ž.

◇ **chyba v matrixu** [me-, ma-] zdánlivě rozumem nevysvětlitelné nedopatření, velmi zvláštní událost, vzbuzující pochybnosti o přirozenosti chodu světa: *Jak se to mohlo stát? – To je asi chyba v matrixu; 30 zvířat, které dokazují, že existují chyby v Matrixu.* [Internet 2014]

Podle kultovního filmu Matrix.

I

infanticida^o [-ty-] -dy ž. odb.

zabíjení novorozenců (lidských nebo zvířecích): *případy infanticidy jsou u primátů časté; Ženská infanticida, tak běžná v dobách nedávných, je i nyní praktikována v Číně a Indii.* [LN 2004]

influencer [influensr, influencer] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

kdo má schopnost ovlivnit veřejné mínění nebo potenciální klienty svým názorem, propagací na sociálních sítích ap.: *kampaně s influencery; influenceri v Česku: hlavně youtubeři, ale i politici; jak snadné je stát se instagramovým influencerem s hezkým přívýdělkem?*

► **influencerka** [influenser-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *rozhovor s instagramovou influencerkou; knižní influencerka: Češi jsou čtenáři; kvůli influencerkám vzrostla poptávka po plastické chirurgii*

influencerský [influenser-] příd.

vztahující se k influencerům: *influencerská kampaň; moderátor Leoš Mareš se*

influencerským aktivitám věnuje primárně na Instagramu; v influencerském prostředí mají největší slovo youtuberi, bloggeři a celebrity

infopoint -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

místo, kde lze obdržet informace a informační materiály: *pracovníci infopointu; zřízení infopointu Středočeského kraje; součástí výstavy jsou dva infopointy*

inkludovaný příd.

vztahující se k inkluzi • zapojený do inkluze: *inkludované školství; rodiče inkludovaných dětí čeká ještě hodně bojů*

inkluze^o -ze ž.

začlenění dítěte s duševním nebo tělesným postižením do běžné školní třídy: *úspěšná inkluze; odpor k inkluzi; diskuse o inkluzi je bouřlivá; Pozitivní efekt inkluze navíc působí na celou společnost. Učí nás, že být různí je normální.* [LitN 2011]

instagramista -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

uživatel aplikace Instagram umožňující vkládání a sdílení fotografií: *jeden z nejsledovanějších instagramistů; instagramisté se nebrání spolupráci s komerčními značkami*

► **instagramistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *vášnivá instagramistka; populární instagramistkou je instantní celebrita Kim Kardashianová*

Méně častými synonymy jsou *instagramák* a *instagramačka*, *instagramer* a *instagramerka*.

instagramovat (1. j. -muji, -muju, 3. j. -muje, 3. mn. -mují, -mujou, rozk. -muj, čin. -moval, trp. -mován, podst. jm. -mování) ned. i dok.

(kdo || ~; co) používat, použít aplikaci Instagram umožňující vkládání a sdílení fotografií: *syn instagramuje z Thajska; asijskou kosmetiku jsem už instagramovala* vložila její fotografii na Instagram; *našla si zálibu v instagramování*

instagramově přisl.

z hlediska aplikace Instagram umožňující vkládání a sdílení fotografií • jako na Instagramu: *instagramově velmi aktivní teenagerka; instagramově se zapojuje celý štáb; vaše nehty budou až instagramově krásné*

instagramový příd.

vztahující se k aplikaci Instagram umožňující vkládání a sdílení fotografií: *instagramové příspěvky; instagramové fotky zlaté mládeže; její instagramový profil sledují 2 miliony lidí; podle jeho instagramového účtu to nevypadá, že by umíral steskem*

interaktivka [-ty-] -vky (2. mn. -vek) ž. kolokv. Δ

elektronická tabule propojená s projektorem, počítačem a internetem, často s dotykovou obrazovkou, syn. interaktivní tabule: *prvouka s interaktivkou; ve výuce používám interaktivku; Jenom bacha, když s nadšením na interaktivce gúglíte třeba dudy nebo bobra.* [Internet 2014]

interaktivní příd.

□ **interaktivní tabule** elektronická tabule propojená s projektorem, počítačem a internetem, často s dotykovou obrazovkou: *výukový software pro interaktivní tabuli; děti si zábavnou formou procvičily dovednosti na interaktivní tabuli*

internet m. než.

□ **internet věcí** síť objektů, které jsou připojeny do internetu, což umožňuje jejich vzájemnou

interakci, dálkové ovládání ad.: *internet věci dramaticky změni veškerou zdravotní péči; ve městech se internet věci postará například o kvalitu ovzduší, plynulost dopravy nebo zaplnění parkovacích ploch*

inženýr m. živ.

□ **raketový inženýr, raketový vědec** pronikavě inteligentní osoba: *Martin není raketový inženýr, pracuje rukama jako každý druhý; nemusíte být raketovým vědcem, abyste přišli na to, že byste měli podepsat smlouvu se solidní společností*

islamobijec -jce (3., 6. j. -jci, -jcovi, 1. mn. -jci) m. živ.

kdo nemá rád islám a muslimy: *profesionální islamobijci typu Nizozemce Geerta Wilderse; proměnil se v úhlavního islamobijce*

islamofil -la (3., 6. j. -lovi, 1. mn. -lové) m. živ. často hanl.

(nekritický) obdivovatel islámu: *za status na Facebooku jsem dostal nálepkou islamofila*

islamofob -ba (3., 6. j. -bovi, 1. mn. -bové) m. živ.

kdo nemá rád islám nebo muslimy nebo má vůči nim předsudky: *fanatický islamofob; veřejný dopis islamofobům; nizozemský populist a islamofob Geert Wilders uspěl v místních volbách*
► **islamofobka** -bky (2. mn. -bek) ž. přechýl.: *islamofobka s xenofobními předsudky; je zapálenou islamofobkou a ultranacionalistkou*

islamofobie -ie ž.

strach z islámu nebo muslimů, nechuť k nim, předsudky vůči nim: *média varují před islamofobii; obavy z nařčení z islamofobie vedou k autocenzuře*

islamofobní příd.

vztahující se k islamofobii, islamofobům: *islamofobní výroky; vede otevřeně islamofobní kampaň; spisovatel svou vizí posílí ve Francii už tak silné islamofobní tendence*

J

jaro s.

→ **arabské jaro**

jerky [džer-] neskl. s. <angl.<ind. jaz.>

sušené kořeněné maso, které bylo před sušením nakrájeno na podlouhlé plátky: *hovězí jerky; jerky z kapra; jerky se řadí mezi potraviny vhodné při redukční dietě*

jet ned.

→ **jet bomby**

jméno s.

→ **něco je něčí druhé jméno**

jogalates, jógalates neskl. m. než. i s. <angl.<ind.+VJ>

cvičení kombinující prvky jógy a pilates: *orgánový jogalates; jógalates intenzivně formuje postavu; jogalates tvoří pomyslný most mezi východními a západními formami cvičení*

Anglický výraz *Yogalates* vznikl jako blend slov *yoga* a *Pilates*.

K

kaftan° -nu (6. j. -nu) m. než.

dámské volné šaty zprav. se širokými rukávy: *dámský šifonový kaftan; měla na sobě vyšívaný kaftan z broskvově zbarveného hedvábí; kolik dní z celého roku strávíte nošením plavek, slaměných klobouků, žabek a kaftanů?*

kaftanový° příd.

vztahující se ke kaftanu°: *ležérní kaftanový střih; kaftanové šaty s ozdobnými lemy*

kakuro neskl. s. <jap.>

číselná křížovka, do níž se zapisují čísla od 1 do 9 tak, aby vznikl součet, který je předvyplněn: *vyluštit kakuro; nedílnou součástí mezinárodního festivalu her se staly soutěže v luštění křížovek, sudoku a kakuro; Svůj prapůvod má kakuro v Americe šedesátých let minulého století, kde se ovšem jmenovalo cross sums (sčítací křížovky)*. [Blesk 2006]

kamarád m. živ., **kamarádka** ž.

□ **kamarád/kamarádka s výhodami** osoba, s níž se někdo nejen přátelí, ale i sexuálně stýká, aniž by šlo o milostné partnery: *jestliže chcete zažít výborný sex, pořídte si kamaráda s výhodami; před kamarádkou s výhodami upřednostňuji pevný vztah*

kampaň° -ně ž.

válečné tažení: *Rusko zareagovalo zintenzivněním letecké kampaně v Sýrii; vojenská kampaň proti Afghánistánu pokračuje bez větších překvapení; Aliance se při své ozbrojené kampani zaměřuje na vojenské cíle*

kapučínově, cappuccinově [kapučí-] přísl.

ve světle hnědé barvě kapučína: *kapučínově zbarvená čepice; celý dům byl laděn do kapučínově hnědé*

kapučínový°, cappuccinový° [kapučí-] příd.

mající světle hnědou barvu kapučína: *kapučínové kozačky; kapučínové řasené šaty; oční stíny kapučínové barvy*

karambola -ly ž. <port.<marát.>

tropické ovoce se žlutou slupkou, které má při příčném rozkrojení tvar hvězdy: *karambola po nakrájení tvoří krásné hvězdice; v Brazílii se karambola doporučuje jako diuretikum; čerstvá karambola má svěží chuť připomínající dobře vyzrálý angrešt*

kari° neskl. s.

zeleninový, masový aj. pokrm připravený v indickém stylu s pomocí koření kari: *recept na zvěřinové kari; ochutnat krevetové kari v banánovém listu; nejoblíbenější kari v Londýně je kuřecí tikka masala*

karoši, karoshi [-oši] neskl. s. <jap.>

(v Japonsku) smrt z přepracování: *z hlediska karoši jsou rizikové profese, které vyžadují práci přes noc nebo dlouhé hodiny práce bez přestávky; v Česku dosud žádný případ karoshi oficiálně zaznamenán nebyl*

kavárna ž.

□ **pražská kavárna** (hypotetická) skupina zejména pražských intelektuálů, kteří nesouhlasí s politickým vystupováním prezidenta Miloše Zemana; syn. lumpenkavárna: *at' si pražská kavárna mluví, jak chce, mně je to jedno; Po Schwarzenbergovi zbyla pražská kavárna, která se stala vděčným cílem mnoha Zemanových výpadů.* [LitN 2015]

□ **vědecká kavárna** popularizační přednáška spojená s diskusí, zprav. v komorním prostoru kavárny: *vědecká kavárna na téma netradiční textilní techniky; uspořádat vědeckou kavárnu*

kec m. než.

◇ **kecy v kleci** kolokv. expr. nesmyslné, nepravdivé, nabubřelé, nudné nebo vyhýbavé vyjádření, pindy: *piárkové kecy v kleci; dvacet let to slibují, ale jsou to jenom kecy v kleci*

keš, keška → **cache, keš, keška**

keškař -ře (3., 6. j. -ří, -řovi, 1. mn. -ři) m. živ. kolokv.

kdo se věnuje geocachingu; syn. geocacher: *s mladším synem, který je nadšený keškař, budeme hledat po lesích kešky*

► **keškařka** -řky (2. mn. -řek) ž. přechýl.: *zkušená keškařka*

kettlebell [ketlbel] -lu (6. j. -lu) m. než. <angl.>

cvičební náčiní v podobě koule s jednoručním držadlem užívané k posilování: *zvedání kettlebellů; s kettlebellem můžete dělat dřepy, skoky nebo rotace; až s kettlebelly jsem pochopila, jak slabá mám záda a břicho; pro zdatnější jedince tu máme dvacetikilový kettlebell*

Příležitostně psáno též *kettle bell*. Synonyma *bulina* a *girja* jsou méně častá.

kettlebellový [ketlbelo-] příd.

vztahující se ke kettlebellu • prováděný s pomocí kettlebellu: *kettlebellový trénink; kettlebellová soutěž; základní kettlebellové pohyby*

kimči, kimčchi neskl. s. <kor.>

korejský pikantní salát z kvašené zeleniny, čili, česneku a dalších přísad: *kimči je silně návyková pochoutka; kimči existuje v mnoha verzích; na přípravu kimči se tradičně používá krevetová či rybí omáčka*

Méně časté jsou podoby *kimchi, kim-chi, kim chi, kim-či, kim či*.

klec ž.

→ **kecy v kleci**

kodér^o -éra (3., 6. j. -érovi, -éru, 1. mn. -ěři) m. živ.

odborník v kódování: *pracuji jako kodér na volné noze; Dnes všichni kodéři oslavují – Microsoft totiž tímto dnem ukončil podporu Internet Exploreru 8–10.* [Internet 2016]

► **kodérka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *hledáme kolegu/kolegyni na pozici: kodér/kodérka*

kohoutkovka -vky (2. mn. -vek) ž. kolokv. Δ

voda natočená z vodovodního kohoutku, kohoutková voda: *kohoutkovka s citrónem a mátou; čišnice donesla karafu kohoutkovky; některé restaurace nabízejí kohoutkovku dokonce v perlivé verzi: okysličují ji hostům samy*

komfortní příd.

□ **komfortní zóna** podmínky, za nichž se jedinec cítí příjemně a bezpečně: *někdy je potřeba opustit komfortní zónu a jít do dobrodružství; Možná jste se už setkali s učiteli nebo trenéry, kteří záměrně své svěřence vystavovali nepříjemným situacím. Věděli, že za hranicemi komfortní zóny se totiž učíme nejlépe.* [DM 2007]

kompromat -tu (6. j. -tu) m. než. <rus.>

poškozující, znevažující informace shromážděné za účelem vydírání nebo diskreditace někoho (často politika), kompromitující materiál: *kompromat na Jelcina; kompromat byl použit k politickému vydírání*

komunitka [-ny-] -tky (2. mn. -tek) ž. kolokv. Δ

pozemek pro pěstování okrasných i užitkových rostlin, který je obděláván určitou komunitou, např. obyvateli městské části, komunitní zahrada: *zalévat bylinky na komunitce; s družinou jsme šli na komunitku*

kontinuál [-ty-] -lu (6. j. -lu) m. než. žurn. profes.

kontinuální, nepřetržitě zpravodajství: *odstartovali jsme předvolební kontinuál; z nového studia se budou vysílat kontinuály na ČT24; kontinuál je atraktivní, ale musí mít silné téma*

koptéra -ry ž. <angl.<řec.>

bezpilotní, dálkově ovládané letací zařízení, dron: *létat s koptérou; koptéra stoupá k obloze*

korma^o kormy (2. mn. korem) ž.

jemně kořeněný indický pokrm sestávající z dušeného masa nebo zeleniny v omáčce s jogurtem, smetanou nebo kokosovým mlékem: *lilková korma; z hrnce s kuřecí kormou se line orientální vůně; korma je jedno z mála neostrých nekořeněných indických jídel*

kotlíkový příd.

→ **kotlíková dotace**

kouřový příd.

□ **kouřové líčení** líčení očí spočívající v nanesení tmavé linky a tmavého očního stínu tak, aby barva směrem od oka postupně přecházela doztracena, případně se postupně prolula se světlým stínem: *dva odstíny šedé, perleťově bílá a černá vám pomohou hravě vykouzlit trendy kouřové líčení očí*

krabičkový příd.

→ **krabičková dieta**

krav maga -gy ž. <hebr.>

sebeobranný fyzický i psychologický trénink založený na reflexivních reakcích v ohrožujících situacích: *seminář krav maga; izraelský sebeobranný systém krav maga; článek o krav maze; mám za sebou půl roku s krav magou*
Příležitostně psáno též *kravmaga*.

kroksa, kroksy, krokska, kroksky → **crocsa**

kroužkovat^o (1. j. -kují, -kuju, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) ned.

(kdo || koho; ~) na volebním lístku pomocí označení kroužkem upřednostňovat vybrané

kandidáty, a tím zlepšovat jejich pozici: výzva ženám, aby na volebních kandidátkách solidárně kroužkovaly ženy; Středočeši na volebních lístcích příliš nekroužkovali; kroužkování bylo jednou ze vzácných možností voličů, jak zasáhnout do her politických stran dok. → **vykroužkovat** I

krutopřísňě přísl. kolokv. expr.

mimořádně, obdivuhodně: *krutopřísňě vtipné momentky; krutopřísňě sexy modelka*

krutopřísňý příd. kolokv. expr.

mimořádný, obdivuhodný: *tento krutopřísňej web vytvořil Věna; hustodémonska narozeninová párty v divočině pouze pro nejotrlejší krutopřísňý skauty*

kryoterapie -ie ž. <angl.<řec.>

užití extrémního chladu k léčebným účelům, např. k urychlení zotavení po úraze nebo operaci: *kryoterapie patří mezi šokové terapie; kryoterapie je vhodná pro zmírnění ostrých bolestí; kryoterapie se začala využívat v 70. letech minulého století v Japonsku*

kryptoměna -ny ž.

decentralizovaná digitální měna existující nezávisle na centrálních bankách: *kryptoměnu bitcoin provázejí velké výkyvy; litecoin je dvojka na trhu s kryptoměnami; ... Česká národní banka kryptoměny nepovažuje za skutečnou měnu ani za elektronické peníze. [MFD 2015]*

kryptoměnový příd.

vztahující se ke kryptoměně: *kryptoměnová burza; kryptoměnová horečka snížila bezpečnost používaných hesel, osm znaků již dávno nestačí*

křídlo s.

□ **nemoc motýlích křídel** dědičné puchýřnaté onemocnění pojivové tkáně, med. bulózní epidermolýza *Epidermolysis bullosa congenita: nemoc motýlích křídel není nakažlivá; miminko trpí nevyléčitelnou nemocí motýlích křídel*

kuchyně ž.

→ **molekulární kuchyně, molekulární gastronomie**

kulich^o -icha (3., 6. j. -ichovi, -ichu, 1. mn. -ichové, -iši) m. živ. med. slang.

proteční pacient: *nemocnice v Olomouci prý kulichy nemá; mám špatné zkušenosti, a to jsem byla kulich, tak se bojím, co se bude dít, když už tam dlouho nepracuju a neznají mě*

kumquat [-mkvat], **kumkvat** -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.<čín.>

exotické ovoce připomínající malý pomeranč: *kumquat je bohatý na vitamin C; kumkvaty se konzumují i se slupkou; kumquat je výborný čerstvý, ale i s pečeným masem nebo jako ozdoba alkoholických nápojů*

Příležitostně psáno též *kumkvát*.

kurvítka -ka (6. j. -ku, 6. mn. -kách) s. zhrub.

součástka, která snižuje životnost výrobku a je za tímto účelem údajně do výrobků montována: *odstranění kurvítka; Pozor ovšem i na servisy! Řada z nich spolupracuje na osazování kurvítek s výrobcem, takže po záruce staré kurvítka nahrazuje novým... [Internet 2006]*

kurzarbeit [kurcarbajt] -tu (6. j. -tu) m. než. i neskl. ž. <něm.> ekon. profes.

práce se zkrácenou pracovní dobou při ekonomických problémech podniku, kdy ušlý zisk doplatí zaměstnancům stát: *vláda kurzarbeitem pomůže velkým firmám; lidovci razí zaměstnávání na kratší pracovní úvazek, takzvanou kurzarbeit*

Návrhy na česká synonyma (podle A. Černé, 2014): *krátkodělka, krátkodělání, málopráce, zkrácenka, zkráp (zkrácená práce).*

kvízomat -tu (6. j. -tu) m. než.

výherní automat umožňující hru až po zodpovězení snadných kvízových otázek (vzniklý ve snaze obejít zákaz hazardu, který je založen na náhodě), kvízový automat: *provozovatelé kvízomatů; v Ostravě se množí nelegální kvízomaty; otázka na kvízomatu je tak bagatelní věc, že jde o převlečený loterijní terminál*

L

ladyboy [lejdyboj] -ye (3., 6. j. -yovi, -yi, 1. mn. -yové, -ys) m. živ. <angl.>

(zejména v Thajsku) muž oblékající se jako žena nebo žena narozená v mužském těle, transvestita nebo transsexuál: *nalíčení ladyboyové; znám lidi, kteří se na ladyboye přímo orientují; personál je příjemný, možná taky díky ladyboyovi, který si nás až nezdravě oblíbil; někteří ladyboys se nechají kompletně přeoperovat*

lagom neskl. i -mu (6. j. -mu) m. než. <švéd.>

(ve Švédsku) přiměřený, umírněný životní styl, zaměřený proti konzumerismu a hromadění majetku: *domovem lagomu je Švédsko; lagom je spojován se starým nábytkem, teplým oblečením a spoustou rostlin*

lajk lajku (6. j. lajku), **like** [lajk] liku (6. j. liku) m. než. <angl.> kolokv.

vyjádření pozitivního hodnocení nebo souhlasu s příspěvkem na sociálních sítích pomocí kliknutí na ikonu zvednutého palce: *zpěvačka Shakira má na Facebooku přes 100 milionů lajků; potřebuju získat hodně liků*

Méně časté je expresivum *lajkanec* nebo zdvojnásobení *lajčik, lajčíček*.

lajknout, liknout [lajk-] (3. j. -ne, rozk. -ní, čin. -nul, trp. -nut, podst. jm. -nutí) dok. kolokv.

(kdo || co) vyjádřit pozitivní hodnocení nebo souhlas s příspěvkem na sociálních sítích pomocí kliknutí na ikonu zvednutého palce: *lajkni to!; lajknout si svou vlastní fotku je trapné; liknul jsem vaši stránku; „liknutí“ na facebookové stránce*

ned. → **lajkovat, likovat**

lajkovací, likovací [lajk-] příd. kolokv.

vztahující se k lajkování • určený k lajkování: *lajkovací tlačítko; kdy končí likovací soutěž?; Lajky opravdu fungují jako digitální oblečení. Stačí, aby se na ně podíval někdo, kdo rozumí specifickému lajkovacímu stylu a hned vás dokáže odhadnout stejně tak dobře, jako kdyby vás viděl třeba v tričku s rockovou kapelou, v hiphopové kšiltovce nebo sportovní teplákovce.*

[ABC 2013]

lajkovat, likovat [lajk-] (1. j. -kuji, -kuj, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) ned. kolokv.

(kdo || co) vyjadřovat pozitivní hodnocení nebo souhlas s příspěvkem na sociálních sítích pomocí

kliknutí na ikonu zvednutého palce: *lajkovat fitness stránku; likoval všechny moje posty; kdo vám nejvíce lajkuje fotky?*; uživatelé mohou na příspěvky reagovat nebo je lajkovat

dok. → **lajknout, liknout**, dok. → **olajkovat, olikovat**

Příležitostně psáno též *likeovat*. Nejfrekventovanější je podoba *lajkovat*.

lampion m. než.

□ **lampion štěstí** lampion z lehkého materiálu, který se (obvykle na společenských akcích) vypouští do vzduchu se zapálenou svíčkou uvnitř, aby se splnilo nějaké přání: *byly vypuštěny lampiony štěstí, které symbolizují víru v naplnění lidských přání; na střechu domu v Soukenické ulici dopadl lampion štěstí a zapálil ji*

láska ž.

□ **zámek lásky** visací zámek umístěný jako znak partnerské lásky na veřejné místo (často na most, klíč je pak vhozen do vody pod ním): *věšet zámky lásky na most; Ve světě mají zámky lásky dlouholetou tradici. V Česku na svůj boom teprve čekají.* [DB 2014]

◇ **madla lásky** tuk v pase a na bocích: *můj pas „ozdobila“ madla lásky; splývavý materiál skvěle skryje madla lásky*

→ **hormon lásky**

ledka ledky (2. mn. ledek) ž. kolokv. Δ

světelný zdroj využívající technologii LED: *úsporka, nebo ledka?; používat ledky; poněkud mě znervózňuje blikající ledka oznamující činnost pevného disku, když zrovna na počítači nic nedělám*

legenda ž.

□ **městská legenda, městský mýtus** (strašidelná) smyšlená historka vydávaná za pravdivou, šířená zejména v neformální komunikaci; žánr současného folkloru; syn. urban legend: *městským legendám v českém prostředí se věnuje trojdielná sbírka Černá sanitka folkloristy Petra Janečka; městské mýty stavějí na lidské slabosti pro historky, které v sobě nesou příjemné vzrušení*

LGBT [elgébété, eldžíbítý] zkr. <angl.>

lesby, gayové, bisexuálové a transsexuálové: *pochod Prague Pride chce život pod značkou LGBT přiblížit většině*; ve funkci přívlastku *LGBT komunita*

Iniciálová zkratka anglických výrazů *lesbian, gay, bisexual* a *transgender*.

LGBTI [elgébétéí, eldžíbítýáj] zkr. <angl.>

lesby, gayové, bisexuálové, transsexuálové a osoby s nevyhraněnou sexuální identitou: *představitelé LGBTI*; ve funkci přívlastku *LGBTI komunita*

Iniciálová zkratka anglických výrazů *lesbian, gay, bisexual, transgender* a *intersex*.

LGBTQ [elgébétékvé, eldžíbítýkjú] zkr. <angl.>

lesby, gayové, bisexuálové, transsexuálové a odlišní (nebo tázající se) • vztahující se k nim: *zájemci o problematiku LGBTQ*; ve funkci přívlastku *podpůrná skupina pro LGBTQ rodiče*

Iniciálová zkratka anglických výrazů *lesbian, gay, bisexual, transgender* a *queer* (nebo *questioning*).

LGBTQI [elgébétékvéí, eldžíbítýkjúáj] zkr. <angl.>

lesby, gayové, bisexuálové, transsexuálové, odlišní (nebo tázající se) a osoby s nevyhraněnou sexuální příslušností: ve funkci přívlastku *příslušník LGBTQI menšiny*

Iniciálová zkratka anglických výrazů *lesbian, gay, bisexual, transgender, queer* (nebo *questioning*) a *intersex*.

LGBTQIA [elgébétékvéiá, eldžíbítýkjúájej] zkr. <angl.>

lesby, gayové, bisexuálové, transsexuálové, odlišní (nebo tázající se), osoby s nevyhraněnou sexuální příslušností a asexuálové: *přišla doba LGBTQIA a nic není trapnější než redukovat svět na pouhé dva rody*; ve funkci přívlastku *hlásit se k LGBTQIA identitám*

Iniciálová zkratka anglických výrazů *lesbian, gay, bisexual, transgender, queer* (nebo *questioning*), *intersex* a *asexual*.

libový^o (2. st. -větší) příd. expr.

výborný, vynikající, skvělý: *libový výkon; libová show*; v *Žatci* *proběhne libová akce*; *nejlibovější záležitostí bude bezesporu vyzkoušení virtuální reality*

líčení s.

→ **kouřové líčení**

lidský příd.

→ **hluboký lidský příběh**

like → **lajk**

liknout → **lajknout**

likovací → **lajkovací**

likovat → **lajkovat**

limetkově přisl.

ve světle žlutozelené barvě limetky: *limetkově zelená bunda; Ferrari v neobvyklé limetkově zelené barvě*; *kontryhel kvete množstvím limetkově žlutých kvítků*

limetkový^o příd.

mající světle žlutozelenou barvu limetky: *limetková sukně; dámský limetkový svetr*; *sháním limetkovou kabelku*; *limetková barva je u sedacích pytlů nejoblíbenější*

limitka -tky (2. mn. -tek) ž. kolokv. Δ

výrobek limitované edice: *luxusní limitka*; *must have limitka*; *letní limitka multifunkčního pečujícího oleje*

list m. než.

□ **svatební list** seznam věcí, které by si snoubenecký pár přál jako svatební dary: *nechte se inspirovat naším svatebním listem*; *možnost založit svatební list využívají v naší firmě průměrně čtyři páry týdně*

Synonymum *svatební seznam* je méně časté.

longboard [-bór-, -bor-] -du (6. j. -du) m. než. <angl.>

dlouhý skateboard: *půjčovna longboardů*; *jezdit na longboardu*; *rozhodujete se, zda si pořídit skateboard, či longboard?*

Příležitostně psáno též *long board*.

longboarding [-bórdy-, -bordy-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

ježdění na longboardu: v Česku se začal mezi mladými lidmi rozmáhat longboarding; *longboarding je obdobou skateboardingu, prkno je ale uzpůsobené hlavně pro volnou jízdu z kopce*

longboardový [-bór-, -bor-] příd.

vztahující se k longboardu: *longboardová kolečka; longboardový svaz; tradiční zahájení longboardové sezony v pražském parku Stromovka*

lotosový příd.

□ **lotosový porod** porod, při němž není přestřižen pupečník a placenta zůstává s novorozencem spojena ještě několik dní, než pupečník samovolně odpadne: *propagátorka lotosového porodu; lotosový porod je svými příznivkyněmi označován za nejpřirozenější vstup do života*

→ **lotosový efekt**

lovec m. živ.

□ **lovec nehod** osoba oslovující účastníky autonehody se zištnou nabídkou pomoci (získává podíl ze zprostředkovaných obchodů od odtahové služby, autoservisu ap.): *jak se ubránit lovcům nehod?; opravy zajišťované lovci nehod probíhají mnohdy amatérsky; motorista zcela ztratil kontrolu nad situací ve prospěch lovce nehod*

lumbersexuál [lambr-] -la (3., 6. j. -lovi, -lu, 1. mn. -lové) m. živ. <angl.>

mladý městský muž, který se svou vizáží stylizuje do představy o kanadském dřevorubci (obvykle nosí vousy a kostkovanou košili): *z Davida Beckhama je lumbersexuál; zatímco metrosexuál byl spíš zženštilec, lumbersexuál se svými vousy a pracovním oblečením je jednoznačně chlapák*

Anglický výraz *lumbersexual* vznikl ze slov *lumberjack* a *sexual*, podle modelu *metrosexual*.

lumbersexuální [lambr-] příd.

vztahující se k lumbersexuálovi • charakteristický pro lumbersexuála: *lumbersexuální image; nemůžu se dočkat, až bude lumbersexuální mánii konec; Lumbersexuální vousy jsou reakcí na trend postupného odstraňování vousů i ostatních chlupů na těle, které začalo někdy v 80. letech.* [ZEN magazín 2015]

lumpenkavárna -ny ž. hanl.

(hypotetická) skupina zejména pražských intelektuálů, kteří nesouhlasí s politickým vystupováním prezidenta Miloše Zemana; syn. pražská kavárna: *Hlavu státu to pobouřilo. Došla k závěru, že je za tím „pražská kavárna“ neboli „lumpenkavárna“, kterou z duše nesnáší.* [DM 2014]; *V duchu nejlepších bolševických tradic rozděluje a kádruje podle třídního původu, vidí smyšlený spor pracující venkov versus líná pražská lumpenkavárna.* [HN 2015]

M

mača → **matcha**

madlo s.

→ **madla lásky**

mahjong [mahjong, mádžon, mážon] -gu (6. j. -gu) m. než. <čin.>

čínská stolní hra, v níž hráči přikládají a odebírají 136 nebo 144 obdélníkových kamenů, dokud nedocílí kombinace potřebné k vítězství: *pravidla mahjongu; hra inspirovaná mahjongem; hrát mahjong*

Příležitostně psáno též *mah-jong, mah jong*.

mamahotel, mama hotel -lu (6. j. -lu, 6. mn. -lech, -lích) m. než. expr.

domácnost vedená matkou obstarávající všechny potřeby dospělého dítěte (zprav. mladého muže), které k chodu domácnosti zprav. nepřispívá finančně ani domácími pracemi: *syn konečně opustil mamahotel; třetina mladých Evropanů žije v mama hotelu*

Příležitostně psáno též *mamma hotel*.

mamolog -oga (3., 6. j. -ogovi, -ogu, 1. mn. -ogové, 6. mn. -ozích) m. živ.

odborník v mamologii: *po čtrnácti dnech znal mamolog výsledky; mamolog objevil u pacienta nádor*

► **mamoložka** -žky (2. mn. -žek) ž. přechýl.: *klinika rozšířila svůj tým o mamoložku a sonografistku*

Příležitostně psáno též *mammolog, mammoložka*.

mamologický příd.

vztahující se k mamologii: *mamologické vyšetření; mamologický screening; mamologické centrum; mamologické sympozium*

V korpusu SYN v6 převažuje psaní s dvěma m: *mammologický*. ASCS a IJP uvádějí u slova se stejnou první částí pouze podobu *mamografický*.

mamologie -ie ž.

1. lékařský obor zabývající se diagnostikou a léčbou onemocnění ženských prsů: *uznávaný odborník na mamologii; mamologie je naší vlajkovou lodí – jsme největším poskytovatelem prevence rakoviny prsu*

2. lékařské pracoviště zaměřené na mamologii 1: *na tamní mamologii je šestiměsíční čekací lhůta; seděla jsem v čekárně na mamologii*

Příležitostně psáno též *mammologie*. ASCS a IJP uvádějí u slova se stejnou první částí pouze podobu *mamografie*.

marketing, marketink m. než.

→ **guerillový marketing, gerilový marketing, guerillový marketink, gerilový marketink**

matcha [mača] -chy, **mača** mači ž. i m. než. <jap.>

ceněný zelený čaj pěstovaný zejména v Japonsku, který má jasně zelenou barvu a je prodáván v podobě prášku: *zelený čaj matcha zrychluje metabolismus; zelené sušenky s čokoládou, makadamovými ořechy a mačou si jistě oblíbíte; Ač je to neuvěřitelné, pravý matcha není ničím dobarven*. [Instinkt 2015]

matka ž.

□ **náhradní matka, surogátní matka** žena, která je uměle oplodněna nebo které je do dělohy vloženo oplodněné vajíčko, aby porodila dítě pro jiné rodiče: *kolik dětí se narodí náhradním matkám, nikdo přesně neví; Jsem ochotna se stát surogátní matkou slušnému manželskému páru, který nemůže mít svoje vlastní děti*. [Instinkt 2011]

□ **tygří matka** přísná matka s velkými nároky na úspěch dítěte: *výchovný styl tygřích matek; jako tygří matka uspěla jen částečně*

mátově přísl.

ve světle tyrkysové barvě (jako mátová zmrzlina, krém ap.); syn. mentolově: *mátově zelený kabátek; mátově zelený lak na nehty*

mátový^o příd.

mající světle tyrkysovou barvu (jako mátová zmrzlina, krém ap.); syn. mentolový: *mátová sukně se vzorem; bunda mátové barvy*

matrix [me-, ma-] m. než.

→ **chyba v matrixu**

měkký příd.

→ **měkké dovednosti**

mem memu (6. j. memu) m. než. <angl.<řec.>

1. myšlenka, chování, styl ap., které se šíří prostřednictvím kultury (kulturní obdoba genu): *pojmem mem vymyslel Richard Dawkins; memy se šíří bez ohledu na účelnost*

2. obrázek, video, text ap., obvykle humorné povahy, které se rychle šíří mezi internetovými uživateli: *internetové memy lze využít v marketingu*

memový příd.

1. vztahující se k memu 1 (myšlenka, chování ap.): *každý jsme dostali do vínku konkrétní kulturní dědictví, jehož memový světový názor přejímáme*

2. vztahující se k memu 2 (obrázku, videu ap.): *memový obrázek k virálnímu šíření; memový potenciál pranksu*

mentolově přísl.

ve světle tyrkysové barvě (jako mátová zmrzlina, krém ap.); syn. mátově: *mentolově zbarvený top; mentolově zelená dámská koženková taška*

mentolový^o příd.

mající světle tyrkysovou barvu (jako mátová zmrzlina, krém ap.); syn. mátový: *mentolové šaty; mentolová barva je velmi elegantní*

městský příd.

→ **městská legenda, městský mýtus**

metrosexuál -la (3., 6. j. -lovi, -lu, 1. mn. -lové) m. živ. <angl.>

(mladý) muž, který intenzivně pečuje o svůj zevnějšek: *nejsem žádný metrosexuál, ale to neznám, že o sebe nedbám; mezi slavné metrosexuály patří David Beckham*

Anglický výraz *metrosexual* vznikl jako blend slov *metropolitan* a *heterosexual*.

metrosexualita -ty ž.

metrosexuální životní styl: *průzkum ukazuje, že metrosexualita už je pevně zakořeněný evropský styl; doufám, že se na mně nepodepsala léta strávená v našem hlavním městě, kde metrosexualita jen bují*

metrosexuálně přísl.

způsobem vlastním metrosexuálovi: *chovat se metrosexuálně; Partnera hraje šarmantní Justin Timberlake, dokonale metrosexuálně upravený, že se ho jeho kolega z práce stále ptá, zda opravdu není gay. [E15 2011]*

metrosexuální příd.

vztahující se k metrosexuálovi • charakteristický pro metrosexuála: *metrosexuální blondák;*

metrosexuální chování; Hlavní hrdina... má natolik metrosexuální vzhled, že mu toho záchranáře snad nemůže zbaštit ani obtloustlý sledovač dopoledních televizních seriálů.
[Internet 2009]

micelárka -rky (2. mn. -rek) ž. kolokv. Δ

tekutý odličovací prostředek obsahující olejové molekuly pro účinné čištění pleti, syn. micelární voda: *zkusit micelárku od Bourjois; micelárku má dnes ve svém repertoáru skoro každá kosmetická značka*

micelární příd.

□ **micelární voda** tekutý odličovací prostředek obsahující olejové molekuly pro účinné čištění pleti: *micelární voda šetrně čistí citlivou pleť; micelární voda nahradí pleťové mléko, odličovač očí a pleťovou vodu*

mileniál [-ny-] -la (3., 6. j. -lovi, -lu, 1. mn. -lové), řidč. **milenián** [-ny-] -na (3., 6. j. -novi, -nu, 1. mn. -ní, -nové) m. živ.

osoba, která dosáhla dospělosti počátkem 21. století: *životní postoje mileniálů; v práci milenián nehodlá sedět od nevidím do nevidím; Barta vykazuje znaky příslušníka generace mileniálů, tedy lidí narozených od osmdesátých let do konce tisíciletí: vystudoval v Londýně, bloguje, podniká v mnoha různých oborech, v nichž většinou nějak figuruje internet.* [Respekt 2016]

► **mileniálka** -lky (2. mn. -lek), řidč. **mileniánka** -nky (2. mn. -nek) ž. přechýl.: *interview s mileniálkou Katkou; mileniálka vyrůstající v rozdvojeném světě, mezi reálným životem a virtuální realitou; jak to vidí mileniánka?*

mingle, zprav. mn. **mingles** neskl. m. živ. <angl.>

sezdaní lidé, kteří žijí životem singles: *buďte mingles; lidé žijící jako mingles jsou na sobě finančně, časově i jinak naprosto nezávislí, a přesto k sobě patří; Proč lidé žijí jako mingles i poté, co si pořídí děti?* [DM 2015]

Výraz vznikl jako blend anglických slov *married* a *single*, tradiční anglickojazyčné slovníky jej však v tomto významu nepodávají.

mockument [mok-] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

hraný pořad prezentovaný jako dokument: *hybrid sitcomu, mockumentu a stand-up vystoupení; paranormální jevy jsou natočeny ve stylu mockumentu, diváka to víc vtáhne do děje; Skutečnost je záměrně zkreslována třeba v mockumentech, což ale ještě neznamená, že o ní nakonec pravdivě nevyprávějí.* [Respekt 2017]

molekulární příd.

→ **molekulární kuchyně, molekulární gastronomie**

monokolo -la (6. j. -le) s.

dopravní prostředek s jedním kolem, jednokolka, monocykl: *akrobatické monokolo; jezdit na monokole*

motýl m. živ.

→ **motýli v břiše, motýlci v břiše**

motýlek m. živ.

→ **motýli v břiše, motýlci v břiše**

motýlí příd.

→ **nemoc motýlích křídel**

multikulti [-ty-ty-] neskl. příd. kolokv. Δ, někdy hanl.

vztahující se ke kultuře vzniklé propojením kultur různých etnik, společenství různých tradic a náboženského vyznání, multikulturní: *multikulti společnost; obyvatelé Cardiffu jsou multikulti směs*

multitasking^o [-tytás-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

schopnost provádět více činností najednou, např. telefonovat a pracovat na počítači: *generace Z je dobrá v multitaskingu; skončujte s multitaskingem; ještě nedávno bylo moderní zdůrazňovat ženský talent na multitasking*

mumblecore [mamblkór] -ru (6. j. -ru) m. než. <angl.>

nezávislý, nízkozpočtový film založený na improvizaci a výkonech neherců: *zástupce mumblecoru; programový blok Spektrum představí fenomén zvaný mumblecore*
První část slova odkazuje k anglickému slovu *mumble* (mumlání, mumlat) pravděpodobně jako odkaz na neherecký styl hraní doprovázený nezřetelnou výslovností.

muslimák -áka (3., 6. j. -ákoví, 6. mn. -ácích, -ákách) m. živ. hanl.

muslim: *integrace muslimáků*

must have I [mast hef] neskl. m. než. <angl.> expr.

nezbytná, velmi potřebná nebo vytoužená věc: *mým must have je bílý kožich; podzimní must have jsou pro mne kašmírové svetry; paletka neutrálních očních stínů je must have, který vám nesmí v kosmetické taštičce chybět*

Příležitostně psáno též *musthave*.

must have II [mast hef] neskl. v platnosti přívlastku <angl.> expr.

nezbytný, velmi potřebný nebo vytoužený: *must have limitka; deset must have věcí; pudrové lodičky jsou must have kouskem*

Příležitostně psáno též *musthave*.

muzak -ku (6. j. -ku) m. než. <angl.> hanl.

reprodukováná hudba zprav. nevalné kvality pouštěná na pozadí v obchodech, restauracích ap. • nekvalitní hudba vůbec: *povrchní muzak; muzak z nóbl restaurace; jedná se o pouhý muzak, hudbu do výtahů a odbavovacích hal; vypočítavým vytvořením popové písně ze známého melodického nápadu klasické hudby pravidelně vzniká kýčovitý muzak; vánoční alba popových umělců bývají přelazeny muzaky*

muzakový příd.

vztahující se k muzaku: *muzaková nahrávka; muzakové kousky, co se vtírají jak pitralon*

mystery shopper [šopr, šoper] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

pracovník, který inkognito navštěvuje obchody, restaurace ap. a prověřuje kvalitu nabízených služeb nebo zboží: *mystery shopper postupuje na základě předem stanovených otázek; mystery shopperi si všimli padesáti třech kritérií; o možnosti návštěvy mystery shoppera bývá zaměstnanec informován už v pracovní smlouvě*

► **mystery shopperka** [šoper-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *na brigádě pracuji jako mystery*

shopperka; musela jsi projít nějakým školením, než jsi byla vyslána jako mystery shopperka?
Příležitostně psáno též *mysteryshopper*.

mystery shopping [šopi-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

činnost spočívající v inkognito navštěvě obchodů, restaurací ap. a prověřování kvality nabízených služeb nebo zboží: *součástí mystery shoppingu často bývá i pořízení audionahrávky; pomocí mystery shoppingu sondují nabídku padělků v tržnicích; většina mystery shoppingů jde přes agentury; společnosti se snaží mystery shoppingem předejít negativním zkušenostem*

mýtus m. než.

→ **městská legenda, městský mýtus**

N

náhradní příd.

→ **náhradní matka, surogátní matka**

naturální příd.

→ **autentické víno, naturální víno**

navigačka -čky (2. mn. -ček) ž. kolokv.

přístroj k vedení dopravního prostředku po určené dráze, navigace: *čínská navigačka se zase sekla; autoatlas není můj přítel, s navigačkou mi to jde líp; navigačka mě najednou zavedla na cestu, která vůbec nebyla udržovaná*

nehoda ž.

→ **lovec nehod**

nejvíc přísl.

→ **to je nejvíc**

nemoc ž.

→ **nemoc motýlích křídel**

nemocný příd.

→ **syndrom nemocných budov**

nepodmíněný

□ **nepodmíněný základní příjem** ekon. experimentální dávka sociálního zabezpečení vyplácená ve stejné výši všem lidem daného státu: *piráti připravují nepodmíněný základní příjem*

Synonymně se užívají i další pojmenování: *všeobecný základní příjem, univerzální základní příjem, občanský příjem, občanský plat* ad.

no-go příd.

□ **no-go zóna** [nougou] městská oblast, do níž se z bezpečnostních důvodů nedoporučuje chodit: *no-go zóna v severoirském Londonderry; no-go zóny jsou podhoubím kriminality v Evropě*

nomofobie -ie ž. <angl.<řec.>

strach ze ztráty mobilního připojení: *nomofobií trpí hlavně mladí lidé; nomofobie je popisována ve vzrůstající míře od začátku 21. století*

nomofobik -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ici, -ikové) m. živ.

kdo trpí nomofobií: *pro nomofobiky je příznačné, že mají několik telefonů; nomofobik má u sebe mobil čtyřicet hodin denně, sedm dnů v týdnu a nikdy ho nevypíná*

nordic walking [-dyk vók-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

sportovní aktivita, při níž se chodí v přírodě s pomocí hůlek připomínajících lyžařské hůlky; syn. severská chůze: *lekce nordic walkingu; trasy pro nordic walking; nordic walking je nesmírně populární v Německu nebo Holandsku*

Příležitostně psáno též *nordic-walking*.

nositelný příd.

→ **nositelná elektronika**

nový příd.

◇ **něco je nové něco** něco přichází do módy, a nahrazuje tak předchozí oblíbenou, oceňovanou nebo obvyklou věc, jev: *oranžová je nová černá; trend: tepláky jsou nové kalhoty; sociální sítě jsou nová telka; děsí vás, že vám bude brzy čtyřicet? to ale vůbec nemusí, protože čtyřicítka je nová dvacítka*

O

občanský příd.

□ **občanská žurnalistika** tvorba, analýza a šíření zpráv neprofesionálními novináři (občany) prostřednictvím nových médií, sociálních sítí ap.: *mnoho profesionálních novinářů občanské žurnalistice příliš nefandí; ke slovu se stále více dostává občanská žurnalistika, natáčená na mobilní telefony přímo samotnými účastníky děje*

odklánět^o (3. j. -ní, 3. mn. -nějí, -ní, rozk. -něj, čin. -něl, trp. -něn, podst. jm. -nění) ned. zjem., někdy žert.

(kdo || co {odkud; kam; před kým}) nakládat s penězi nebo majetkem účelově tak, aby nemusely být poctivě daněny, děleny (např. převádět finance na jiný účet nebo měnit vlastníka majetku), krást, zpronevřovat: *odklánět majetek; senátor varuje, že jsou odkláněny peníze z Evropské unie; neodkláněl majetek před exmanželkou?; odklánění finančních prostředků na Panenské ostrovy*

dok. → **odklonit**

odklonit^o (3. j., 3. mn. -ní, rozk. -ň, čin. -nil, trp. -něn, podst. jm. -nění) dok. zjem., někdy žert.

(kdo || co {odkud; kam; před kým}) naložit s penězi nebo majetkem účelově tak, aby nemusely být poctivě daněny, děleny (např. převést finance na jiný účet nebo změnit vlastníka majetku), ukrást, zpronevřit: *exministr odklonil majetek před partnerkou; desítky miliard budou odkloněny ze solidárního systému do soukromých rukou; politik za odklonění 16 milionů stíhán nebude*

ned. → **odklánět**

olajkovat, olikovat [-laj-] (1. j. -kuji, -kuju, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) dok. kolokv.

(kdo || co) vyjádřit pozitivní hodnocení nebo souhlas s příspěvkem na sociálních sítích pomocí kliknutí na ikonu zvednutého palce: *olajkovat komentář; olikoval jsem ti všechny fotky; Thajští generálové přitvrzují. Muži hrozí 32 roků vězení za olajkování příspěvku o králi.* [Internet 2015]

ned. → **lajkovat, likovat**

Příležitostně psáno též *olikeovat*. Nejfrekventovanější je podoba *olajkovat*.

olikovat → **olajkovat**

oranžový příd.

□ **oranžová revoluce** revoluce na Ukrajině v letech 2004–2005: *rozpoutala se oranžová revoluce: lidé v ulicích si vynutili nové kolo voleb, v němž zvítězil Juščenko; I oranžová revoluce, nad kterou na Západě všichni jásali, byla umělá a jenom přesunula vliv od velkých oligarchů k velkému množství malých oligarchů.* [LN 2011]

ortorektik [-tyk] -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ici, -ikové) m. živ.

kdo trpí ortorexíí: *pro ortorektiky je téma zdravé výživy na prvním místě; ortorektiků přibývá, varují odborníci*

► **ortorektička** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *není žádná ortorektička chorobně závislá na zdravém jídle*

ortorexie -ie ž. <angl.<řec.>

posedlost výhradním konzumováním jídla, které je pokládáno za zdravé: *trpět ortorexíí; ortorexie může být předstupněm anorexie či bulimie; Pojem ortorexie (z řeckého orthos = správný a orexis = chuť) vznikl teprve před patnácti lety a dodnes není uznán jako svébytná diagnostická kategorie.* [LN 2012]

Anglický výraz *orthorexia* vznikl z řeckého komponentu *ortho-* ‚správný‘ a slova *orexis* ‚chuť k jídlu‘ podle modelu *anorexia*.

osmerče -ete, zprav. mn. **osmerčata** -t s.

jedno z osmi dětí z téhož porodu: *matka, otec osmerčat; porodit osmerčata; žena čekající osmerčata odmítla redukci plodů; indickému prodáváči Apuovi a jeho ženě se narodí osmerčata, která jejich život změní v permanentní stres*

V tomto slovníku je zařazeno slovo *šesterče* a *osmerče*; PSJČ obsahuje heslo *sedmerče* ‚jedno ze sedmi spolu narozených dětí‘.

ovčan -na (3., 6. j. -noví, -nu, 1. mn. -né) m. živ. expr.

pasivní, snadno ovladatelný člověk bez vlastního názoru: *paternalističtí politici mění občany v „ovčany“; nebud' ovčan!*

Výraz vznikl jako blend slov *ovce* a *občan*; možná podle anglického výrazu *sheeple*, který vznikl ve 40. letech 20. století jako blend slov *sheep* a *people*.

P

paddleboard [pedlbór-, pedlbor-] -du (6. j. -du) m. než. <angl.>

surfové prkno, na němž se stojí, klečí, sedí nebo leží, a pohyb ve vodě se zajišťuje

pádlováním pádlem nebo rukama: *jízda na paddleboardech; vyzkoušet si paddleboard na Lipně; paddleboard je vratký, ale nevychyluje se po každém záběru do strany jako loď*
Příležitostně psáno též *paddle board*.

paddleboarding [pedlbór-, pedlbor-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

sport, při němž se pádluje na prkně pomocí pádla nebo rukou: *věnovat se paddleboardingu; paddleboarding se k nám dostal z Havajských ostrovů; při paddleboardingu spadl z prkna do moře a zranil si koleno*

paddleboardista [pedlbórdy-, pedlbordy-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

kdo se věnuje paddleboardingu: *nadšený paddleboardista; jezy sjížděli paddleboardisté pro jistotu vkleče*

► **paddleboardistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *během chvíle si osvojila základy a na konci kurzu už byla zdatnou paddleboardistkou*

paletka^o -tky (2. mn. -tek) ž.

sada očních stínů: *nadělte si nejlepší paletky v okouzlujících odstínech; z paletky použijte tmavě modrou a napojte ji na zlatou*

pareo -ea (6. j. -eu) s. <tahit.>

pruh látky nošený kolem obnaženého těla původně polynéskými muži a ženami, dnes rozšířený jako dámský plážový oděv: *nosit pareo; pareo uvázané jako šaty; hitem léta jsou pareo; na dovolenou nezapomeňte plavky, pareo a pokrývku hlavy*

pas

→ **biologický pas**

patetický^o [-ty-] (2. st. -ičtější) přísl.

trapně, uboze: *ve smrti vypadal stejně pateticky jako jakýkoli člověk; bylo jim líto pateticky vyhlížejícího muže, který o průběh procesu nejevil žádný zájem*

patetický^o [-ty-] (2. st. -ičtější) příd.

trapný, ubohý: *pokus získat náklonnost fyzickým dotekem je patetický a únavný; zbytek desky je patetický, plytký a nudný i na mě; autor nemá nadhled, píše tou nejpatetičtější metalovou hantýrkou*

patio^o [pátjo] -ia (6. j. -iu) s.

dlážděný, obvykle nezastřešený prostor sousedící s budovou: *slavnostní degustační večere na venkovním patiu; v patiu za kostelem je kašna*

patiový [pátjo-] příd.

vztahující se k patiu: *otevřená patiová veranda; lilky se výborně hodí do patiových zahrádek*

péče

□ **střídavá péče** práv. uspořádání výchovy dítěte po rozchodu rodičů, při němž se rodiče o potomka starají postupně (např. týden je u matky a týden u otce): *při střídavé péči dítě nepřichází ani o jednoho rodiče; střídavá péče je problematická – kde má dítě svoje doma?*

pečený příd.

→ **pečený čaj**

peněženka ž.

→ **bitcoinová peněženka**

penzijko -ka (6. j. -ku) s. kolokv. Δ

penzijní připojištění, penzijní spoření: *účet penzijka; penzijko vás chytře zajistí na budoucnost; zájemců o penzijko pro děti je relativně dost*

petent^o -ta (3., 6. j. -tovi, -tu, 1. mn. -ti) m. živ.

kdo podepsal petici, signatář: *petici podepsalo 52 petentů; upozorňujeme petenty, aby včas vraceli podpisové listiny na sběrná místa; nejvíc chyb bylo v tom, že petenti neuvedli datum narození či adresu*

► **petentka**^o -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: „*Doufám, že se situace na tržnici nyní změní,*“ *podotkla petentka. Její názor sdílí i ředitel školy Zdeněk Navrátil, který se pod petici též podepsal.* [Internet 2011]

pětikvalt -tu (6. j. -tu) m. než. motor. slang.

převodovka s pěti rychlostními stupni: *u minulého modelu byl jen pětikvalt; testované aygo mělo klasický pětikvalt; manuální pětikvalt je dobře odstupňovaný a přesný*

phablet [fa-] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

chytrý telefon s velkou obrazovkou, který lze užívat jako tablet: *elegantně štíhlý phablet; sledujeme raketový růst zájmu o zařízení typu phablet; phablet je dostatečně velký pro pohodlnou práci, ale zároveň náležitě komfortní i pro telefonování*
Anglický výraz *phablet* vznikl jako blend slov *phone* a *tablet*.

pho [fo] neskl. s. <viet.>

vietnamský pokrm, vývar s masem, nudlemi a bylinkami podávaný jako hlavní jídlo: *nejlepší pho ve městě; uvařte si doma voňavou polévku pho*

physalis [fisá-] neskl. i -su (6. j. -su) m. než. <lat.<řec.>

1. rostlina rodu *Physalis* s oranžovými bobulemi uzavřenými v červeném kalichu, u nás pěstovaná v zahradách nebo zplanělá, mochyň: *physalis je rostlina pocházející z Peru a Guatemaly*

2. jedlé oranžové plody této rostliny: *vanička physalis; jáhlová kaše s physalisem; čerstvá šťáva z physalis potlačuje svědění; nová řada kosmetiky obsahuje výtažky z physalis*

piñata, piñata -ty ž. <šp.>

zdobená papírová nádoba k zavěšení, do níž děti při narozeninové oslavě střídavě tlučou holí, aby se roztrhla a vypadly z ní sladkosti a drobné dárky: *narozeninová piñata; chtěla bych vyrobit piñatu jako sovičku*

pindulína -ny ž. expr., někdy hanl.

žena, která (přehnaně) dbá na svůj vzhled: *Iveta se chce stát dokonalou pindulínou; pindulína si to žene obchodním centrem od Gantu ke Guessu; Jestli se Lady Gaga tváří jako dementní pindulína, ve skutečnosti je mazaná jako prériová liška.* [MFD 2010]

písničkál -lu (6. j. -lu) m. než.

1. pásmo písni, někdy kombinované s mluveným slovem: *nazkoušet písničkál; pohádkový písničkál o chudé dívce, která najde svého prince*

2. hanl. nekvalitní muzikál bez nápaditého propojení hudební, dějové a taneční složky: *české*

muzikály by se kvůli slabé úrovni měly označit spíš za „písničkály“ plné televizních tváří
Výraz vznikl jako blend slov *písnička* a *muzikál*.

playstation [plejstejšn] -nu (6. j. -nu) m. než. <VJ>

zařízení k hraní her připojované k televizi: *nejhorší trest je pro mě zákaz hraní na playstationu; Největší problém je dostat děti od Facebooku, playstationů a debilních počítačů, které se sociálními sítěmi mrzačí dnešní svět.* [Týden 2016]

Podle názvu herní konzole *PlayStation* od společnosti Sony.

playstationový [plejstejšn-] příd.

vztahující se k playstationu • určený pro playstation: *playstationová hra; čtveřice tlačítek s playstationovými symboly; brácha je playstationový maniak*

plazma^o -my ž. kolokv. Δ

plazmová obrazovka: *hodnocení plazem Samsung; nevíte, co k Vánocům? no přece plazmu; Počet elcédéček a plazem, které dovedou vnést do našich obývacích virtuální obrazový prostor, se utěšeně rozrůstá.* [STEREO & VIDEO 2010]

plnotučný^o (2. st-nější) příd. expr.

plnohodnotný, kvalitní • intenzivní, silný: *díky precizní výpravě i kameře se mohou diváci těšit na plnotučný filmový zážitek; plnotučná kniha klasické vojenské historie u nás neexistuje; Pátá kniha s podtitulem Časohrátky je přitom tím nejklassičtější předfinále ve své nejplnotučnější podobě.* [Internet 2016]

plovoučka -čky (2. mn. -ček) ž. kolokv. Δ

plovoucí podlaha: *položít plovoučku; plovoučka pod květináčem často trpí; jak opravit poškrábanou plovoučku?*

plus size [-sajz] neskl. příd. <angl.>

(o oděvu) větší než obvyklý, nadměrný • (o člověku) mající nadměrnou velikost: *kde seženeš pěkné plus size oblečení?; plus size modelka ukázala své kypré křivky v bikinách*

podcast [-ká-] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

rozhlasový program přístupný na internetu, který lze stáhnout a přehrát na počítači, mobilním telefonu ap.: *autor podcastu; odebírat podcast; poslouchal jsem podcast na oficiálním webu NHL; studenti si stahují podcasty rozhovorů z rozhlasu a ty pak poslouchají v přehrávačích cestou do školy*

Anglický výraz *podcast* vznikl ze slov *iPod* a *broadcast*.

podcasting [-ká-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

zveřejňování rozhlasových programů na internetu, které lze stáhnout a přehrát na počítači, mobilním telefonu ap.: *program na podcasting; česká rádia začínají nabízet podcasting; podcasting patří v zámoří k rychle se rozvíjejícím formám užívání médií*

podcastingový [-ká-] příd.

vztahující se k podcastingu: *podcastingové vysílání; podcastingové rubriky; rostoucí obliba podcastingových pořadů mění přístup uživatelů k internetu*

podcastový [-ká-] příd.

vztahující se k podcastu: *podcastový pořad; podcastové vysílání; podcastový kanál*

poi neskl. m. než. <angl.<maor.>

malý lehký míček připevněný na provázek nebo řetěz, s nímž se rytmicky točí a žongluje: *žonglování s poi; blahodárný účinek míčků, kuželů, poi a jednokolek; tančím s ohnivými vějíři a poi*

polárium -ia (6. j. -iu) s.

prostor, zařízení k léčbě chladem: *navštěvovat polárium; polárium působí blahodárně na celé tělo; na polárium zapomeňte, jestliže máte alergii na chlad; v lázních je možné navštívit polárium, kde vytvoří chlad až -160 °C*

polyamorický příd.

vztahující se k polyamorii • vyznávající polyamorii: *polyamorický vztah; polyamorická osoba; Týdeník Newsweek roku 2009 zveřejnil informaci, že počet polyamorických párů v USA se odhaduje na více než půl miliónu.* [Reflex 2014]

polyamorie -ie ž. <angl.<řec.+lat.>

přiznaný paralelní milostný vztah s dvěma a více osobami nechápaný jako nevěra: *stoupenec, vyznavač polyamorie; fenomén polyamorie tu byl vždycky, ale nenosila se dnešní otevřenost; polyamorie se často vyskytuje u bisexuálů*

polyamorik -ika (3., 6. j. -ikovi, -iku, 1. mn. -ici, -ikové), **polyamorista** -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

kdo vyznává polyamorii: *pokud se polyamorista potají vyspí s někým, koho nemá „dovoleného“, jde o klasickou nevěru; Miloš Kopecký byl svým způsobem také polyamorik – manželce i dceři své přítelkyně představoval*

► **polyamorička** -čky (2. mn. -ček), **polyamoristka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *fotila české polyamoristky; vyznání jedné polyamoričky: jsem šťastná, když mi můj přítel vypráví, co zažil s další partnerkou*

polyamorismus [-izm-], **polyamorizmus** -mu (6. j. -mu) m. než.

polyamorický přístup k životu: *polyamorismus může fungovat ve trojici, mezi dvěma páry či v rámci větší sítě*

porod m. než.

→ **lotosový porod**

post^o [post, poust] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

příspěvek na sociální síti: *tak to je hodně vtipný post; upozornění, můj post může obsahovat stopy sarkasmu; tohle je snad nejtrapnější post, co jsem od tebe četl*

postnout [post-, poust-] (3. j. -tne, rozk. -tni, čin. -tl, -tnul, trp. -tnut, podst. jm. -tnutí) dok. kolokv.

(kdo || co, co kam) přidat příspěvek na sociální síť: *můžeš postnout svojí fotku?; postnul na Facebook, že zrovna před Thermalem potkal Marka Ebena; děkuji za postnutí odkazu*

ned. → **postovat**

Příležitostně psáno též *poustnout*.

postovat [post-, poust-] (1. j. -tují, -tují, 3. j. -tuje, 3. mn. -tují, -tují, rozk. -tují, čin. -toval, trp. -tován, podst. jm. -tování) ned. i dok. kolokv.

(kdo || co) přidávat, přidat příspěvky na sociální síť: *nejradši fotím, jím a postuju sladké snídaně a dezerty; fotí zadečky svých přítelkyň a postuje je na Instagramu; tohle jsem*

postovala před třemi lety; modelka postovala fotku se sexy zajdou

dok. → **postnout**

Příležitostně psáno též *poustovat*.

potravina ž.

→ **funkční potravina**

potravinový příd.

→ **potravinová banka**

powerbanka [pavr-, paur-] -ky ž. <angl.>

přenosné zařízení umožňující nabíjet baterii mobilního telefonu nebo jiného elektronického přístroje: *kapacita powerbanky; nabít mobil z powerbanky; zajímavým tipem je powerbanka vestavěná do držáku telefonu na kolo*

prank [prenk] pranku (6. j. pranku, 6. mn. prancích) m. než. <angl.>

veselý kousek k pobavení publika, recesistická akce, šprým, kanadský žert: *povedený prank; nejšílenější pranky českého internetu; vystrašit přítele drsným prankem; Slávu si získal prank zvaný „Bez kalhot“, kdy vždy jednou v roce skupina vyzve lidi, aby ráno do práce jeli metrem jenom ve spodním prádle.* [Reflex 2008]

pražský příd.

→ **pražská kavárna**

prekariát -tu (2. j. -tu) m. než. <angl.> sociol.

lidé s nejistým zaměstnáním a příjmem chápaní jako společenská třída: *frustrovaný prekariát; prekariát může výrazně ovlivnit volby; Mladí lidé pracují bez smlouvy, nemají šanci dostat hypotéku, žijí tedy u rodičů. Je to ten městský prekariát (...), o němž mluví sociologové.* [Euro 2015]

Anglický výraz *precariat* vznikl jako blend slov *precarious* a *proletariat*.

prekarita -ty ž. <angl.> sociol.

stav sociální nejistoty, bez jistého zaměstnání nebo příjmu: *čelit prekaritě; neoliberalismus vystavuje obyvatelstvo prekaritě; mladí Španělé znají pracovní prekaritu až moc dobře*

prepper [preper, prepr] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři, -ers) m. živ. <angl.>

osoba, která věří, že v blízké budoucnosti přijde katastrofa, a proto se na ni připravuje zásobami potravin, zbraněmi, úkrytem ap.: *prepeři počítají s tím, že jednou nevyhnutelně stanou se zbraní v ruce proti neozbrojené části společnosti; preppers získali více stoupenců po přírodních katastrofách, například po hurikánu Katrina*

► **prepperka** [preper-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *pod vlivem manžela se stala prepperkou*

prepperský [preper-] příd.

vztahující se k prepperům, prepperství: *prepperské hnutí; prepperská vesnice; v prepperských garážích či sklepeních naleznete obrovské zásoby trvanlivých potravin, léků, generátorů, zbraní a nábojů*

prepperství [preper-] -í s.

činnost preppera, prepperů: *prepperství má mnoho podob; žijí běžný civilní život, prepperství je jen jakási pojistka*

prosecco [-eko] -ca (6. j. -cu) s. <VJ>

italské šumivé bílé víno: *popíjet prosecco; k menu se podává sklenice prosecca*
Pravděpodobně podle italského města Prosecco.

první čísl.

□ **první svět** nejvyspělejší a nejbohatší země světa: *pocit osamělosti patří mezi problémy prvního světa; planeta zůstává rozdělena: první svět v krizi z nadbytku, třetí svět v krizi z nedostatku*

předváděčka^o -čky (2. mn. -ček) ž. kolokv. Δ

1. marketingová akce, na níž se předvádí zboží zprav. seniorům a která bývá spojena s bezplatným občerstvením a výletem: *jezdit na předváděčky; předváděčka se koná v kulturáku; šmejdy z předváděček zatkla policie*

2. předváděcí akce vůbec: *předváděčka neprůstřelných vest na policejní akademii; Divoká předváděčka. Muž při zkoušce Mustangu vystrčil prodejce z auta a ujel.* [Internet 2018]

příběh příd.

→ **hluboký lidský příběh**

příjem m. než.

→ **nepodmíněný základní příjem**

půst m. než.

→ **digitální dieta, digitální půst**

pyžamový příd.

→ **pyžamový den**

Q

QR kód [kjú ár] -du (6. j. -du) m. než. <angl.> motor.

obrazec tvořený černými a bílými čtverečky umožňující zakódovat velké množství informací, které je možné rozkódovat pomocí specializované aplikace chytrého mobilního telefonu: *QR kód na vizitce; generátor QR kódů; na faktuře chybí platební QR kód*
Z anglického *quick response code*.

quad [kvo-, kva-] -du (6. j. -du) m. než. <angl.<lat.>

motorové vozidlo se čtyřmi koly podobné motorce, čtyřkolka: *vývoj sportovních quadů; šampionát sajdkár a quadů; pod koly quadů hynou chránění živočichové a rostliny; čtyřkolky neboli quady byly původně stvořeny pro práci v lese a těžkém terénu*

queer [kvír] neskl. příd. <angl.>

(o sexuálních preferencích) odlišný od většinové společnosti: *queer komunita; život v queer rodinách; akce na podporu queer hrdosti; queer festival vyjadřuje otevřenost vůči všem neheterosexuálním orientacím; diváci uvidí snímky s gay, lesbickou, trans a queer tematikou*

quesadilla [kesadila, kesadilja, kesadija] -ly ž. <šp.>

zapečená přeložená tortilla plněná sýrem a někdy i dalšími přísadami, např. masem a zeleninou: *mexická quesadilla; kuřecí quesadilla s chilli omáčkou*

quilling [kvili-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

technika zdobení smotanými proužky papíru, látky ap.: *věnovat se quillingu; quilling se dá využít třeba pro tvorbu přáníčka; připravíme si proužky papíru na quilling*

quillingový [kvili-] příd.

vztahující se ke quillingu • určený pro quilling: *quillingové výrobky; quillingové kytičky; quillingové přání k Velikonocům*

R

raketový příd.

→ **raketový inženýr, raketový vědec**

raw [ró] neskl. příd. <angl.>

vztahující se k stravě, při jejíž přípravě nebyla překročena teplota 42 °C: *raw pamlsky; raw strava má díky enzymům nesporný vliv na udržení mladého vzhledu*

reality tv [tývý] neskl. ž. <angl.>

televizní vysílání, v němž vystupují obyčejní lidé (nikoli herci) v situacích, které mají představovat běžný život: *pořad v sobě pojí prvky soutěže s reality tv; show je natočená jako pseudodokument inspirovaný reality tv; boom reality tv začíná v 90. letech jako alternativa unavené dramatické tvorby*

reborn I -na (3., 6. j. -noví, 1. mn. -ní) m. živ. <angl.>

panenka vypadající jako skutečné nemluvně: *pokojíček pro reborny; sbírat reborny; vědci prokázali, že reborni pomáhají lidem s Alzheimerem*

reborn II neskl. příd. <angl.>

vztahující se k rebornovi I (panence); syn. rebornový: *reborn panenka; prodám realistické reborn miminko Chloe*

rebornista [-ny-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

tvůrce rebornů I (panenek): *rebornisté vymodelují jedinečné panenky; panenky se až neskutečně podobají miminkům, ručně je vytvářejí profesionální rebornisti*

► **rebornistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *rebornistky vám vyrobí panenku přesně podle fotografie vašeho potomka*

rebornovat (1. j. -nují, -nuju, 3. j. -nuje, 3. mn. -nují, -nujou, rozk. -nuj, čin. -noval, trp. -nován, podst. jm. -nování) ned.

(kdo || co) tvořit nebo přetvářet panenky, které vypadají jako skutečná nemluvnata: *Monika panenku rebornovala; smyslem rebornování je proměna panenky v hračku, která je k nerozeznání od nemluvněte*

dok. → **zrebornovat**

rebornový příd.

vztahující s k rebornovi I (panence); syn. reborn II: *studentka vyrábí rebornové panenky; na výstavě jsou barbíny a také rebornová miminka*

resort^o, rezort^o -tu (6. j. -tu, -tě) m. než.

rekreační středisko: *lyžařský rezort; vydali jsme se po pláži do sousedního resortu půjčit si motorku*

retweet [-tvít] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.<VJ.>

příspěvek jiného autora zveřejněný na vlastním účtu v aplikaci Twitter: *jak získat co nejvíce retweetů; To by bylo, abychom si ty lajky, pluska a retweety nenaklikali.* [Extra PC 2014]; *Na celý rok nugety zdarma? Chlapík potřebuje 18 milionů retweetů, aby fastfoodový řetězec vyhověl jeho žádosti.* [Internet 2017]

retweetnout [-tvít-] (3. j. -ne, rozk. -ni, čin. -tl, -tnul, trp. -tnut, podst. jm. -tnutí) dok.

(kdo || co) zveřejnit příspěvek jiného autora na vlastním účtu v aplikaci Twitter: *možnost retweetnout tweet s vlastním komentářem; retweetl vzkaz fanouška; obrázek retweetnula i J. K. Rowlingová; turecká studentka byla odsouzena k jednomu roku podmíněně za retweetnutí satirického článku*

ned. → **retweetovat**

retweetovat [-tvít-] (1. j. -tuji, -tuju, 3. j. -tuje, 3. mn. -tují, -tujou, rozk. -tuj, čin. -toval, trp. -tován, podst. jm. -tování) ned.

(kdo || co) zveřejňovat příspěvek jiného autora na vlastním účtu v aplikaci Twitter: *příspěvky z Twitteru lze retweetovat; máte možnost podívat se na to, co retweetují vaši známí; je mistrem retweetování, vlastních myšlenek dává na Twitter pomálu*

dok. → **retweetnout**

rezort → **resort**

rodina ž.

→ **patchworková rodina**

román m. než.

→ **grafický román**

runner [ranr, raner] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 6. j. -eři) m. živ. <angl.> film. slang.

pracovník plnící rozmanité neodborné povinnosti: *začít u filmu jako runner neboli holka pro všechno; pracoval jako runner při natáčení Kubrickova snímku Osvícení*

► **runnerka** [raner-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *Pracovala jsem jako runnerka asi na šesti reklamách, ale necítila jsem se ve své kůži, nevyznala se v tom prostředí a měla jsem těžké pochybnosti...* [Marianne 2013]

rychlorande s. neskl., v 7. j. i -em kolokv. Δ

organizovaný způsob seznamování za účelem navázání milostného vztahu spočívající v sérii několikaminutových rozhovorů potenciálních partnerů, v nichž se zjišťuje vzájemná náklonnost: *absolvovat rychlorande; na rychlorande se náležitě vyfíkl; rychlorande vymyslel losangeleský rabín Yaacov Deyo*

S

sars -su (6. j. -su) m. než., **SARS** zkr. <angl.>

nakažlivé onemocnění způsobené koronavirem, projevující se horečkou a kašlem, vedoucí

v některých případech k selhání dýchacího systému, těžký akutní respirační syndrom: *epidemie SARS; chytit SARS; zemřít na SARS; sarsem se tu zatím nikdo nenakazil*
Iniciálová zkratka SARS vznikla v angličtině zkrácením sousloví *severe acute respiratory syndrome*.

scrapbook [skrepbuk] -oku (6. j. -oku, 6. mn. -ocích) m. než. <angl.>

vzpomínkové (fotografické) album, které je zdobeno kresbami, vpisky, nálepkami, výstřižky ap.: *vzpomínky v scrapboocích; vzorované papíry na scrapbook; výroba scrapbooků je mým koníčkem; připravte si předem scrapbook, v němž vytvoříte kapsičky na vstupenky a účtenky*
Příležitostně psáno též *scrap-book*.

scrapbooking [skrepbuk-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

tvorba scrapbooků: *mou současnou vášní je scrapbooking; scrapbooking není nic složitého, do češtiny se dá tento pojem volně přeložit jako „tvoření fotoknih z odpadu“*

scrapbookový [skrepbuk-] příd.

vztahující se k scrapbooku • určený pro scrapbook: *scrapbooková mánie; scrapbookový papír; vytvořit scrapbookové album pro uchování nejkrásnějších zážitků z dovolené*

sdílený příd.

→ **sdílená ekonomika**

segway [segvej] -ye (7. j. -yem, 2. mn. -yů, 3. mn. -yům, 7. mn. -yi) m. než. i -ye (7. j. -yí, 2. mn. -yí, 3. mn. -yím, 7. mn. -yím) ž. <angl.<umělé slovo>

dvoukolový motorový osobní dopravní prostředek s držadlem, řízený náklonem jezdce; syn. dvoukolka, dvojkolka: *zóna bez segwayů; Praha 1 bojuje se segwayi; segway může dosáhnout rychlosti až 25 kilometrů v hodině; jezdci na segwayi ohrozili jak sebe, tak další účastníky silničního provozu; díky segwayím a buginám prožijete netradiční zážitky*

segwayista [segvejis-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

jezdec na segwayi: *na úzkém chodníku uhýbám segwayistovi; segwayista musí dbát na to, aby neohrozil a neomezil ostatní účastníky silničního provozu; Itálie segwaye nereguluje vůbec, ve Švédsku je segwayista považován za cyklistu*

► **segwayistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *před časem mi jedna segwayistka jen o vlásek nevjela na nohu*

segwayový [segvejo-] příd.

vztahující se k segwayi: *segwayový jezdec; narůstající počet fanoušků segwayové turistiky*

selfičkář -ře (3., 6. j. -řovi, -ři, 1. mn. -ři) m. živ. expr.

kdo si pořizuje selfie I (fotografie): *ministr je známý selfičkář; s touto selfie tyčkou dokážete pořídit snímky, které vám ostatní selfičkáři budou závidět*

► **selfičkářka** -řky (2. mn. -řek) ž. přechýl.: *nafintěné selfičkářky mi lezou na nervy*

selfičko -ka (6. j. -ku, 6. mn. -kách) s. expr.

fotografie sebe samého pořízená zprav. mobilním telefonem; syn. selfie I: *udělat si selfičko; selfička jsou fenoménem posledních let; vymazlené selfičko se musí umět; herec se na svém profilu ztrapňuje selfičky*

Méně častým synonymem je výraz *sebičko*.

selfie I [-fí] neskl. (1. mn. i -ies) s. i ž. <angl.>

fotografie sebe samého pořizena zprav. mobilním telefonem; syn. selfičko: *udělat, pořídit si selfie; to by nebyl on, aby nedal na internet aspoň jedno selfie; na parketu probíhá focení hromadné selfie; nadšeně fotili selfies; stáhni si do mobilu šikovnou aplikaci na selfies*

selfie II [-fí] neskl. příd. <angl.>

vztahující se k selfie I (fotografii) • určený k pořizování selfie: *selfie nadšenec; selfie posedlost; selfie tyč; můj telefon má selfie tlačítko*

seminář m. než.

□ **webový seminář** seminář, jehož účastníci spolu komunikují prostřednictvím internetu; syn. webinář: *vyučující vypisuje webové semináře; webový seminář poskytl praktické rady výrobcům fréz*

semínko s.

→ **chia semínko, semínko chia**

severský příd.

→ **severská chůze**

sexkouč -če (3., 6. j. -čí, -čovi, 1. mn. -či, -čové) m. živ. <angl.>

školitel v oblasti sexuálního života: *s problémy v sexu vám může pomoci sexuolog nebo sexkouč; sexkouč učí rozpoznávat signály, že se blíží chvíle, kdy už vzrušení není možné ovládnout*

► **sexkoučka** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *kurzy sexkoučky Julie Poupětové*

sexkoučink -ku (6. j. -ku), **sexkoučing** -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

školení v oblasti sexuálního života: *individuální sexkoučink; vedl sexkoučing k tomu, že se nějaký vztah vašich klientů rozpadl?*

sexuální příd.

→ **sexuální asistentka**

show^o [šou] neskl. ž.

televizní pořad, seriál: *Sex ve městě je nesmírně populární show; herci už pomalu uvažují, co budou dělat, až show Hry o trůny skončí*

schránka ž.

→ **datová schránka**

sít' ž.

□ **sociální sít'**^o webová nebo jiná aplikace umožňující uživatelům komunikovat mezi sebou, zveřejňovat texty, komentáře, fotografie, videa ap.: *máte svůj profil na Facebooku nebo jiné sociální síti?; opustila internetové sociální síť kvůli posměškům a necitlivým vzkazům, jež dostávala od dalších uživatelů*

skener m. než.

□ **tělesný skener**, publ. **svlékací skener** zařízení v kabině na letišti využívající radiaci, ultrazvuk a magnetickou rezonanci k bezpečnostní kontrole cestujících, zobrazí tělesný obrys a příp. zbraně, výbušniny, drogy ap.: *V USA se šíří vlna odporu cestujících i pilotů proti*

tělesným skenerům na letištích. Považují je za nedůstojné i zdraví škodlivé. [Právo 2010]; Ani svlékací skener, ani takzvaný profilování podezřelých cestujících by atentátu na boeing směřující do Detroitu s jistotou nezabránilo. [Respekt 2010]

skyr -ru (6. j. -ru) m. než. <isl.>

skandinávský výrobek ze sraženého mléka mající jemnou chuť podobnou jogurtu: *skyr s příchutí lesních plodů; pomazánka ze skyru; skyr se vyznačuje velmi nízkým obsahem tuku*

slackline [sleklajn] -nu (6. j. -nu) i neskl. ž. <angl.>

1. gumová páska k chození nad zemí: *chůze na slacklinu; obliba chození po slackline u nás i ve světě roste*

2. chůze na gumové pásce natažené nad zemí: *vynavači slackline; kromě standardních sportů jsme zařadili i ty netradiční – slackline či brännball*

Příležitostně psáno též *slack line* a *slack-line*.

slackliner [sleklajnr, sleklajner] -era (3., 6. j. -erovi, 1. mn. -eři), **slacklinista** [sleklajny-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

kdo se věnuje slacklinu: *sloupy pro slacklinery; ve Stromovce se scházejí slacklineři; otrlejší slacklinisté si neodpustí různé poskoky a figury; v parcích vidíte slacklinisty, kteří mají své lajny natažené poměrně nízko nad zemí*

► **slacklínka** [sleklajner-] -rky (2. mn. -rek), **slacklínka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *beseda se slacklínkou; slacklínka přejde po laně na náměstí v Českých Budějovicích*

slacklinový [sleklajn-] příd.

vztahující se ke slacklinu: *slacklinová komunita; slacklinový festival; slacklinový internetový obchod*

slaný příd.

→ **slané dítě, slané děti**

slimky -mek ž. pomn. <angl.> kolokv. Δ

kalhoty s úzkými nohavicemi: *květované slimky; jednoduché slimky sedí různým typům postavy; jezdecké kozačky a slimky vytvoří štíhlý look*

sluníčkář -ře (3., 6. j. -řovi, -ři, 1. mn. -ři) m. živ. expr., často hanl.

člověk zprav. levicového a multikulturního zaměření, ochotný pomáhat, někdy považovaný za naivního; syn. sluníčko: *naivní sluníčkář odtržený od reality; nejsem multi-kulti sluníčkář; Vadí mi, že člověk, který imigraci nebo Romy nevnímá jako ohrožení a nebezpečí, je okamžitě škatulkovaný hanlivě jako sluníčkář. [MFD 2015]*

► **sluníčkářka** -řky (2. mn. -řek) ž. přechýl.: *ženy jsou přirozenou součástí pražské kavárny, některé se dají dokonce považovat za sluníčkářky*

sluníčkaření -í s. expr., často hanl.

činnost sluníčkáře nebo jeho celkový životní postoj: *vystřízlivět z květinkového sluníčkaření; Daniel Landa má s Tomášem Klusem mnoho společného. Když si u jednoho odmyslíme nacionalismus a u druhého pozitivní sluníčkaření, uslyšíme v podstatě totéž. [Reflex 2015]*

sluníčkářsky přísl. expr., často hanl.

způsobem vlastním sluníčkáři: *sluníčkářsky přehnaná snaha o začlenění menšiny; zní to sluníčkářsky*

sluníčkářský příd. expr., často hanl.

vztahující se ke sluníčkáři • charakteristický pro sluníčkáře: *sluníčkářský novinář, blogger; z filmu dýchá naivita a sluníčkářský přístup*

sluníčkářství -í s. expr., často hanl.

sluníčkářské smýšlení: *multikulturní sluníčkářství; sluníčkářstvím zavánějící názor*

sluníčko^o -ka (6. j. -ku, 6. mn. -kách) s. expr., často hanl.

člověk, zprav. levicového a multikulturního zaměření, ochotný pomáhat, někdy považovaný na naivního; syn. sluníčkář: *je opravdu naivní sluníčko; sluníčka se ohání láskou a pochopením; nepochopím, proč sluníčka myslí tak, jak myslí*

small talk [smól tók] -ku (6. j. -ku) m. než. <angl.>

neformální, zdvořilý rozhovor o tématech nevzbuzujících rozpory, krátká společenská konverzace: *ovládat small talk; Nesnášíte trapné ticho? Naučte se small talk!*

smoothie I [smútý, smúdý] neskl. (1. mn. i -ies) s. <angl.>

hustý nápoj z rozmixovaného ovoce nebo zeleniny, mléka nebo mléčných výrobků a dalších přísad, koktejl: *jahodové smoothie; skvělé recepty na smoothies; vypít sklenici smoothie; čas od času nahradte jedno jídlo výživným smoothie*

smoothie II [smútý, smúdý] neskl. příd. <angl.>

vztahující se k smoothie I (hustému nápoji z rozmixovaného ovoce nebo zeleniny) • určený k výrobě smoothie: *smoothie mixér; jsem smoothie maniak; majitelka raw-veganské kavárny si pochutnává na smoothie koktejlech*

snažilka -lky (2. mn. -lek) ž. mateř. slang.

žena, která se snaží otěhotnět: *dlouhodobě neúspěšná snažilka; nejhorší rada snažilkám – hlavně na to nemysli; poradí někdo snažilce začátečníci s výběrem IVF centra?*

sněžit^o (3. j., 3. mn. -ží, rozk. -ž, čin. -žil, podst. jm. -žení) ned. nark. slang.

(kdo || ~) užívat kokain: *Hugo Haas i Saša Rašilov sněžili; Závěje kokainu. Sněžím a jsem down, zapsal si exšéf Homolky Dbalý do diáře.* [Internet 2014]

sociální příd.

→ **sociální bublina**

→ **sociální síť**

soft skills [skils] neskl. ž. mn. <angl.>

soubor sociálních dovedností (např. komunikativnost, kooperativnost, pohotovost, odolnost vůči zátěži), které umožňují přátelsky a efektivně vycházet s dalšími lidmi; syn. měkké dovednosti: *tréninky soft skills; pracovala jako lektorka soft skills; soft skills při setkání s klienty často hrají větší roli než detailní znalost oboru*
Příležitostně psáno též *softskills, soft-skills*.

spinner [spinr, spiner], **fidget spinner** [fidžet spinr, fidžet spiner] -ru (6. j. -ru) m. než. <angl.>

jednoduchá hračka v podobě plochého disku tvořeného ložiskem a několika zprav. oblými

listy, které se roztácejí pomocí prstů: *duhový spinner; triky se spinnerem; fidget spinner má dnes pomalu každé dítě; fidget spinner by měl uvolňovat stres*
Méně častým synonymem je *točítka*.

stalker [stolker, stolkr, stókr] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

1. kdo někoho po delší čas pronásleduje nebo obtěžuje nevyžádaným, nutkavým zájmem: *obrana proti stalkerům; pro chování stalkera je typický narcismus; stalker pronásledoval oběť cestou do práce a čekal hodiny před domem; stalker zabil mladou ženu*

2. expr. kdo sleduje něčí aktivity na sociální síti: *Stalkeři, pozor! Uživatelé Instagramu uvidí, když si uděláte screenshot z jejich Stories.* [Internet 2016]

► **stalkerka** [stolker-, stóker-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl. k 1: *byl jsem obětí stalkerky; ženu pronásledovala a obtěžovala neúnavná stalkerka*

stalking [stol-, stók-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

1. pronásledování nebo obtěžování oběti nevyžádaným, nutkavým zájmem po delší čas: *oběť stalkingu; stalking je trestný čin; patří mezi lidi, kteří na vlastní kůži poznali hrůzy stalkingu*

2. expr. sledování něčích aktivit na sociální síti: *baví mě instagramový stalking*

stalkovat [stol-, stók-] (1. j. -kuji, -kuj, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) ned. (kdo || koho4)

1. pronásledovat nebo obtěžovat oběť nevyžádaným, nutkavým zájmem po delší čas: *stalkuje mě expartner*

2. expr. sledovat něčí aktivity na sociální síti: *25 holek, co rozhodně musíte stalkovat na Instagramu; stalkování bývalých partnerů na Facebooku*

stand-up I, standup I, stand up I [stendap] -pu (6. j. -pu) m. než. <angl.>

individuální komické vystoupení, při němž komik vypráví příběhy a vtipy a komunikuje s publikem • tento žánr zábavy: *televizní stand-upy; milovníci dobrého standupu; stand up baví všechny generace; dá se stand-upem uživit?; základním principem stand-upu jsou osobní příhody a postřehy vypravěče*

stand-up II, standup II, stand up II [stendap] neskl. příd. <angl.>

vztahující se ke stand-upu I (komickému vystoupení); syn. standupový, stand-upový: *stand up komik; DVD se záznamem stand-up vystoupení; patří k nejoblíbenějším bavičům ve stand-up představeních v pořadu Na stojáka; Karel Hynek je jeden z nejlepších standup komiků České republiky*

standupista [stendap-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ.

komik věnující se stand-upu I (komickému vystoupení): *můžete se těšit na standupisty Jakuba Žáčka nebo Josefa Poláška; Čeští kritici nám permanentně vyčítají, že se schováváme za postavu, ale spousta geniálních amerických standupistů má svoje charaktery pečlivě vybudovaný, byť civilně.* [Respekt 2008]

► **standupistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *mladší kolegyně jsou strašně drahé, takže to musím hrát já, smála se oblíbená herečka a standupistka*
Příležitostně psáno též *stand-upista*.

stand-upový, standupový [stendap-] příd.

vztahující se k stand-upu I (komickému vystoupení); syn. stand-up II, standup II, stand up II:

stát se standupovou komičkou; standupový komik Lukáš Pavlásek vypráví anekdotu; mám rád jeho stand-upové výstupy

stavebko -ka (6. j. -ku) s. kolokv. Δ

stavební spoření: *mám stavebko na cílovou částku 1 200 000 Kč; konečně mi přišly peníze ze stavebka*

strollering [-ole-] -gu (6. j. -gu) m. než.

aerobní cvičení zprav. matek s kočárky, v nichž jsou děti: *lektorka strolleringu; kurzy strolleringu; základem strolleringu je sportovní chůze; při strolleringu si maminky mohou tvarovat postavu, setkají se se stejně zaměřenými ženami a vychovávají své děti ke sportu*
Vytvořeno podle anglického slova *strollerobics*.

strolleringový [-ole-] příd.

vztahující se ke strolleringu: *strolleringová lekce; strolleringové závody; setkávají se dvakrát týdně při strolleringovém tréninku*

střídavka -ky ž. kolokv. Δ

uspořádání výchovy dítěte po rozchodu rodičů, při němž se rodiče o potomka starají postupně (např. týden je u matky a týden u otce), střídavá péče: *může si ex vynutit střídavku?; soudkyně navrhla střídavku na zkoušku; se střídavkou mám dobrou zkušenost*

střídavý příd.

→ **střídavá péče**

stylus^o -su (6. j. -su) m. než.

dotykové pero, jímž se píše nebo kreslí na obrazovku počítače: *test stylusů; psaní poznámek pomocí stylusu; hra se ovládá stylusem na dotykovém displeji; stylus displej nezamastí tak jako lidské ruce; stylus od firmy Abacus je miniaturizován*

summit^o [samit] -tu (6. j. -tu) m. než.

pracovní setkání slibující vysokou úroveň: *vzdělávací projekt pro studenty středních a vysokých škol Pražský studentský summit; učitelský summit se zaměří na progresivní metody výuky*

superpotravina^o -ny ž.

nutričně hodnotná potravina (obsahující vitamíny, antioxidanty, nenasycené mastné kyseliny aj.), o níž se předpokládá, že je velmi prospěšná fyzickému i psychickému zdraví (např. avokádo, brokolice, losos): *jíst superpotraviny; čočka je superpotravinou: obsahuje spoustu mědi, železa a kyseliny listové; superpotraviny jsou napěchované tím, co naše tělo potřebuje, abychom byli zdraví a v pohodě*

surogátní příd.

→ **náhradní matka, surogátní matka**

svatební příd.

→ **svatební list**

svět m. než.

→ **první svět**

svlékací příd.

→ **tělesný skener, svlékací skener**

syndrom m. než.

→ **syndrom nemocných budov**

Š

šaháda -dy ž. <arab.>

muslimské vyznání víry: *na vlajce je text šahády v arabském písmu; před dvěma kamarádkami jsem odřikala šahádu, a tím jsem se stala muslimkou; Tálib si pořád dokola opakoval šahádu*

šahíd -da (3., 6. j. -dovi, -du, 1. mn. -dé, -di) m. živ. <urd.<arab.>

muslimský mučedník: *smrt dětských šahídů; čečenský šahíd přijel s tunou trhaviny; věřil, že hlavním posláním muslima je být šahíd; podle muslimské tradice ten, kdo padne jako šahíd, bude okamžitě uveden do ráje*

► **šahídka** -dky (2. mn. -dek) ž. přechýl.: *atentátníci trénovali dívku na šahídku; šahídky na palubě letadla odpálily výbušné systémy mobilními telefony*

šátkařka -řky (2. mn. -řek) ž. mateř. slang.

matka, která přenáší své malé dítě pomocí šátku přivázaného k vlastnímu tělu: *oblečení pro šátkařky; měla spoustu známých v komunitě šátkařek, protože pořádala kurzy nošení dětí*

šátkovat^o (1. j. -kuji, -kuju, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) ned. mateř. slang.

(kdo || ~) nosit malé dítě přivázané v šátku na vlastním těle: *jestliže nechcete šátkovat, vyzkoušejte některá z nosítek; v chladnějších ročních obdobích se mnohdy šátkuje lépe, v létě se nosič potí námahou; výhod šátkování oproti kočárku je mnoho: větší mobilita v terénu, zvládnání domácích prací nebo lepší kontrola miminka*

šesterče^o -ete, zprav. mn. **šesterčata** -t s.

jedno z šesti dětí z téhož porodu: *čekat šesterčata; čtyřadvacetiletá žena porodila zdravá šesterčata*

V tomto slovníku je zařazeno slovo *šesterče* a *osmerče*; PSJČ obsahuje heslo *sedmerče* 'jedno ze sedmi spolu narozených dětí'.

šestikvalt -tu (6. j. -tu) m. než. motor. slang.

převodovka s šesti rychlostními stupni: *manuální šestikvalt; automatický šestikvalt poměrně chaoticky podřazuje; Co se změnilo, je počet převodových stupňů. Začínalo se na čtyřech, dneska už těžko koupíte káru bez šestikvalu.* [Maxim 2011]

šíša šíši ž. <arab.<tur.>

orientální dýmka s dlouhou hadičkou, v níž se kouř ochlazuje přes vodní filtr, vodní dýmka; syn. vodnice: *kouřit šíšu; šíši jsou nejvyhledávanějším sortimentem obchodů s orientálním zbožím; dáme šíšu, kámo?*

Podoba *šíša* je řídká.

šíšový příd.

vztahující se k šíše • určený pro šíšu; syn. vodnicový: *šíšový boom; šíšový tabák*

šmakuláda -dy ž. hanl.

jen zdánlivě dobrý pokrm nebo potravina vyrobené z nekvalitních surovin: *testovat nejhorší „šmakulády“ na trhu; nedaleké fast foody jsou i ve tři ráno plné a lidé se ládují chemickými šmakuládami; Češi konečně přestávají kupovat šmakulády*

šmejd° -da (3., 6. j. -dovi, 1. mn. -di) m. živ. hanl.

prodejce užívající nekalých obchodních praktik, cílící zejména na starší obyvatelstvo: *babička naletěla šmejdům; šmejdi dostali za předváděcí akce pokutu, lhali ve smlouvách; šmejdy můžeme při akcích tajně nahrávat, libují si inspektoři*

šrotovné -ého s.

dotace na nový vůz výměnou za sešrotování staršího auta: *zavedení šrotovného; vyplácet šrotovné; díky šrotovnému narostl prodej aut*

šťěstí s.

→ **lampion šťěstí**

T

tabule ž.

→ **interaktivní tabule**

tacos [takos] neskl. s. <šp.>

mexické jídlo z přeložených tortill naplněných různorodou směsí, např. mletého masa, fazolí, cibule a sýra: *ochutnávka tacos; tacos lze připravit na mnoho způsobů; jedno tacos ze lvího masa stojí 35 dolarů; v tuzemských restauracích vám k tacos dají vidličku a nůž, v Mexiku by za to trhali ruce*

Podoba *taco* pro označení jedné plněné tortilly se užívá jen ojedinele.

tajin, tajine → **tažín, tažin**

tanorektik [-tyk] -ika (3., 6. j. -ikovi, 1. mn. -ici, -ikové) m. živ.

kdo trpí tanorexií: *tanorektik může věřit, že je extrémně světlý, i když je ve skutečnosti tmavší než průměrný člověk; záření slunce nebo trubic v soláriu tanorektikovi pomalu ale jistě ničí kolagenová vlákna, která pokožku udržují pevnou a hladkou*

► **tanorektička** -čky (2. mn. -ček) ž. přiznává, že je tanorektička, že je na opalování závislá

tanorexie -ie ž. <angl.<angl.+řec.>

chorobná závislost na opalování: *tanorexie se často vyskytuje ve spojení s anorexií; tanorexie postihuje hlavně ženy a dívky, neopálené si připadají ošklivé; pětatřicetiletá žena trpící tanorexií po častém pobytu v soláriích a na slunci vypadá na padesát*

Anglický výraz *tanorexia* vznikl jako blend slov *tan* a *anorexia*.

tapas I neskl. s. <šp.>

španělský pokrm složený z (pikantních) chuťovek obvykle podávaný jako předkrm nebo k nápojům v barech: *k vínu se hodí tapas; většinu tapas můžete jíst za tepla i za studena; k typickým tapas patří například olivy, pálivé klobásy chorizo nebo krevety s česnekem; Bez tapas jste neochutnali Španělsko. [HN 2004]*

tapas II neskl. příd. <šp.>

vztahující se k tapas I (pokrmu z chuťovek) • nabízející tapas: *tapas bar*; *v blízkosti Alicante se nacházejí velmi příjemné tapas restaurace*

tažín, tažin [-ín], **tajine, tajin** [tažín] -nu (6. j. -nu) m. než. <arab.>

1. severoafrický pokrm z masa a zeleniny připravený pomalým dušením ve speciální mělké nádobě s kónickou poklicí: *tažin podávejte posypaný čerstvým koriandrem; typickým marockým jídlem je tajin*

2. nádoba užívaná pro přípravu tažínu 1: *cihlová nádoba tajine; nádoba tažin bývá upravena glazováním, někdy s dekorativními motivy*

tělesný příd.

→ **tělesný skener, svlékací skener**

tempura -ry ž. <jap.>

japonský pokrm z malých kousků ryb, zeleniny ap. osmažených v těstíčku: *těsto na tempuru; tempurám chuťově svědčí limetka*

tepidárium^o -ia (6. j. -iu) s.

místnost s teplým vzduchem využívaná ve wellness centrech, v lázeňství ap.: *tepidárium s vyhřívanými kamennými křesly; pobyt v tepidáriu; zájemci si mohou vyzkoušet tepidárium podobné sauně*

tetovačka -čky (2. mn. -ček) ž. kolokv. Δ

obtisk na kůži připomínající tetování: *děti dostaly tetovačky; syn mi chodí ukazovat tetovačky ze žvýkaček; s metalickými tetovačkami zazáříte na pláži*

thalassoterapie [talaso-] -ie ž. <angl.<řec.>

terapie využívající působení koupelí, masáží a léčivého účinku mořského vzduchu a vody: *účinků thalassoterapie často využívají profesionální sportovci při léčbě svých zranění v rámci rehabilitace; Prvním průkopníkem thalassoterapie byl Hippokratés, který k prevenci i léčbě řady nemocí ordinoval koupele v ohřáté mořské vodě.* [Moje zdraví 2013]

Anglický výraz *thalassotherapy* vznikl z řeckého slova *thalassa* ‚moře‘ a slova řeckého původu *therapy*.

transformer [-mr, -mer] -era (6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři, -ers) m. živ. <angl.>

hračka, kterou lze přestavět z podoby robotického panáka na dopravní prostředek a naopak: *výrobce transformerů; film o transformerech; od Ježíška si přeju transformera; autobus byl transformer, tedy maskovaný robot*

tregíny -ín ž. pomn. <angl.>

zprav. dámské legíny, které vzhledem připomínají kalhoty: *nosit tregíny; pončo ladí k úzkým džínům nebo k tregínám; tregíny nejen dobře vypadají, ale jsou také super pohodlné*

Anglický výraz *treggings* vznikl jako blend slov *trousers* a *leggings*.

troll^o [trol] -la (3., 6. j. -lovi, -lu, 1. mn. -lové) m. živ. <angl.<švéd., dán.>

1. účastník internetových diskusí, který zveřejňuje provokativní příspěvky často ani nesouvisející s diskusním tématem: *ignorace trollů; cílem trolla je bavit se rozvracením diskuse; Pokud se mě snažíš trollit, tak věz, že troll vytrollit nejde.* [Internet 2012]

2. kdo si z někoho dělá legraci, dobírá si ho (často nemilosrdně, tvrdě): *mediální troll; bullshitteri jsou trollové, kteří to dotáhli až k profesionalitě*

Podoba *trol* je ojedinělá.

trollovat [-olo-] (1. j. -luji, -luj, 3. j. -luje, 3. mn. -lují, -lujou, rozk. -luj, čin. -loval, trp. -lován, podst. jm. -lování), **trollit** [-oli-] (3. j., 3. mn. -lí, rozk. -l, čin. -lil, trp. -len, podst. jm. -lení) ned.

1. (kdo || ~) rozvracet internetové diskuse provokativními příspěvky, které často ani nesouvisejí s diskusním tématem: *trollování, trollení na internetu; běž si trollovat jinam*

2. (kdo || co, koho4; co, koho4 čím; ~) dělat si z někoho legraci, dobírat si někoho (často nemilosrdně, tvrdě): *britský spratek trolluje lidi; McDonald's trollí Burger King billboardem; Já bych se spíše přikláněl k interpretaci, že „datумы“ tolerovat nelze a příručka trolluje.*

[Internet 2015]

dok. → **vytrollovat, vytrollit**

Podoby *trollovat, trollit* jsou ojedinělé.

trollovský [-olo-] příd.

vztahující se k trollovi^o1 (účastníkovi internetových diskusí): *trollovské komentáře*

Podoba *trollovský* je ojedinělá.

tříděčko -čka (6. j. -čku, 2. mn. -ček, 6. mn. -čkách) s. kolokv. Δ

film nebo počítačová hra vzbuzující dojem prostorovosti (tři dimenze, 3D), obvykle využívající stereoskopické technologie: *akční tříděčko; dívat se na tříděčko; tříděčka na Androidu mě příliš nebaví; tříděčko potřebuje opravdu velké plátno*

tříděčkový příd. kolokv. Δ

vztahující se k tříděčku: *tříděčkové megahity; tříděčková animace; promítat tříděčkové filmy*

tuk m. než.

→ **daň z tuku**

tweet [tvít] -tu (6. j. -tu) m. než. <angl.>

příspěvek zveřejněný v aplikaci Twitter: *papež Benedikt XVI. poslal svůj první tweet; sportovkyně se za svůj tweet omluvila a nazvala ho hloupým vtípem; který váš tweet sklidil největší ohlas?*

tweetnout [tvít-] (3. j. -tne, rozk. -tní, čin. -tl, -tnul, trp. -tnut, podst. jm. -tnutí) dok.

(kdo || co; o čem) zveřejnit příspěvek v aplikaci Twitter: *Trump „tweetl“ Mussoliniho výrok; tweetni svůj zážitek s hashtagem #myjsmesparta; tweetnout o tom, jak jsou nové křupky výborné; populnoční tweetnutí*

ned. → **tweetovat**

tweetovat [tvít-] (1. j. -tuji, -tují, 3. j. -tuje, 3. mn. -tují, -tují, rozk. -tuj, čin. -toval, trp. -tován, podst. jm. -tování) ned.

(kdo || ~; co; o čem) zveřejňovat příspěvky v aplikaci Twitter; syn. twitterovat: *tweetoval o svém rozčarování; budu tweetovat postřehy z cesty; udělej mi fotku, chci tweetovat; stovky lidí začaly post linkovat, tweetovat a retweetovat; kouzlu tweetování propadli i politici*

dok. → **tweetnout, zatweetovat**

twerk [tve-] -ku (6. j. -ku) m. než. <angl.>

tanec spočívající v opakovaném prudkém pohybu boků, vedoucím k charakteristickému natřásání hýždí: *královna twerku; twerk je provokativní tanec, který efektivně posiluje hýžd'ové svaly*

twerking [tve-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

tanec, tančení spočívající v opakovaném prudkém pohybu boků, vedoucím k charakteristickému natřásání hýždí: *lekce twerkingu; posedlost twerkingem; za svůj provokativní twerking sklidila tvrdou kritiku*

twerkovat [tve-] (1. j. -kuji, -kuju, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) ned.

(kdo || ~) tančit twerk: *sexbomba twerkuje; twerkuj jako Miley; zpěvačka na koncertu v Praze málo twerkovala; baví vás twerkování?*

twerkový [tve-] příd.

vztahující se k twerku: *twerkové vystoupení; twerková královna natřásá zadečkem*

twitterista [tвите-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. než.

uživatel aplikace Twitter: *počet twitteristů roste; zkušené twitteristé přepisují do délky 140 znaků slavné romány či obsahy známých filmů; Twitter přemýšlí, jak vydělávat na nových způsobech šíření reklamy, která by twitteristy neodehnala*

► **twitteristka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl. *vtipná twitteristka; máma není zrovna nadšená twitteristka*

twitterovat [tвите-] (1. j. -ruji, -ruju, 3. j. -ruje, 3. mn. -rují, -rujou, rozk. -ruj, čin. -roval, trp. -rován, podst. jm. -rování) ned.

(kdo || ~; co; o čem) zveřejňovat příspěvky v aplikaci Twitter; syn. tweetovat: *poslanci twitterují; Oprah Winfrey začala twitterovat naživo ze své talk show; co twitteruju, přestal jsem klasicky blogovat; twitteroval dva veršiky perského literáta Umara Chajjáma; twitteroval o tom, jak ho štvou spolucestující v tramvaji; na twitterování si potrpí i slavné hvězdy z Hollywoodu*

twitterovský [tвите-] příd.

vztahující se k aplikaci Twitter • charakteristický pro Twitter: *twitterovská mánie; instantně rychlá twitterovská doba; z iPhonu musel smazat twitterovskou aplikaci; Facebook sáhl do twitterovského „arzenálu“ a rozhodl se zavést hashtagy; na twitterovském účtu oznámil, že se koalice shodla na volbě eurokomisařky*

twitterový [tвите-] příd.

vztahující se k aplikaci Twitter: *twitterový účet, profil; twitterové zpravodajství; sportovní komentátoři se stali twitterovými hvězdami; Sociální média odchovala twitterovou generaci, pro niž „skleněná osobnost“, jak se říká v Německu – tedy pro úřady skrz naskrz průhledný člověk bez soukromí – již není problém, ale normální součást exhibicionistického ega. [Právo 2013]*

tygří příd.

→ **tygří matka**

U

umami neskl. ž. <jap.>

chuť jídla, která není sladká, kyselá, hořká ani slaná, je obsažena např. v mase, sýru nebo rajčatech: *receptory chuti umami; umami zvyšuje pocit příjemného vnímání potravy*

únikový příd.

→ **úniková hra**

univerzita ž.

→ **dětská univerzita**

ups citosl. <angl.>

vyjadřuje překvapení nad něčím neočekávaným, často jako komentář nějakého nedopatření, faux pas, jejda: *ups, zasmála se, a dort je v klíně; ups, tak to se nepovedlo!*

urban legend [urban ledže-] neskl. ž. <angl.>

(strašidelná) smyšlená historka vydávaná za pravdivou, šířená zejména v neformální komunikaci; žánr současného folkloru; syn. městská legenda, městský mýtus: *populární urban legend; tahle urban legend koluje po světě už přes pět let*

urbex -xu (6. j. -xu) m. než. <angl.>

volnočasová aktivita spočívající v prozkoumávání opuštěných budov a dalších objektů vytvořených člověkem: *vyznavači urbexu; urbex je většinou nelegální zábava; Takže průkopníkem urbexu byl nepochybně Jaroslav Foglar a jeho Rychlé šípy, protože prolézání takových Stínadel se starými nepoužívanými kostely a podzemními chodbami, to je přece jasný urbex.* [LN 2014]

Výraz vznikl v angličtině zkrácením sousloví *urban exploration*.

urbexer [-xer, -xr] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

kdo se věnuje urbexu: *objevování opuštěných míst urbexery je stále populárnější; Základním pravidlem urbexerů, vedle toho, že se do opuštěné továrny nebo třeba sanatoria nesmí vnikat násilím, je tiché pozorování.* [Instinkt 2015]

► **urbexerka** [-xer-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *opuštěná místa zachycená objektivem dvou urbexerek; rozhovor s urbexerkou měl výborný ohlas*

urbexový příd.

vztahující se k urbexu: *urbexové fotografie; urbexový průzkumník; urbexové stránky o opuštěných silech*

V

věc ž.

→ **internet věci**

vědec m. živ.

→ **raketový inženýr, raketový vědec**

vědecký příd.

→ **vědecká kavárna**

velbloud^o -da (3., 6. j. -dovi, -du, 1. mn. -di, -dové) m. živ. expr.

zvýraznění obrysů ženských genitálií vinou příliš těsného oblečení (kalhot, šortek ap.); syn. camel toe: *ženy si vycpávají rozkrok, aby jim byl vidět velbloud; oblékla podivný módní*

výstřelek a ukázala velblouda v intimních partiích

Méně často se užívá výrazů *velbloudí kopyto*, *velbloudí packa*, *velbloudí palec*, *velbloudí stopa*.

víla ž.

□ **zoubková víla** pohádková bytost, která dává dětem za vypadlé mléčné zuby schované pod polštář minci nebo drobný dárek: „*To mi zoubková víla určitě něco pěkného přinese, když jsem byl tak šikovnej,*“ *mudrcuje Kubík, když jdeme do koupelny vypláchnout pusy.* [DB 2011] Méně časté je pojmenování *víla Zubnička*. Podle anglického *tooth fairy*.

víno s.

→ **autentické víno, naturální víno**

virál -lu (6. j. -lu) m. než. kolokv. Δ

video, obrázek, informace ap. rychle se šířící mezi uživateli internetu: *celosvětový virál; povedený virál není náhoda; negativní virál firmy nesmí ignorovat; Zatím zřejmě vůbec nejúspěšnější „dětskou“ reklamou v českých dějinách je virál „Mňam, mňam Bobík“, který se z kanálu YouTube.com šíří dalším sdílením, tedy zcela zdarma.* [LN 2013]

virální příd.

(o videu, obrázku, informaci ap.) rychle se šířící mezi uživateli internetu: *virální video; virální reklama; virální šíření obsahu v on-line prostoru; kampaň hospice Dobrého Pastýře patřila v minulém týdnu mezi virální hity*

viróza^o -zy ž. expr.

stav po alkoholickém opojení, kocovina: *už mi nedolívej, nebo budu mít zítra virózu; Marek s vámi nepůjde, včera slavili s kamarády a teď ho trápí viróza*

Podle oficiálního zdůvodnění vrávorání prezidenta Miloše Zemana v katedrále sv. Víta roku 2013.

vítač^o -če (3., 6. j. -či, -čovi, 1. mn. -či) m. živ. expr., někdy hanl.

kdo vítá uprchlíky, schvaluje jejich (neomezené) přijímání cílovými zeměmi: *nejsem vítač ani islamofil; Jen málokterý vítač neomezeného stěhování „zoufalých uprchlíků“ byl loni tak horlivě hlasitý jako Vídeň.* [Právo 2016]

► **vítačka** -čky (2. mn. -ček) ž. přechýl.: *dobrovolnice je známá jako vítačka uprchlíků*

vizuál -lu (6. j. -lu) m. než. mark. slang.

vizuální (obrazový, textový) materiál užívaný v marketingu: *festivalový vizuál; vybrat klíčové vizuály pro další komunikaci; kampaň začala tiskovými vizuály; přibudou nové vizuály určené pro venkovní reklamu; z tiskového vizuálu vychází i bannery v on-linu*

vlog vlogu (6. j. vlogu, 6. mn. vložích) m. než. <angl.>

webová stránka nebo účet na sociálních médiích, kde někdo pravidelně zveřejňuje krátká videa, videoblog: *úspěšný vlog; každou neděli dělám vlog, kde pro vás vymyslím soutěž*

vloger [-ger, -gr], **vlogger** [-oger, -ogr] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. než. <angl.>

kdo uveřejňuje příspěvky na vlogu: *vloger roku; vloggeři na internetu slaví obrovský úspěch*

► **vlogerka, vloggerka** [-ger-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *srdcervoucí video nemocné vloggerky; kanál nejúspěšnější české vlogerky Teri Blitzen sleduje přes 300 tisíc lidí*

vlogerský, vloggerský [-oge-] příd.

vztahující se k vlogerovi: *vlogerská komunita; vlogerská scéna; kolega z vloggerské branže; populární arabská vloggerská síť*

vlogovat, vloggovat [-ogo-] (1. j. -guji, -guju, 3. j. -guje, 3. mn. -gují, -gujou, rozk. -guj, čin. -goval, podst. jm. -gování) ned.

(kdo || ~; o čem) tvořit videopříspěvky a uveřejňovat je na vlogu: *jak se naučit blogovat a vlogovat v 10 krocích; neumím si představit, že bych přestala vloggovat; Petr vlogoval o aktualitách z prodejny; rozhovor na téma vlogování*

voda ž.

→ **micelární voda**

vodnice^o -ce ž.

orientální dýmka s dlouhou hadičkou, v níž se kouř ochlazuje přes vodní filtr, vodní dýmka; syn. šíša: *tabáky do vodnice; kouřit vodnici; Že je „vodnice“ méně škodlivá, je lež. Jedna je jako sto cigaret, říká onkolog Vyzula.* [LN 2016]

vodnicový příd.

vztahující se k vodnici • užívaný ve vodnici; syn. šíšový: *vodnicový tabák; v šeru vodnicového dýmu rozebírají politické aktuality*

vofuky

→ **dělat vofuky**

vybrzdit (3. j., 3. mn. -rzdí, rozk. -rzdí, -rzd', čin. -rzdil, trp. -rzděn, -ržděn, podst. jm. -rzd'ování, -ržd'ování) dok. kolokv. Δ

(kdo || co, koho) záměrným prudkým brzděním před jiným vozidlem ohrozit bezpečnost silničního provozu, přinutit jiné řidiče k zastavení, nebezpečným manévřům ap.: *řidič volkswagenu vybrzdil autobus; ohrozil jiného řidiče, kterého se pokoušel vybrzdit v levém jízdním pruhu; muž vůz během jízdy „vybrzdil“, takže řidička musela prudce zabrzdit a narazila do dalších aut; za vybrzdění auta na dálnici D1 si řidič odpyká šest let ve vězení*
ned. → **vybržd'ovat, vybrzd'ovat**

vybržd'ovač, vybrzd'ovač -če m. živ. kolokv. Δ

kdo ohrožuje účastníky silničního provozu tím, že záměrně prudce brzdí před jiným vozidlem, a nutí tak řidiče k zastavení, nebezpečným manévřům ap.: *dálniční vybržd'ovač; vybržd'ovač způsobil nehodu, když z plné rychlosti úmyslně zastavil před řidičem, který se mu znelíbil; vybrzd'ovač dostal šest let vězení*

vybržd'ovat, vybrzd'ovat (1. j. -d'uji, -d'uju, 3. j. -d'uje, 3. mn. -d'ují, -d'ujou, rozk. -d'uj, čin. -d'oval, trp. -d'ován, podst. jm. -d'ování) ned. kolokv. Δ

(kdo || co, koho) záměrným prudkým brzděním před jiným vozidlem ohrožovat bezpečnost silničního provozu, nutit jiné řidiče k zastavení, nebezpečným manévřům ap.: *riskantně vybržd'oval jiná auta; řidič začal muzikanty vybrzd'ovat; na Facebooku se chlubí tím, jak dobře se s jeho Audi vybržd'uje na dálnici; za vybrzd'ování padl přísný trest; Řidiče naštvál autobus, při vybržd'ování se srazili.* [MFD 2015]

dok. → **vybrzdit**

výhoda ž.

→ **kamarád/kamarádka s výhodami**

vykroužkovat^o (1. j. -kuji, -kuj, 3. j. -kuje, 3. mn. -kují, -kujou, rozk. -kuj, čin. -koval, trp. -kován, podst. jm. -kování) dok.

1. (kdo || koho {kam; odkud kam}) na volebním lístku pomocí označení kroužkem upřednostnit vybrané kandidáty, a tím zlepšit jejich pozici: *hejtmanka příliš nevěří, že by ji lidé mohli vykroužkovat až do Sněmovny; jeho úspěch je o to větší, že ho voliči vykroužkovali ze čtvrtého místa na místo první*

2. (kdo || koho) vyřadit kandidáta z voleb tím, že na volebním lístku byli pomocí označení kroužkem upřednostněni jiní kandidáti: *poslanec byl ve volbách vykroužkován a v politice skončil; možného vykroužkování v komunálních volbách se neobává*

ned. k 1 → **kroužkovat**

vynést^o (3. j. -se, 3. mn. -sou, rozk. -s, čin. -sl, trp. -sen, podst. jm. -sení) dok.

(kdo || co) vzít si na sebe do společnosti: *moderátorka vynesla cibulákový model; blogerka vynesla šaty, které už jsme viděli na jiné ženě*

vyoutovat se [viau-] (1. j. -tuji se, -tju se, 3. j. -tuje se, 3. mn. -tují se, -tjou se, rozk. -tuj se, čin. -toval se, podst. jm. -tování se) dok.

(kdo || ~) veřejně přiznat svou homosexualitu: *jak se vyoutovat na maloměstě?; až budeš v pohodě, vyoutuj se; ... už dávno neplatí to klišé vystrašených rodičů, kterým se právě vyoutovala dcera: Jejda, tak to nebudeme mít vnoučky.* [Marianne 2012]

Podoba *vyautovat se* je pro tento význam ojedinelá.

vypsychlý (2. st. -lejší) příd. kolokv. expr.

vynervovaný, vystresovaný: *byl jsem vypsychlej, jak mě žádná nechce; já maturovala včera a jsem z toho doted' vypsychlá; čím víc pohovorů jsem navštívil, tím jsem vypsychlejší*

vytrollovat (1. j. -luji, -luj, 3. j. -luje, 3. mn. -lují, -lujou, rozk. -luj, čin. -loval, trp. -lován, podst. jm. -lování), **vytrollit** (3. j., 3. mn. -lí, rozk. -l, čin. -lil, trp. -len, podst. jm. -lení) dok. (kdo || koho4)

1. rozvrátit internetové diskuse provokativními příspěvky, které často ani nesouvisejí s diskusním tématem: *pokud ti to přijde nesrozumitelné (ačkoli se domnívám, že tomu rozumíš moc dobře a jen se mě snažíš vytrollovat), tak je to vysvětleno v dalším příspěvku; facebookové vytrollení proruského aktivisty*

2. udělat si z někoho legraci (často nemilosrdně, tvrdě): *odolat pokušení někoho vytrollit je hrozně těžké; vytrollování nácků*

ned. → **trollovat, trollit**

Podoba *vytrolovat* je ojedinelá.

vyvoněný (2. st. -nější) příd. expr.

vynikající, skvělý: *vyvoněné tuningové káry; vyvoněné výstavní město; byla to nejvyvoněnější narozeninová oslava, jakou jsem kdy měla; Natěšené publikum na vyvoněném zimáčku si ještě ani nestačilo prohlédnout všechny novinky a už dvakrát burácelo.* [DB 2014]

vztahovka -vky (2. mn. -věk) ž. kolokv. Δ

filmové nebo televizní dílo zabývající se především mezilidskými vztahy: *natočit solidní komorní vztahovku; v polovině snímku začne mít divák pocit, že ho čeká jen další průměrná*

vztahovka; Snímek je ryzí vztahovkou o lidech, kteří ztratili sami sebe a jsou unaveni životem.
[Týdeník Květy 2013]

W

wakame I neskl. ž. <jap.>

jedlá mořská řasa používaná v čínské a japonské kuchyni: *wakame obsahuje velké množství vápníku; požívání wakame zlepšuje metabolismus tuků; jednu lžičku instantní wakame dáme na jednu porci polévky*

wakame II neskl. příd. <jap.>

vztahující se k wakame I (jedlé řase) • obsahující wakame: *wakame salát; hosté si mohou objednat zajímavé tapas, třeba srdíčka artyčoků či wakame řasy*

wasabi I neskl. s. <jap.>

japonský zelený křen s ostrou chutí • pasta z něj: *suší s nakládaným zázvorem a wasabi; práškem z wasabi se potírají luštěniny, které se smaží a podávají jako křupavé občerstvení*

wasabi II neskl. příd. <jap.>

vztahující se k wasabi I (japonskému křenu) • ochucený wasabi: *wasabi oříšky; nabídl nám wasabi chipsy; tuňákový steak potřeme wasabi pastou*

waterboarding [vótrbór-, vótrbor-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.>

technika mučení spočívající v navození pocitu, že se člověk topí: *Američan týral waterboardingem nevlastní dceru; waterboarding používala španělská inkvizice již v 15. století; při waterboardingu je vyslýchanému navozován pocit topení litím vody na přikrytý obličej*

wearables [verebls, vérebls] neskl. ž. mn. <angl.>

oblečení a doplňky obsahující elektronická zařízení; syn. nositelná elektronika: *trh s wearables; mezi wearables patří i brýle (především Google Glass); nejdostupnějším typem wearables jsou interaktivní náramky; wearables si lidé pořizují hlavně kvůli sledování fyzické aktivity, zdraví a kondice*

webinář -ře m. než. <angl.<angl.+lat.>

seminář, jehož účastníci spolu komunikují prostřednictvím internetu; syn. webový seminář: *videozáznamy z webinářů; účast na webináři je podmíněna dostatečnou rychlostí připojení k internetu*

Anglický výraz *webinar* vznikl jako blend slov *web* a *seminar*.

webinářový příd.

vztahující se k webináři • určený pro webinář: *webinářový kurz; webinářová platforma; spolehlivost webinářového systému; série webinářového vzdělávání pro knihovníky*

webový příd.

→ **webový seminář**

whistleblower [vislblouer] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.>

osoba informující policii nebo veřejnost o tom, že v organizaci, kde pracuje, se uskutečňují

nečestné či nezákonné praktiky: *odvážní whistlebloweri; nabízet azyl whistleblowerovi; whistleblower upozornil na nevýhodné smlouvy na ministerstvu vnitra*

► **whistleblowerka** -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *whistleblowerka upozornila média na neetické chování FBI vůči osobám podezřelým z terorismu*

whistleblowerský [vislblouer-] příd.

vztahující se k whistleblowerovi, whistleblowerství: *whistleblowerský server; politik připravuje whistleblowerský zákon*

whistleblowerství [vislblouer-] -í s.

činnost whistleblowerů, whistleblowerů: *whistleblowerství se prý příliš nevyplácí; Na whistleblowerství je zajímavé, že se celebrity staly pouze z těch, kteří kradli informace v neprospěch Západu.* [Internet 2017]

wifi I, wi-fi I, Wi-fi I, Wi-Fi I, Wifi I neskl. ž. i s. (7. j. s. i wifím) <angl.>

bezdrátová počítačová síť: *zřízení bezplatné WiFi; veřejné připojení k internetu prostřednictvím Wifi; všem návštěvníkům bude zdarma k dispozici wifi*

Výraz je někdy nesprávně interpretován jako zkrácení spojení Wireless Fidelity, ale vznikl z anglického výrazu *Wi-Fi* vytvořeného ze slova *wireless* a arbitrárního prvku *Fi* (zřejmě jako analogie k *hi-fi*). Varianty uvedené v záhlaví jsou v souladu s IJP, do níž bylo heslo přidáno začátkem roku 2015.

wifi II, wi-fi II, Wi-fi II, Wi-Fi II, Wifi II neskl. příd. <angl.>

vztahující se k wifi I (bezdrátové počítačové síti) • určený pro provozování wifi: *wifi síť; Wi-Fi router; volné Wi-fi zóny na letištích; jak zesílit wi-fi signál?; wifi připojení jsme zaváděli pro potřeby vnitřní nemocniční sítě*

wiki I neskl. ž. <VJ> kolokv.

online otevřená encyklopedie Wikipedia: *spoluvytvářet wiki; díval ses na wiki?; wiki to má docela hezky popsané*

wiki II neskl. příd. <VJ> kolokv.

vztahující se k wiki I (encyklopedii); syn. wikipedický: *wiki dokument; editovat wiki stránky; studenti místo klasických seminářek píšou wiki články*

wikipedický [-dy-] příd. <VJ>

vztahující se k encyklopedii Wikipedia: *wikipedické heslo; wikipedická definice; wikipedický údaj; do Svitav se sjeli wikipedičtí nadšenci z devíti zemí*

wikipedista [-dy-] -ty (3., 6. j. -tovi, 1. mn. -té, -ti) m. živ. <VJ>

kdo přispívá (zejména pravidelně) do encyklopedie Wikipedia: *sít' wikipedistů; filozof Jan Sokol patří mezi nejznámější české wikipedisty*

► **wikipedistka** -tky (2. mn. -tek) ž. přechýl.: *diskuse s wikipedistkou; wikipedistka Markéta píše o českých malířích*

wikipedistický [-dysty-] příd.

vztahující se k wikipedistovi, wikipedistům: *vystupují pod svými wikipedistickými přezdívkami; „U nás převažují studenti a koníčkáři,“ popisuje českou wikipedistickou obec Jan Sokol... [Respekt 2011]*

wow [vau] citosl. <angl.>

vyjadřuje podiv, obdiv, ocenění: *viděla jsem to na vlastní oči a wow!*; *Wow! Koukám, že náš nověj klip Na vodě má za prvních deset dní skoro 100 000 zhlédnutí.* [Internet 2016]

Y

youtube [jutjúb, jútjúb, jutúb, jútúb] neskl. příd. <angl.<VJ>

vztahující se k webové stránce YouTube, umožňující umisťovat a sledovat různá videa; syn.

youtubeový: *youtube komunita*; *youtube tvorba mě opravdu chytla!*

Někdy psáno *YouTube*, spíše žertovně též *jutjúb, jútjúb, jútjúb, jútúb* ap.

youtuber [jutjúbr, jutjúber, jútjúbr, jútjúber, jutubr, jutuber, jútubr, jútuber, jútúbr, jútúber] -era (3., 6. j. -erovi, -eru, 1. mn. -eři) m. živ. <angl.<VJ>

kdo nahrává videa na webovou stránku YouTube: *pomoc začínajícím youtuberům*; *žebříček 100 nejlepších českých a slovenských youtuberů*; *ještě před pár lety byli youtuberi k smíchu, ale dnes jejich úspěch vyráží dech*; *k penězům nebo nejnovějším produktům se youtuberi dostanou díky spolupracím s nejrůznějšími firmami*

► **youtuberka** [-ber-] -rky (2. mn. -rek) ž. přechýl.: *youtuberka roku*; *Teri a Nikola patří mezi nejsledovanější české youtuberky*

Někdy psáno *YouTuber, youtubr*, spíše žertovně též *jutjúber, jutjúbr, jútjúber, jútjúbr, jútjúber, jutúber, jútúbr* ap.

youtubering [jutjúb-, jútjúb-, jutúb-, jútúb-] -gu (6. j. -gu) m. než. <angl.<VJ>

činnost youtubera, youtuberů; syn. youtuberství: *vydělávat youtuberingem*; *youtubering vytváří naprostý generační řez, kdy od třicátníků výš málokdo chápe, co je tak fascinujícího sledovat na videu někoho, kdo vybaluje nákup*

Někdy psáno též *YouTubering, youtuberink* ap.

youtubersky [jutjúb-, jútjúb-, jutúb-, jútúb-] přísl.

charakteristicky pro youtubery, youtubování: *mluvíte youtubersky?*

K formálním variantám srov. heslo *youtuber*.

youtuberský [jutjúb-, jútjúb-, jutúb-, jútúb-] příd.

vztahující se k youtuberovi, youtuberům: *česká youtuberská scéna*; *největší výběr youtuberských triček, náramků, odznaků a dalších doplňků od oblíbených videotvůrců*

K formálním variantám srov. heslo *youtuber*.

youtuberství [jutjúb-, jútjúb-, jutúb-, jútúb-] -í s.

činnost youtubera, youtuberů; syn. youtubering: *věnovat se youtuberství*; *fenomén youtuberství dorazil i do České republiky*; *youtuberství je blbost, říká šestnáctiletý filmař*

Někdy psáno též *YouTuberství, jútúberství, jutuberství* ap.

youtubko [jutjú-, jútjú-, jutú-, jútú-] -ka (6. j. -ku) s. expr.

webová stránka YouTube, umožňující umisťovat a sledovat různá videa: *brouzdat youtubkem*; *dívat se na klipy na youtubku*

Někdy psáno též *YouTubko, jútúbko, jútúbko* ap.

youtubovat [jutjú-, jútjú-, jutú-, jútú-] (1. j. -buji, -bujou, 3. j. -buje, 3. mn. -bují, -bujou, rozk. -buj, čin. -boval, trp. -bován, podst. jm. -bování) ned.

(kdo || ~; co; o čem) nahrávat videa na webovou stránku YouTube, umožňující umisťovat a sledovat různá videa: *Karel bloguje a youtubuje; dva zbrusu noví youtubeři youtubují, o čem se jim zachce; natáčejte, youtubujte a užívejte zbytek léta; youtubování parkourových videí*

Někdy psáno též *YouTubovat*, spíše žertovně též *jútúbovat* ap.

youtubový [jutjúb-, jútjúb-, jutúb-, jútúb-] příd.

vztahující se k webové stránce YouTube, umožňující umisťovat a sledovat různá videa; syn. youtube: *youtubová generace; zahraniční youtubové celebrity mají miliony fanoušků; ViralBrothers jsou pro mnohé mladé největšími hvězdami tuzemské youtubové scény; studoval technickou univerzitu, ale praštil s tím, aby se mohl plně věnovat youtubové kariéře*
Někdy psáno též *jútúbový, jútjúbový* ap.

Z

zádel, zadel -le ž. expr., někdy zjem.

zadek, zadnice: *pád na zádel; frajer s fialovou zadeli; nakopali je do sádelnatých zádelí*

Zagorku, zagorku jen ve fraz.

→ **dělat Zagorku/zagorku**

základní příd.

→ **nepodmíněný základní příjem**

zámek m. než.

→ **zámek lásky**

zatweetovat [-tví-] (1. j. -tuji, -tuju, 3. j. -tuje, 3. j., 3. mn. -tují, -tujou, rozk. -tuj, čin. -toval, trp. -tován, podst. jm. -tování) dok.

(kdo || co {komu}; o čem) zveřejnit příspěvek v aplikaci Twitter: *budeš nám chybět, zatweetovala; šťastní rodiče zatweetovali fotku, na niž opouštějí porodnici; zeď nezaplatíme, zatweetoval Trumpovi bývalý mexický prezident; papež František hned po svém zvolení zatweetoval na populární sociální síti Twitter o svém zvolení*

ned. → **tweetovat**

zdarma přísl.

→ **dárek zdarma**

zduř citosl. kolokv. expr.

pozdrav používaný při setkání nebo loučení mezi lidmi, kteří si tykají, rozšířený zejména mezi mládeží: *zduř, děcka; zduř, již dlouho se bavíme, že se pojedeme podívat na hokej na MS do Prahy*

zika ziky ž. <VJ>

virus přenášený komáry způsobující horečnaté onemocnění, které je rizikové zejména pro těhotné ženy, neboť může zavinit mikrocefalii dítěte: *donedávna byl virus zika považován za relativně neškodný; v Riu se během olympiády nevyskytl žádný případ nákazy zikou*
Podle pralesa Zika v Ugandě, kde byl virus poprvé zaznamenán.

zóna ž.

→ **no-go zóna**

→ **komfortní zóna**

zoubkový příd.

→ **zoubková víla**

zrebornovat (1. j. -nuji, -nuju, 3. j. -nuje, 3. mn. -nují, -nujou, rozk. -nuj, čin. -noval, trp. -nován, podst. jm. -nování) dok.

(kdo || co) vytvořit nebo přetvořit panenky, které vypadají jako skutečná nemluvnata: *dcera chce v nejbližší době zrebornovat svou první panenku; zrebornování chlapečka*

ned. → **rebornovat**

Ž

žánrovka -vky (2. mn. -vek) ž. kolokv. Δ

filmové, literární ap. dílo odpovídající pravidlům určitého žánru: *dějově řídká žánrovka; ani obdivuhodná technická profesionalita film nepromění ve víc než standardní hollywoodskou žánrovku; Půlroční bilance Filmového centra ČT: Nejsou autoři ani žánrovky. Nejvíc chybí detektivky a komedie.* [DM 2012]

životko -ka (6. j. -ku) s. kolokv. Δ

životní pojištění: *ukončení životka; jak životko a penzijko snižují daň?*

žurnalistika ž.

→ **občanská žurnalistika**

5. 3. Slovtvorné komponenty

anti-

předpona mající význam stojící, působící proti někomu, něčemu, namířený proti zájmům někoho v nových výrazech, např.: *antikonfliktní tým* určený k předcházení agresivního jednání na veřejnosti (při sportovních akcích, při prosazování nových nařízení ap.); *antiislamisté se z kyberprostoru přesunují do ulic; s antimuslimskými excesy jednotlivců policie tvrdě zúčtovala; část českých politiků se snaží „surfovat“ na populistické antiuprchlické vlně*

Slovníky neologizmů 1, 2 hodnotí komponent jako předponu, zatímco Slovník afixů užívaných v češtině jako první část přejatých i hybridních složených slov.

auto- I

první část složených slov s významem automobilový v nových výrazech, např.: *obří autovýtahy vozí auta do podzemních garáží; expr. jsem autofob, nesnáším auta a cokoli s nimi spojené: smrad benzinu, tunning shows, zvuk motoru...*

auto- II

první část složených slov s významem samo-, samostatný, vlastní v nových výrazech, např.: *studijní*